

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KARPİNSKİ

SSCB
TOPLUM ve DEVLET
DÜZENİ
(1917-1947)

STALİNİST ANAYASA

varyos yayınları

V. A. KARPİNSKİ

**SSCB
TOPLUM VE DEVLET
DÜZENİ
(1917-1947)**

STALİNİST ANAYASA

varyos yayınları

VARYOS YAYINLARI: 6
BİRİNCİ BASKI: EKİM 1991

SSCB Toplum ve Devlet Düzeni
Orjinal adı: Das Sowjetland
Almancadan çeviren: Selim Tanyeli
Basım Yeri: Gül Ofset
Varyos Yayınları: Ticarethane sk. no: 41/18
Sultanahmet-İstanbul Tel: 5117663

İÇİNDEKİLER

Stalinist Anayasa	5
-------------------------	---

Birinci Bölüm: Sosyalist Sovyet Toplumu

Sosyalist Mülkiyet	8
Sosyalist İşletmeler.....	10
Sosyalist Plan Ekonomisi.....	13
Halkın Günlük Yaşamında Sosyalizm.....	15
Sovyet Toplumunun Ahlaki-Siyasi Birliği.....	18

İkinci Bölüm: Sosyalist Sovyet Devleti

Sovyetler	21
Sovyet Devleti.....	22
İşçi-Köylü İttifakı.....	23
Sovyet Toplumunun Devletset Önderliği	27

Üçüncü Bölüm: SSCB Devlet İnşası

Sovyetler Birliği'nde Halkların Durumu	31
Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği	33
Birlik Cümhuriyetleri	37
Otonom Cumhuriyet	42
Otonom Bölge	46
Ulusal Bölge	48
Sovyet Halkının Birliği Sağlam ve Sarsılmazdır	52

Dördüncü Bölüm: SSCB Devlet Yönetiminin ve Devlet Egemenliğinin En Yüksek Organları SSCB'de Devlet Otoritesinin Organları Nasıl

Oluşturuluyor.....	54
Sovyet Halkı Ülkede En Yüksek Otoriteyi	
Kime Teslim Etti	58
SSCB Yüksek Sovyeti.....	64
SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı.....	68
SSCB Bakanlık Konseyi.....	72

Beşinci Bölüm: Mahkeme ve Savcılık

Sovyet Mahkemesinin Görevleri	75
Mahkeme Organları	76
Dünyanın Yegane Gerçek Halk Mahkemesi.....	78
Sovyet Savcılığı	80

Altıncı Bölüm: Sovyet Vatandaşlarının

Temel Hakları

Sovyetler Birliği Vatandaşı.....	83
Çalışma Hakkı.....	84
Dinlenme Hakkı.....	87
Maddi İhtiyaç Karşılanması Üzerine Hak.....	89
Eğitim Hakkı.....	91
Bütün Milliyetlerden ve Irklardan Vatandaşların Eşitliği.....	93
Kadınların Eşitliği.....	95
Vicdan Özgürlüğü.....	98
Siyasi Özgürlükler.....	100

Yedinci Bölüm: Sovyet Vatandaşlarının

Temel Görevleri

Haklar ve Yükümlülükler	103
Stalinist Anayasa'ya Uyulmalıdır, Sovyet	
Yasalarına Uyulmalıdır.....	104
Çalışma Disiplinini Korumak.....	105
Toplumsal Sorumlulukların İçtenlikle Yerine Getirilmesi...107	
Sosyalist Toplu Yaşam Kurallarına Saygı Göstermek.....	110
Sosyalist Toplumsal Mülkiyet	
Esirgenmeli ve Sağlamlaştırılmalı	112
SSCB Vatandaşlarının Boyun Borcu.....	114
Anavatanın Savunulması Bütün SSCB	
Vatandaşlarının Kutsal Görevidir.....	116

Sekizinci Bölüm: Bolşevik Parti— Sovyet Devletinin

Önder ve Yönlendirici Gücü

Bolşevik Parti ve Halk Kitleleri.....	119
Parti Ülkeye Nasıl Rehberlik Yapıyor	121
Bolşevik Parti'nin Gücü Nereden Geliyor	123

STALİNİST ANAYASA(*)

Anayasa devletin temel yasasıdır. SSCB'nin şimdiki anayasası Sekizinci Sovyet Kongresi tarafından 5 Aralık 1936'da onaylanmıştır. Halk arasında o, yaratıcısı J.V.Stalin'e atfen Stalinist Anayasa olarak anılmaktadır.

Stalinist Anayasa'ya öz olarak, insanlığın en büyük dehalarının yüzyıllar boyu hayal ettikleri ve ilk olarak Sovyet ülkesinde gerçekleşmiş olan o yeni ve adaletli sosyalist toplumun temel ilkeleri kaydedilmiştir. Stalinist Anayasa'nın dünya tarihindeki önemi buradan gelmektedir.

Büyük sosyalist Ekim Devrimi eski devlet düzenini devirdi. İktidarı sömürücü sınıflardan aldı ve onu emekçi kitlelere verdi. Ancak ülkede yeni bir düzen Sovyet devlet düzeni kurulduktan sonra, anayasa —yeni devletin temel yasası— kabul edildi.

Yani halk (işçi ve köylü kitleleri) önce Bolşevik

(*)Bu kitap, "Sovyet Ülkesi" adlı beş kitaplık serinin üçüncü kitabıdır.

Parti'nin önderliğinde eski düzeni yıktı ve yeni düzeni oluşturdu. Ve sonra halkın temsilcileri biraraya geldiler ve anayasayı kaleme aldılar. Temel yasaya, devrimci halkın pratiğe geçirdiği neyse, onu kaydettiler. Stalin şöyle diyor:

° *"Anayasa, önceden elde edilmiş kazanımların yasal güvence altına alındığı kayıt defteridir."*

Lenin ve Stalin önderliğinde kaleme alınan ilk Sovyet Anayasa'sı 10 Temmuz 1938'de Beşinci Bütün Rusya Sovyet Kongresi tarafından kabul edildi. İlk anayasada kaleme alınan ve yasal güvence altına alınan neydi?

Anayasa, bütün egemenliğin Sovyetlere geçmesinden; Sovyet Rusya topraklarında yaşayan bütün halkların eşitliğinden; toprakların, doğal zenginliklerin, ormanların ve suların halkın egemenliğine geçmesinden; bankaların, işçi-köylü devletin mülkiyetine devredilmesinden; sanayi, ticaret ve tarım işletmelerinde olduğu gibi, Sovyet iktidarının merkezi ve yerel organlarının örgütlenmesi üzerinde de işçi denetiminin olmasından bahsetmektedir.

Ama 1918 Anayasası'nda Sovyet ülkesinde sosyalist düzenin güvence altına alınması üzerine hiçbir şey yoktu. Çünkü bütün ülkenin sosyalist tarzda şekillendirilmesi için gerekli olan süre henüz geçmemişti.

Lenin, o zaman Beşinci Bütün Rusya Sovyet Kongresi'ne sunduğu raporunda şöyle dedi:

"Paragraflarla kaleme alınabilecek bir sosyalizmi henüz tanımıyoruz."

1922 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği oluştu. Yeni anayasa —SSCB'nin ilk anayasası— Lenin ve Stalin'in yönetiminde hazırlandı ve 31 Ocak 1924'de SSCB İkinci Sovyet Kongresi'nce uygun görülerek onaylandı. Bu anayasada, Sovyet Federatif Devlet otoritesinin yeni organlarının oluşturulması ve bütün Birlik için devlet yönetiminin belirlenmesi konuları işleniyor ve güvence altına alınıyordu.

Ama bu anayasada da sosyalist düzenin güvence altına alınmasıyla ilgili henüz birşey yoktu. O zaman sosyalist inşaa çalışmalarına yeni başlanmıştı ve ülkenin anayasa

maddelerine işlenecek olan sosyalizm henüz inşa edilmemiştir.

Sovyet ülkesinin tüm ekonomisindeki ana değişmeler Birinci ve İkinci Stalinist beş yıllık planlar (1928-1937) döneminde gerçekleşti. Bu zaman diliminde insanın insan tarafından sömürülmesi ve sömürücü sınıflar ortadan kaldırıldılar. İşçi sınıfı, köylülük ve aydınlar temelden değiştiler. Sovyetler Birliği halkları arasındaki dostluk ve kardeşçe işbirliği daha da sağlamlaştı.

Ülkenin hayatındaki bütün bu büyük değişmeler kendilerini Stalinist Anayasa'da buldular. Burada SSCB emekçilerinin kapitalist kölelikten kurtulmaları gerçeği üzerine, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferinin gerçekleri üzerine, gelişmiş, tutarlı ve eksiksiz uygulanan demokrasi üzerine kısa bir tutanak görülmektedir.

Demek ki, Stalinist Anayasa Sovyet ülkesi işçi ve köylülerinin büyük kazanımlarını, yeni bir toplumun, sosyalist toplumun inşası için, yeni bir düzen, Sovyet devleti düzeni için verilen mücadelede elde edilen başarıları güvence altına almıştır. Stalin şöyle diyor:

"Yoksunlukların ve verilen mücadelenin semeresi olan, zaferlerimizin meyvalarından bahseden bir anayasaya sahip olmak hoş ve sevindiricidir. Yoldaşlarımızın niçin mücadele ettiklerini ve dünya tarihsel zaferini nasıl elde ettiklerini bilmek hoş ve sevindiricidir. Bizimkilerin bolca akan kanının boşa gitmediğini, onun meyvalarını verdiğini bilmek hoş ve sevindiricidir."

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYALİST SOVYET TOPLUMU

1- Sosyalist mülkiyet

1 Mayıs 1919'da V.I.Lenin, Moskova'da Kızıl Meydan'da halka konuştu:

"Bizim torunlarımız kapitalist düzen çağının belgelerine ve anıtlarına olağandışı şeylermiş gibi hayretle bakacaklardır. Günlük ihtiyaç için gerekli eşyaların ticaretinin özel ellerde nasıl bulunabildiğini, fabrikaların ve işletmelerin tek tek bireylere aitliğinin nasıl olabildiğini, bir insanın başkalarını sömürmesinin nasıl olabildiğini ve çalışmadan geçinen insanların nasıl var olabilmış olduklarını zor tahayyül edebileceklerdir"

Sovyet iktidarını zamanında doğan ve büyüyen Sovyet genci için, Çarlık Rusya'sının toplum düzeninde olmayı düşünmek gerçekten çok zordur. Çünkü iş güçlerini kapitalistlere, toprak beylerine ve kulaklara (zengin köylüler çn.) satan milyonlarca işçi ve fakir köylü hayatlarını açlık içinde sürdürürlerken, fabrikalar, işletmeler, tarlalar, otlaklar ile dağlar, ormanlar ve sular aylakların mülkiyetindeydi.

Yaşlı işçiler ve köylüler, özel mülkiyete dayanan burjuva-feodal düzenin bütün dehşetini bizzat yaşadılar. Buna karşın bir Sovyet genci bir kapitalist veya toprak beyini asla görmedi. O, daha küçüklüğünden beri tamamen değişik bir düzene, sosyalist mülkiyet düzenine alışıktır.

Sosyalist mülkiyet nedir?

Stalinist Anayasa'ya göre toprak, toprak zenginlikleri, sular, ormanlar; maden ocakları, fabrikalar, işletmeler, makina ve traktör istasyonları, bankalar, demir yolu, su ve hava ulaşım teşkilatı, posta ve telgraf teşkilatı, belediye iş-

letmeleri ve şehirlerdeki mevcut evler, bütün bunların hepsi sosyalist devlet mülküdür. Yani halkın ortak malıdır.

Bu suretle, Sovyet ülkesinin bütün esas ve en önemli üretim araçları sosyalist devlet mülküdür.

Kooperatif örgütlerine ve kollektif çiftliklere ait işletmeler ve çiftlik tesisleri, makinalar ve aletler, iş hayvanları ve hayvan yetiştirme merkezleri, onların sosyalist mülkiyetini oluştururlar. Yani kollektif çiftliklerin ve kooperatifsel Birliklerin mülkiyetini.

Kooperatiflerin ve kollektif çiftliklerin sosyalist mülkiyetinin sahip olduğu anlamın önemi, Sovyetler Birliği'nde çiftliklerin ezici çoğunluğunun kollektif çiftliklerde birleşmiş olmaları gerçeğinden anlaşılmaktadır. 1940'da toplam çiftliklerin (köylü işletmeleri çn.) %97'si kollektif ekonomiyeye aitti.

Tek tek köylülerin ve küçük esnafın küçük özel ekonomisine, kişisel emeğe dayanmak ve başkasının emeğini sömürmemek şartıyla Sovyet yasası tarafından izin verilmiştir.

Sovyet yasaları keza bütün vatandaşların iş gelirlerine ve tasarruflarına, meskene ve aileye ait yan gelirlere, ev ekonomisi eşyalarına, kişisel ihtiyaç ve konfor eşyalarına ait kişisel mülkiyet hakkını korur. Diğer taraftan Sovyet yasaları kişisel mülkiyetle ilgili mülkiyet hakkını güvence altına almıştır.

Bütün Sovyet vatandaşları, emekçiler, Sovyet ülkesi ve Sovyet devleti için sosyalist mülkiyetin taşıdığı büyük anlamın bilincindedirler.

Sovyetler Birliği'nde bir kişi başkalarını kendisi için çalışmaya niçin zorlayamaz?

Çünkü, Sovyet ülkesinde üretim araçları kişilerin özel mülkiyetine değil, sosyalist mülkiyete aittir.

SSCB'de işsizlik ve yoksulluk neden yok? Neden emekçi kitlelerinin refah ve kültür düzeyi yıldan yıla artmaktadır ve artmaya devam etmektedir?

Çünkü Sovyet ülkesinde toprak, fabrikalar, işletmeler, maden ocakları, bankalar, ulaşım örgütü, posta ve telgraf

örgütü, matbaalar, okullar, kütüphaneler, sinemalar, hastaneler, senatoryumlar vb. sosyalist mülkiyettir. Bunların hepsi emekçi halkın sağlığına ve çıkarlarına hizmet ediyorlar ve kapitalist ülkelerde olduğu gibi özel mülkiyet sahiplerinin zenginleşmesinin aracı olmuyorlar.

Özgürlüğünü ve bağımsızlığını faşist Almanya ve onun suç ortaklarına karşı savaşıarak korumasını bilen bir zamanların geri ülkesi, örneğine rastlanılmayacak kadar kısa bir sürede nasıl oldu da dünyanın en güçlü ülkelerinden biri oldu?

Çünkü, bu dönüşümün temelinde, Sovyet halkının güçlü bir sanayiye yaratmasını ve yüksek verimli tarım üretimi elde etmesini sağlayan, Kızılordu'nun gelişmiş silahlarla donanmasını ve eğitilmiş olmasını sağlayan sosyalist mülkiyet var.

Sosyalist mülkiyet bütün Sovyet toplum düzeninin temelini oluşturuyor ve onun gücü burada yatıyor. Üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan kapitalist düzenden temel farkı da buradan geliyor.

2- Sosyalist İşletmeler

Stalinist Anayasa sosyalist mülkiyetin iki biçiminden; devlet mülkiyeti ile kooperatıf sel-kollektif çiftlik mülkiyetinden bahseder. Sovyetler Birliği'nde sosyalist mülkiyetin niçin bir değil de iki biçimi vardır?

Eski sanayi işletmeleri ve büyük tarımsal işletmeler kapitalistlerden ve toprak beylerinden zor yoluyla alındı ve Sovyet devletinin mülkiyeti kılındı. Stalinist beş yıllık planlar döneminde pek çok yeni işletmeler, fabrikalar, kömür ocakları, maden işletmeleri, petrol sondaj kuleleri, büyük elektrik santralleri inşa edildi ve tarımda çok sayıda sovyet çiftlikleri, makina-traktör istasyonları oluşturuldu. Bütün bu işletmeler Sovyet devletinin gücü ve araçlarıyla oluşturuldu. Bu işletmelerin üzerine inşa edildikleri toprak da Sovyet devletine aitti. Bütün bu işletmelerin ve bu işletmelerde üretilen ürünlerin devlet mülkiyeti yani halkın

ortak malı olduğu kolayca anlaşılır.

Ama tarlalarıyla, çiftlikleriyle, üretim araçlarıyla ve işletme binalarıyla Birlikte bir kollektif çiftliği ele alalım. Bu nasıl doğdu? Kollektif çiftlik, devletin yardımı ve rehberliği altında bizzat köylülerin gücü ve olanaklarıyla ve de esas üretim araçlarının —köylü ailelerinin işgüçleri ve toprakları— gönüllü birleştirilmesiyle inşa edildi. Kollektif çiftliğin toplam ekonomik tasarrufunun ve yaptığı toplam üretimin, kollektif çiftliği örgütlemiş olan köylü kollektifinin toplumsal mülkiyeti olduğu kolayca anlaşılabilir. Sadece kollektif çiftliğin tuttuğu toprak devlet mülkiyetidir. Bu mülk kollektif çiftliğe parasız ve süresiz kullanım için belgeli olarak verilmiştir.

Bundan dolayı SSCB'de sosyalist mülkiyetin iki biçiminin varlığı, sosyalist işletmelerin —devlet ve kooperatıf sel kollektif ekonomilerin— doğuş tarzı ile sıkı bir bağ içindedir.

Devlet işletmeleri ve kooperatıf sel-kollektif çiftlikler arasında başka farklar da vardır.

Devlet işletmesinin sahibi kimdir? Sovyet devletidir. Sovyet organları bu işletmenin yönetimine bir yönetici atarlar. Bu işletmenin işçileri ve memurları, işlerinin miktar ve niteliğine karşılık gelen parayı devletten alırlar.

Kollektif işletmenin sahibi kimdir? Kollektif ekonomi olarak birleşmiş olan köylüler kollektifi.

Kollektif çiftliğin sorunları, üyelerinin genel toplantısında seçilen idare heyeti aracılığıyla yoluna konur. İdare heyeti gelecek genel toplantıya kadar çiftliği yönetir.

Kollektif ekonominin devlete karşı belli yükümlülüğü vardır. Vergi ödemek ve üretiminin yasalarca saptanmış bir kısmını devlete sabit fiyattan satmak gibi. Kollektif ekonomi, mukavele ile yerine getirilmiş işler için devlete ait makina ve traktör istasyonuna para veya gıda maddeleri biçiminde ödeme yapar. Bütün bu yükümlülükler yerine getirilirken, kollektif ekonominin gelirlerinin bir kısmı harcanır. Kalan gelirlerin sahibi kendi takdirlerine ve (söz konusu) tarımsal kompleksin tüzüğüne göre, kollektif eko-

nomi olarak birleşmiş olan köylü kolektifidir.

Kollektif köylüleri, bir işletmenin veya bir Sovyet çiftliğinin (SOLHOZ'un) işçileri gibi, devletten ücret alamazlar. Kollektif köylünün emeği kolektif ekonominin gelirlerinden ödenir. Ödeme günlük işten sonra, her bir kolektif köylüsünün kolektif üretimde harcadığı emeğin miktar ve niteliğe uygun olarak, hem para olarak hem de tabi ürünler olarak yapılır.

Kollektif çiftlikteki ortak gelirlerinin dışında kolektif köylüleri kendilerine ait (kendi hayvanı, sebze bahçesi, meyve bahçesi v.s.) gelirleri de vardır. Kollektif çiftlikler ve kolektif köylüler üretimlerinin ihtiyaç fazlasını kolektif ekonomisel pazarda özgürce satabilirler.

Bunlar, devlet işletmeleri ve kooperatifsel-kollektif çiftlik işletmeleri arasındaki farklardır. Bu farklılıklar oldukça önemlidir. Buna rağmen bu iki işletme fonları arasında ilkesel fark yoktur, her ikisi de aynı ana ilkeler üzerinde kurulmuşlardır. Bu ilkeler nelerdir?

Her iki işletmede de üretim araçları (özel değil) toplumsal mülkiyete aittir. Devlet işletmelerinde üretim araçları, bütün halka, yani bütün topluma aittirler; kooperatifsel-kollektif çiftlik işletmelerinde ise üretim araçları tek tek toplumsal örgütlere aittirler. Ama her iki durumda da üretim araçları toplumsal, sosyalist mülkiyeti oluştururlar.

Hem devlet hem de kooperatifsel-kollektif çiftlik işletmelerinin emekçileri, (özel değil) toplumsal bir ekonomide ortaklaşa çalışırlar, işletmenin bütün halka, yani bütün topluma veya tek tek toplumsal örgüte ait olup olmadığına bakılmaksızın çalışanların emeği, Stalinist Anayasa'da kaydedilen genel sosyalist bir kurala göre ödenir: **"Herkes yeteneklerine göre, herkese verimine göre"**.

Her iki işletmede de çalışmalar bütünlüklü ekonomipolitik plan doğrultusunda, emekçilerin, Sovyet toplumunun ve Sovyet devletinin çıkarları için yürütülür.

Bu suretle devlet (işletmeleri) ve koorepatifsel-kollektif çiftlik işletmeleri, farklı biçimde görünüyor da olsalar, sosyalist özeleri itibarıyla aynıdırlar. İnsanın insan tarafın-

dan sömürülmesi her iki işletmede de söz konusu olamaz.

Sosyalist toplumda üretim araçların özel mülkiyetinin ve ona bağlı olarak sömürünün olmaması onu, tam da emekçi olmayan azınlığın geniş emekçi çoğunluğunu sömürmesine dayanan kapitalist toplumdan ayırmaktadır.

Sovyet halkı tarafından inşa edilmiş olan işletmeler, fabrikalar, sovyet çiftlikleri, kollektif çiftlikler, tabir yerinde ise, Sovyet sosyalist toplumunun muazzam ve mükemmel inşasının sarsılmaz temelini atıldığı tek tek yapı taşlarıdır. Bütün devlet ve kooperatifsel-kollektif çiftlik işletmelerinin hepsi bir bütün olarak sosyalist ekonomiyi, Sovyet sosyalist toplumunun bütünlüklü ekonomik temelini oluştururlar.

3 - Sosyalist Plan Ekonomisi

Sovyet iktisadi işlemelerinin nasıl çalıştıklarını daha yakın bir gözleme tabi tutmak istiyoruz. Örneğin, Orta Asya Sovyet cumhuriyetlerinin pamuk üretimi yapan kollektif çiftliklerini ele alalım. Onlar, dağlarca karbeyazı pamuk üretiyorlar. Pamuk, devlet pamuk fabrikalarına gidiyor, fabrikalarda işlenerek binlerce milyonlarca metre dokuma kumaş oluyor, dokumalar bütün Sovyetler Birliği emekçileri için konfeksiyon fabrikalarına gidiyor.

Tahıl üretimi yapan kollektif çiftlikler ülkeyi ekmekle ikmal ediyorlar. Onların ekmeği ile fabrikaların ve işletmelerin işçileri, Sovyet ordusu ve de kollektif köylüleri, pamuk, keten veya tütün ekicileri besleniyorlar.

İşletmelerden ve fabrikalardan ise tarım emekçilerine makinalar, yakıt, kimyasal gübreler, petrol, tuz, şeker, dokuma, elbise, ayakkabı, ev araçları, kitaplar, gazeteler, bisikletler, radyolar vb. ileilmektedir.

Gördüğümüz gibi, SSCB ekonomisinin tek tek dalları birbiriyle sıkı sıkıya bağ içindedirler ve hepsi beraber bütünlüklü sosyalist ekonomi-politiği oluşturuyorlar. Her bir işletme, bütünlüklü muazzam politik ekonominin sadece küçük bir bölümüdür.

SSCB'de bir işlemenin işine geldiği gibi çalışmamasının, hoşuna gideni ve istediğini üretememesinin nedeni kolayca anlaşılabilir. Her işletme, bütün ülke için zorunlu ortak işteki payını yerine getirmek zorundadır. Diğer bir ifadeyle: Her işletme, önceden tespit edilmiş bütünlüklü politik ekonominin bir parçası olması gereken plana göre çalışmak zorundadır.

Ekonomi-politiğin (toplam ekonominin çn.) planları, SSCB Devlet Planlama Komisyonu (GOSPLAN) tarafından hazırlanır. Bütün Sovyet cumhuriyetlerinde, yörelerinde, bölgelerinde, kazalarında ve nahiyelerinde GOSPLAN'ı destekleyen, oralara özgü planlama komisyonları vardır.

SSCB'de her yıl için, her beş yıl için ekonomi-politik gelişme planları önceden hazırlanır. Bir yıl için, her beş yıl için ekonominin her dalının neyi ne kadar üretmesi gerektiği; bunun için hangi hammaddele ne kadar gereksinme olduğu; bu amaç için hangi makinaların ve kadar teçhizatın hazır bulunması gerektiği; işin verimliliğinin nasıl artırılabilir ve artırılması gerekliliği; maliyet fiyatlarının nasıl düşürülmesi gerektiği; hangi yeni işlemlerin inşa edilmesinin gerektiği vb. önceden hesaplanır. Bu planlar temelinde her işletmeye özel bir plan verilir.

Şimdi her işletme plana sahip. Şimdi, örneğin kollektif ekonomi sadece plan tarafından tesbit edilmiş olan görevi yerine getirmekle mi yetinecek? Hayır, kollektif ekonomi maddi araçlarını ve iş gücünü bir daha gözden geçirecektir ve plan hedefinin aşıp aşılamayacağı, sürenin kısaltılıp kısaltılamayacağı, maliyetin düşürülüp düşürülemeyeceği üzerine düşünecektir. Böylece planın, çoğu kez hedefi aşarak yerine getirilmesi sağlanacaktır.

Yoldaş Stalin şöyle diyordu:

"Üretim planı, gerçekte milyonlarca insanın canlı ve pratik faaliyetidir... Bu, canlı insanlardır, bu hepimiziz. Bu, bizim çalışma azmimizdir..."

Bu suretle SSCB'nin toplam ekonomisi, toplumsal zenginliğin artırılması, emekçilerin maddi ve kültürel refahı-

nın devamlı yükseltilmesi, SSCB'nin bağımsızlığının garantisi ve onun savunma yeteneğinin güçlendirilmesi için bütünlüklü ekonomi-politik bir plana göre bütünlüklü olarak yönetilir.

Planlı ekonominin olmadığı, her mülk sahibinin işletmesini, sadece ve sadece kendi çıkarı doğrultusunda kâr amacıyla işlettiği kapitalist toplum ile sosyalist toplum arasındaki temel farklardan biri bundan ibarettir.

Sosyalist plan ekonomisi, Sovyet devletine hem ülkenin ekonomik güçlerinin gelişmesinde hem de dış düşmanlara karşı kendisini savunmasında muazzam yararlar sunmaktadır. Sovyetler Birliği, oldukça etkin bir askeri güce, neredeyse tamamını işgal ettiği Batı Avrupa'nın insan rezervine ve ekonomik potansiyeline yaslanabilen faşist Almanya'ya ve onun müttefiklerine karşı mücadele etti. Buna rağmen Sovyetler Birliği, bu zor savaştan muzaffer olarak çıktı.

Bu nasıl açıklanır? Stalin şöyle diyor:

"Sovyetler Devleti'nin ekonomik temelinin, düşman devletlerin ekonomileriyle karşılaştırılamayacak bir şekilde daha üstün olduğu görülmektedir.

"Ekim devrimiyle yaratılan sosyalist toplum düzeni kalkınmamıza ve ordumuza büyük ve başedilmez bir güç verdi."

Toplumsal sosyalist mülkiyet temelinde kurulan ve bütünlüklü bir merkez tarafından yönetilen sosyalist plan ekonomisi, Sovyetler Birliği iktidarının ve gücünün ana kaynaklarından birini oluşturmaktadır.

4- Halkın Günlük Yaşamında Sosyalizm

Vaktiyle sosyalizm sadece bir teoriydi; hayata geçirilip geçirilemeyeceği üzerinde tartışılan bir öğretiliydi. Şimdi ise sosyalizm büyük bir devlette gerçek oldu. Sosyalizm, Sovyetler Birliği halklarının günlük yaşamına iyiden iyiye girdi.

Yaşamda sosyalizm, insanın insan tarafından sömürüsü-

nün ve baskı altına alınışının ortadan kaldırılması, işsizliğin ve yoksulluğun ortadan kaldırılması, halk kitlelerinin kültür ve refahının sürekli büyümesi anlamına gelir. Yaşamda sosyalizm, sosyalist toplumda şekillenmiş olan insanlar arasındaki yeni ilişkilerdir. Yaşamda sosyalizm, kendi yararına ve kendin gibi çalışan emekçiler toplumunun yararına çalışmanın, bu toplumun değerli bir üyesi olmanın, kendi ülkenin ve ülke zenginliklerinin sahibi olmanın gururlu bilincidir. Yaşamda sosyalizm, yaratıcı gücünü ve yeteneklerini tamamen geliştirmen için sana bütün yolların ve olanakların açık olduğunun sarsılmaz şüphesizliğidir.

Bu bilinç, bu şüphesizlik, Stalin'in söylemiş olduğu Sovyet yaşamının şu temel gerçeğine dayanır:

"Bizim fabrikalarımızda ve işletmelerimizde kapitalistler olmaksızın çalışılıyor. Çalışma halktan insanlar tarafından yönlendiriliyor. Bu bizde 'fiiliyatta sosyalizm' olarak tanımlanıyor. Köy emekçileri tarlalarda toprak beyleri olmaksızın, kulaklar (zengin köylüler çn.) olmaksızın çalışıyorlar. Çalışma halktan insanlar tarafından yönlendiriliyor. Bu bizde 'yaşamda sosyalizm', bu bizde 'özgür, sosyalist yaşam' olarak tanımlanıyor."

Stalin'in sözleri yaşamın gerçekleriyle kolayca kanıtlanıyor. Örnek olarak Sovyetler Birliği'nin itibarlı ailesi Korobovları verelim. Baba I.G.Korobov (doğumu 1882) eski bir döküm işçisi. Çocukluğunda iki kış boyu ilkokula gitti. Sonra bir dökümhaneye yardımcı işçi olarak girdi. Bir defasında, fırından dışarıya akan sıvı demirle neredeyse yanacaktı. Bir keresinde de onarım için iple indiği kızgın fırında (yüksek fırın çn.) neredeyse boğulacaktı. Becerikliliği ve sebatkarlığı sayesinde ustalığa kadar yükseldi. Bu, o dönem için ender rastlanan bir durumdu. 1918'den beri I.G.Korobov Makeyevka'daki Kirov işletmesinin yüksek fırın bölümünde ustabaşıdır. O, elliden fazla düzeltme önerileri (daha iyisini elde etmek için öneriler çn.) verdi. Ve onun buluşları döküm üretim sürecinin şeklini tamamen değiştirdi.

1937 yılında halk Korobov'u Ukrayna Sovyet Sosyalist

Cumhuriyeti Yüksek Sovyeti'ne delege olarak ve 1946 yılında da SSCB Yüksek Sovyeti'ne delege olarak seçti.

Donez Havzası'nın Hitler işgalcilerinden temizlenmesinden sonra yaşlı ustabaşı hemen Makeyevka'ya geri döndü ve işletmenin yeniden inşasına katıldı.

Korobov'un üç oğlu da Sovyet iktidarı yıllarında yüksek okullardan mezun oldular ve bugün sorumlu makamlarda görev yapıyorlar. Nikolay Korobov, Doğu ve Ural Döküm Sanayi'nin ana idaresinde şef mühendistir. Pavel Korobov, Demir-Döküm İşletmesi Bakan Yardımcısı'dır. 1937 yılında SSCB Yüksek Sovyeti'ne delege olarak seçildi ve 1946 yılında da yeniden seçildi. İlya Korobov Ukrayna'da Büyük Petrovski Döküm İşletmesi'nin yöneticisidir.

Sovyet sanayinin yöneticileri büyük ölçüde işçilerin köylülerin ve aydınların saflarından gelmektedirler. Stalin Moskova'da döküm uzmanlarıyla yaptığı bir görüşmeden sonra, Kremlin'deki kabulde yüksek fırınlarda çalışan yeni ve eski mücadeleçiler ve Korobov ailesi şerefine konuşur. Ve sonra I.G.Korobov'a şöyle der:

— "Sen yaman bir adamsın! Böyle bir aile yetiştirdiğin için sana çok teşekkür ederim."

I.G.Korobov yanıt verir:

— "Yaman bir adam! Anladık. Ama Sovyet iktidarı olmasaydı, benden de yaman bir adam olmazdı!"

Tarımda da benzeri durumlar görülür. Örnek olarak bir Sovyet kollektif çiftliğini —Gorki bölgesi Gorodez bölümündeki Timiryazev Kollektif Çiftliği— ele alalım. Burası elektrik santraliyle, su şebekesiyle, kulübüyle, okuluyla, hastanesiyle, doğumeviyle, çocuk yuvası ve kreşiyile ve diğer çeşitli kültürel kurumlarıyla tam bir şehirciktir. Kollektif çiftliğe devlet vesikasıyla 3189 hektar toprak, parasız ve süresiz kullanım için verilmiştir. Bunun 1632 hektarı tarladır. 72 hektarı sebze ve 15 hektarı meyva bahçesidir. Kollektif çiftliğin beş hayvan çiftliğe vardır; 100 inekli bir mandıra, bir domuz besihanesi, bir koyun ağılı,

bir kümes hayvanları çiftliği ve safkan atların yetiştirildiği bir harası. Ayrıca kollektif çiftlik yan işletmelere de sahiptir. Yel ve buharlı değirmen, tereyağı fabrikası, kiremithane, tuğlahane, çömlekçilik, keçeden ayakkabı yapım yeri, marangozhane ve arıcılık.

Bu zengin ve çok yönlü toplumsal ekonomi, 1901'de Medvedkova köyünde doğan I.H.Yemelyanov tarafından yönetiliyor. O, 1930 yılında kurulan kollektif çiftliğin örgütleyicisi ve o zamandan beri onun sürekli seçilen yöneticisidir.

Örnekleri çoğaltabiliriz. Bu örnekler, Sovyetler Birliği'nde emekçilerin, kapitalistler ve toprak beyleri olmaksızın kendi sosyalist ekonomilerini yürüttüklerini, Bolşevik Parti'nin önderliğinde Sovyetler Birliği'nde binlerce ilerici Sovyet ülkesi insanının hayatını feda ettiği adaletli, sosyalist toplum düzeninin gerçekleştiğini doğrulamaktadırlar.

5- Sovyet Toplumunun Ahlaki-Siyasi Birliği

17 Ocak 1939'da ülkede genel nüfus sayımı yapıldı. Sovyetler Birliği'nde 170 milyon insanın yaşadığı açığa çıktı(*). Aileleriyle Birlikte işçiler ve memurlar nüfusun yarısını, kollektif köylüler ve kooperatiflerde biraraya gelmiş olan küçük zanaatçılar nüfusun yarıdan biraz azını oluşturuyorlardı. Geriye kalan nüfus da başkasının emeğini sömürmeden, kendi özel işletmesinde çalışan az sayıdaki köylülerden ve tek tek zanaatçılardan oluşmaktaydı. Bunların oranı aileleriyle Birlikte nüfusun %2,5'u düzeyindeydi.

Bu suretle Sovyet toplumu sadece emekçilerden oluşmaktadır; işçilerden, köylülerden ve onların saflarından gelen aydınlardan. Aynı zamanda emekçilerin ezici çoğunluğu sosyalist ekonomide çalışıyor —devlet işletmelerinde ve dairelerinde veya kooperatifsel-kollektif çiftlik işletme-

(*) Yeni sosyalist Sovyet cumhuriyetlerinin ve bölgelerinin 1939/40 yıllarında Sovyetler Birliği'ne katılımıyla genel nüfus 23 milyondan biraz fazla olarak artmıştır.

lerinde— Sovyet toplumunda sömürücü sınıflar veya tabakalar, insanın insan tarafından sömürülmesi yoktur. Tam da bu Sovyet toplumunun sosyalist olduğu anlamındadır.

Buna rağmen Sovyet toplumunda iki sınıf vardır; işçi sınıfı ve köylülük. İşçiler ve köylüler (ezici çoğunluğu kollektif köylüler) diye hâlâ var olan bölünme, Sovyet ülkesinde sosyalist mülkiyetin iki biçiminin, sosyalist işletmenin iki biçiminin var olmasıyla açıklanır.

İşçiler ve köylüler farklı sınıflardan olmalarına rağmen, dost sınıfları oluştururlar. Sovyet toplumunda işçi sınıfı önderlik eden ve yöneten sınıftır. İşçi sınıfı ve emekçi köylülük kurtuluşları için ortak mücadele ettiler, düşmanlarını ortaklaşa yendiler ve yeni toplumu, sosyalist toplumu beraber kurdular. Bütün temel sorunlarda onların çıkarları tamamen uyumluluk içindedir. Ve amaçları da aynıdır: Sovyet devletinin sağlamlaştırılması, halklar arasında kalıcı bir barışın sağlanması, yaşamın daha zengin ve kültürlü şekillenmesi için, sosyalist Sovyet toplumunun geliştirilmesine devam ve düzenli çalışma!

Düşüncenizde bakışlarınızı bütün Sovyet ülkesi üzerinde bir uçtan diğerine dolaştırınız, sosyalist Sovyet toplumunun, işçilerin, köylüleri ve aydınların dostça işbirliğinin nasıl bir tablo oluşturduğunu göreceksiniz. Sovyet halklarının nasıl bir Birlik içinde olduğunu, milyonlarca Sovyet insanının birbirini karşılıklı olarak kardeşçe nasıl desteklediğini ve ortak büyük bir eser için nasıl çalıştığını göreceksiniz.

Sovyet insanının temel çıkarlarının, görüşlerinin ve amaçlarının bu derin birliği, Komünist Parti ve Sovyet Hükümeti etrafında kenetlenmesi, Sovyet halkının ahlaki-siyasi birliğini oluşturuyor. Bu nasıl doğdu?

Bu Birlik, asla hemen doğmadı. Bütün Sovyet halkının böylesi derin bir birliği, Sovyet köyünde küçük özel bireysel işletmelerin egemen olduğu dönemde yoktu. Köylülerin, giderek daha çok sosyalist inşa çalışmasına çekildikleri, çıkarlarının işçilerin çıkarlarıyla, bütün Sovyet halkının ve devletinin çıkarlarıyla uyumluluk içinde olduğu konu-

sunda bilinçlendikleri ölçüde ahlaki-siyasi Birlik yavaş yavaş gelişti.

Demek ki, Sovyet halkının ahlaki-siyasi birliği, sosyalist toplumun ekonomik temelini bütünlemlü olmasında ve bütün Sovyet insanının bütünlemlü sosyalist ekonominin emekçileri olmalarında kökleşmiştir.

Sosyalist Sovyet toplumunun ahlaki-siyasi birliği bu zeminde doğmuştur. Bu Birlik işçilerin, köylülerin ve aydınların hem barışçıl sosyalist inşa çalışması yıllarındaki hem de Alman faşizmine karşı büyük anavatan savaşı yıllarındaki dostça işbirliği temelinde daha da sağlamlaştı.

Diğer taraftan Sovyet halkının ahlaki-siyasi birliği bütün Sovyet halklarının dostluğunda ve birliğinde de ifadesini buluyor. O, anavatan savaşında büyük bir güçle açığa çıkan Sovyet vatanseverliğinin bitmez tükenmez kaynağıdır.

SSCB'deki gibi böylesi ahlaki-siyasi bir Birlik, kapitalist toplumda yoktur ve olamaz da. Çünkü orada işçilerle kapitalistler arasında, köylülerle toprak beyleri arasında, sömürenlerle sömürülenler arasında uzlaşmaz bir mücadele vardır.

İşçilerin, köylülerin ve aydınların dostça işbirliği, Sovyet toplumunun ahlaki-siyasi birliği, Sovyetler Birliği'nin yıkılmaz sağlamlığının ve iktidarının esas kaynaklarından birisini oluşturur.

Sovyet halkının ahlaki-siyasi birliği, bütün Sovyet halkının Sovyet ülkesinin yöneticisi J.V.Stalin'e karşı gösterdiği sevgideki özel açıklık ve güç ile de kendisini göstermektedir.

Sosyalist Sovyet toplumunun önemli özelliklerinden biri olarak onun ekonomik temelini; her türlü sömürünün olmayışını, ücretin yapılan işin miktarına ve niteliğine göre verilmesini, toplumun sınıfsal bileşimini ve ahlaki-siyasi birliğini gösterdik.

Sosyalist Sovyet Toplumunun önemli bir özelliği daha var: Politik temeli, devletsel örgütü. Bunları önümüzdeki bölümde tanıyacağız.

İKİNCİ BÖLÜM SOSYALİST SOVYET DEVLETİ

1- Sovyetler

Sovyetler, Rusya'da ilk defa 1905 devrimi sırasında işçi ayaklanmasının organları olarak, yeni bir iktidarın, bir devrimci iktidarın embriyon hücreleri olarak doğmuşlardı. 1917 yılının Şubat devriminden sonra, sovyetler bütün ülkeye hızlı bir şekilde yayıldılar. Ekim 1917'de iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesinden sonra, toprak beyliğinin ve kapitalistlerin yok edilişinin bir sonucu olarak sovyetler, belirleyici güç olarak geliştiler ve ülkede devlet iktidarı oldular.

Sovyetler, en geniş kitleleri kucaklayan sınıf, ırk, meslek, partiye aitlik, eğitim, din vs. farkı gözetmeksizin işçileri ve köylüleri birleştiren devlet örgütünü oluştururlar. Sovyetlerde; Ruslar, Azerbaycanlılar, Ukraynalılar, Belorusyalılar (Beyaz Ruslar), Özbekler, Estonyalılar ve Kırgızlar; eski Bolşevikler ve partisiz kollektif kadın köylüler; dünya çapında tanınmış bilim adamları ve ilkokul çıkışlı işçiler; dökümcüler ve çobanlar; dokumacı kadınlar ve süt sağan kadınlar; demiryolu işçileri ve pilotlar vs. bir arada, yanyana görünürler. Sovyetler için delegeler, bütün halk tarafından seçilirler. Sovyetler halka en yakın olan iktidardır.

Her şehirde, her bucakta, her nahiyede, her bölgede ve eyalette sovyetler vardır. En ücra yerleşim yerlerinde emekçilerin delegelerinin bir sovyeti vardır.

Yerel sovyetler, kendi topraklarındaki ekonomik, kültürel ve siyasi inşaa çalışmasını yönetirler, bütçelerini hazırlarlar, sovyetlere bütün çalışmalarla ilgili hesap vermek

zorunda olan yürütme komitelerini seçerler. Kendi bölgelerinde devlet düzeninin korunmasını, yasaların korunmasını ve vatandaşlık haklarının korunmasını güvence altına alırlar ve yurt savunmasının güçlendirilmesine katkıda bulunurlar. Onlar devlet idaresinin tek tek dalları için sorumlu bölümleri, örneğin; halk eğitimi, sağlığın korunması, yerel sanayi, ticaret ve sosyal sigortaları vb. oluştururlar.

Emekçilerin delegelerinin sovyetleri, sovyetleri çalışmasında fiilen destekleyen sürekli komisyonları seçerler. Bu komisyonlar, sovyetler ve halk arasında yakın ilişki sağlarlar ve geniş emekçi kitlelerini devlet yönetimine katırlar. 1919'un başında Lenin, sovyetlerin Sovyet ülkesinde bütün devlet gücünün daimi ve yegane temeli olduğunu yazıyordu.

SSCB'nin bütün sosyalist ekonomisinin, sosyalist Sovyet toplumunun ekonomik tabanını oluşturması gibi, emekçilerin delegelerinin sovyetleri de sosyalist Sovyet toplumunun siyasi tabanını oluştururlar.

2- Sovyet Devleti

Yerel sovyetler, Çarlık Rusya'sında doğmuş olan ve bugün de burjuva devletlerde var olan "*yerel özerk yönetim*" denen organlardan temelden farklıdırlar. Bölge sovyetinden başlayarak köy sovyetine kadar emekçilerinin delegelerinin yerel sovyetleri, Stalinist Anayasa'ya göre, devlet iktidarının yerel organlarını oluştururlar. Sovyetlerin her biri bütünlüklü Sovyet devlet iktidarının bir unsurunu oluşturur.

Herhangi bir Sovyet cumhuriyetine yakından bakıldığında, yerel sovyetlerin ortak bir devlet örgütünde — Sovyet cumhuriyetinde— bir araya getirildiği saptanır. Bu devlet örgütünde —Sovyet cumhuriyetinde— emekçilerin delegelerinin her sovyetinin, yeri, hakkı ve yükümlülükleri vardır.

Örneğin, Türkmenistan'daki Sovyet iktidarı, Türkmen yerel sovyetlerinin ortak ulusal-devletsel örgüt olarak,

Türmenistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti olarak birleşmesinden başka bir şey değildir. Moldavya'daki Sovyet iktidarı, Moldav yerel sovyetlerinin ortak ulusal-devletsel olarak, Moldavya Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti temelinde birleşmesidir vs.

Bir bütün olarak bütün Sovyet ülkesi, ulusal sosyalist Sovyet cumhuriyetlerinin ortak Birçok uluslu Sovyet Devleti olarak —Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği— birleşmesidir.

Sovyetler, emekçilerin iktidarındır. Bununla ilgili olarak Sovyetler Birliği Anayasası'nda şöyle yazar:

"SSCB'de bütün iktidar, şehirlerde ve kırlarda emekçilerin delegelerinin sovyetleri biçiminde emekçilere aittir."

Bunun aynısı bütün Sovyet Cumhuriyetleri anayasalarında yer almıştır. Örneğin, Kırgız Cumhuriyeti Anayasası'na bakıldığında şu okunur:

"Kırgız Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nde bütün iktidar, şehirde ve kırdaki emekçilerin delegelerinin sovyetleri biçiminde emekçilere aittir."

Bu suretle, şehirde ve kırdaki emekçiler tarafından seçilen sovyetler, SSCB'deki **bütün** devlet otoritesini ve her Sovyet cumhuriyetinde de **bütün** devlet otoritesini yürütürler.

Çok haklı olarak ve büyük bir gururla Sovyet vatandaşları, devletleriyle ilgili şöyle derler: "Bizim devletimiz. Bu bizzat biziz!"

3- İşçi-Köylü İttifakı

Sovyetlerde, Sovyet toplumunun iki sınıfına ait olan delegelerin ortak devletsel çalışmalarında işçi-köylü ittifakı gerçekleştirilir. Kuruluşundan itibaren Bolşevik Partisi, işçilerin ve köylülerin sıkı ittifak içinde birleşmesi için mücadele etti. Ve ancak Sovyet ülkesinin emekçileri, işçi-köylü ittifakını kurduktan ve pekiştirdikten sonra başarı kazanabildiler.

Ve gerçekten de işçi-köylü ittifakı olmaksızın kapita-

listler ve toprak beyleri yenilgiye uğratılabilirler miydi? Şüphesiz ki hayır!

İşçi-köylü ittifakı olmasaydı, sosyalist toplum inşa edilebilir ve Sovyetler Birliği gibi böyle güçlü bir devlet yaratılabilir miydi? Tabi ki hayır.

İşçi-köylü ittifakına dayanmamış olsaydı, Sovyetler Birliği faşist Almanya'ya ve ortaklarına karşı zor ve ağır savaşta zafer kazanabilir miydi? O, şüphesiz ki bunu başaramazdı.

Bu ittifak, işçiler için bir zorunluluktur. Çünkü onlar, köylü kitlelerinin desteği olmaksızın kapitalistleri yenecek ve sosyalist toplumu kuracak güçte olamayacaklardı.

Bu ittifak köylü kitleleri için bir zorunluluktur. Çünkü onlar, işçilerin önderliği olmaksızın toprak beylerini ve zengin köylüleri yenecek ve kollektif çiftlikler aracılığıyla yaşamlarının köklü bir iyileşmesini elde edecek güçte olamayacaklardı.

Ortaklaşa sosyalist düzeni geliştirmeye devam etmek için, yaşamlarını sürekli daha da iyileştirmek için ve dış düşmanlara karşı sosyalist anayurtlarını savunmak için, işçi-köylü bir ittifakına ihtiyaç vardır.

Eski yaşamdan yeni yaşama doğru, Çarlık yönetimin-den ve kapitalizmden sosyalizme doğru giden bu oldukça zor tarihi yolda köylü kitleleri işçi sınıfı tarafından yönlendirildiler. İşçi-köylü ittifakında işçi sınıfı devamlı önder güçtü. Bunun sebebi nedir?

İşçiler, şehirlerde ve sanayi merkezlerinde büyük kitleler olarak yoğunlaşmışlardır. Büyük işletmelerde binlerce ve hatta onbinlerce işçi beraber çalışıyorlar. Bu, eskiden beri, işçilerin davası için, emekçilerin kurtuluşu için kapitalistlere ve onların zoruna karşı mücadelede işçilerin örgütlenmesine ve birleşmesine katkıda bulundu.

İşçiler, özel mülkiyet olarak üretim araçlarına ve aletlerine sahip değildirler. Onlar, kapitalistlerden fabrikaları ve işletmeleri zorla almaya ve onları, SSCB'de işçilerin yaptığı gibi, sosyalist devlete devretmeye doğrudan ve dolaysız ilgi duyarlar.

Bu suretle, yaşam ve çalışma şartlarının kendisi, işçilerin önder toplumsal sınıf olmasına, en devrimci, en örgütlü, en bilinçli, baskı ve sömürüye karşı mücadelede, sosyalizm için mücadelede en çelikleşmiş toplumsal sınıf olmasına katkıda bulunmuştur.

Toplumda köylülerin durumu tamamen başkaydı. Köylüler, bütün ülkede dağınık olarak yaşıyorlar. Eski düzende köylülerin her biri bir parça da olsa topraklarında özel mülk sahibi ekonomisi sürdürüyorlar ve ne kadar küçük olursa olsun bu ekonomiye sıkıca sarılıyorlardı. Sovyet iktidarının ilk yıllarında da köylülerin ezici çoğunluğu özel mülk sahibiydiler. Çalışma ve yaşam şartları köylüleri birleştirmiyor, aksine ayırıyordu. Onların bu durumu, toprak beylerine karşı ortak mücadele örgütlemeleri olanağını kolaylaştırmıyor aksine (Çarlık ve toprak beyliği zoruna karşı mücadeleden ve hele hele bütün yaşamın yeni sosyalist temelde şekillenmesi için mücadeleden hiç söz etmiyoruz) zorlaştırıyordu.

Elbette ki; emekçi köylülüğün çıkarlarını yalnızca sosyalizm koruyabilirdi. Ama önce köylülere sosyalizmin ne olduğunu açıklanmak gerekiyordu. Sosyalist düzenin köylülerin yararına olduğu kanıtlanmak zorundaydı. Pratikte bu düzenin köyde nasıl uygulanacağı gösterilmek zorundaydı. Diğer taraftan traktörlerin ve diğer kollektif büyük ekonomiler için zorunlu tarımsal makinaların üretiminin örgütlenmesi sağlanmalıydı.

Bunlar Çarist-toprak beyliği iktidarının yıkılması için mücadelede, Sovyet iktidarı için toprak beylerine ve kapitalistlere karşı mücadelede, köyde sömürünün yok edilmesi için ve kollektif sosyalist bir ekonominin inşası için zengin köylülere karşı mücadelede, işçi sınıfının yönlendirici güç olmasının, köylü kitlelerinin önderi olmasının nedenleridir.

SSCB'de sosyalist toplum daha şimdiden inşa edildi. Ama bu, işçi sınıfının önderliğine artık gerek kalmadığı anlamına mı gelir? Aşağıda belirtilen şu nedenlerden dolayı hayır.

SSCB halkları sosyalist Sovyet toplumunu pekiştirmeli ve daha da geliştirmelidirler. Alman işgali sırasında yıkılan bölgelerdeki ekonomi yeniden inşa edilmek zorundadır. Binlerce yeni sanayi ve tarımsal işletmeler inşa edilmeli, iş verimliliği arttırılmalı, bütün ülke daha iyi ve güzel şekillendirilmelidir. Sosyalist toplumun bilinçli aktif üyeleri —sosyalist ekonominin bilgi dolu ve yetenekli işçileri— yetiştirilmelidir. Onlar sadece okullardaki gençliğin saflarından değil, aksine yetişkin halkın saflarından da çıkartılmalıdır. Sovyet insanı arasında eski anlayışlarını, alışkanlıklarını ve önyargılarını aşamamış, onların ağır yükünü üzerinden atamamış daha çok insan vardır.

Bu zor görevlerin çözümünde ilerici toplumsal sınıfın —işçi sınıfının— önderliğinin zorunlu olduğu açıktır.

Sovyet toplumunda sömürücü sınıflar ve tabakalar yoktur. Bu, Sovyet ülkesinde Sovyet toplum ve devlet düzenine karşı çıkabilecek halk düşmanı gücün (Sovyet iktidarının tek tük düşmanları dışında) olmadığı anlamına gelir. Ama Sovyetler Birliği, işçilerin ve köylülerin sosyalist devleti, kapitalist bir çevre tarafından sarılmıştır. Sovyet ülkesinin kapitalist güçlerin birden çok saldırılarıyla karşılaştığı ve oldukça zor bir duruma düştüğü bilinmektedir. Böylesi saldırılarla gelecekte de karşılaşılabilir.

Bu şartlarda Sovyet toplumunun, işçi sınıfının önderliğine ihtiyacının olduğu açıktır.

Sosyalist Sovyet toplumu için, sosyalist Sovyet devleti için, işçi sınıfı aracılığıyla yönetilen işçi-köylü ittifakının nasıl büyük bir anlam taşıdığı ve taşıyor olduğu açıktır. Bu ittifak üzerine Stalin şöyle diyor:

"Bu Sovyetler Birliği'nin ilk ve taşıyıcı temelidir."

Sovyetlerde işçi-köylü ittifakı, Sovyet toplumunda iki sınıfın devlet ittifakı olarak kökleşmiştir. Bu, Sovyetler Birliği Anayasası'nın hemen ilk maddelerinde tesbit edilmiştir. **"SSCB, işçilerin ve köylülerin sosyalist devletidir"**

Bütün Sovyet cumhuriyetlerinin anayasaları da, işçi-köylü ittifakını, bu sınıfların devlet ittifakı olarak saptayan bir madde ile başlar.

4- Sovyet Toplumunun Devletsel Önderliği

Sovyetlerdeki emekçilerin delegeleri arasında hem işçi sınıfının, hem köylülüğün hem de aydınların temsilcileri vardır. İşçi sınıfı sovyetler aracılığıyla tüm emekçileri birleştirir, eğitir ve yönlendirir. İşçi sınıfı, sovyetler aracılığıyla bütün Sovyet toplumunun devletsel önderliğini gerçekleştirir.

Sosyalist ve kapitalist toplum düzeni arasındaki temel fark, Sovyetler Birliği'nde toplumun devletsel önderliğinin işçi sınıfının elinde olmasından, buna karşın kapitalist ülkelerde ise burjuvazinin elinde olmasından ibarettir. SSCB'de toplumun devletsel önderliği bütün emekçilerin çıkarları için , buna karşın kapitalist ülkelerde ise burjuvazinin çıkarları için uygulanır.

Sovyet iktidarının ilk gününden beri Sovyet devleti, devamlı yeni, oldukça zor ve karmaşık görevleri çözmekle karşı karşıyadır.

Genç Sovyet devletine karşı derhal hem iç karşı-devrim, hem de bütün araçlarla Sovyet iktidarını boğmak için çaba harcamış olan dış düşmanlar savaşa giriştiler. Sovyet devletinin bu ilk gelişme döneminde esas görevi, yıkılmış sınıfların karşı-devrimci faaliyetlerini silah zoruyla bastırmak ve yabancı saldırganlara karşı ülkenin savunmasını örgütlemek olmuştur. Dolayısıyla Sovyet devlet organlarının çalışması da bu dönemde, her şeyden önce ülke içinde devrilmiş sınıfların direncinin bastırılmasından ve dışardan gelen saldırıya karşı savunmanın örgütlenmesinden ibaret olmuştur.

Bu arada devletin dikkati, öncelikle Sovyet iktidarının, o zamanın esas görevine en çok tekabül eden organların pekiştirilmesi yönünde yoğunlaşmıştır. Bu organlar şunlardı; Kızılordu'nun savaş hareketini yönlendiren, Savaş ve Denizgücü Halk Komiserliği; sabotajlarla ve karşı-devrimle mücadele için bütün Rusya Olağanüstü Komisyonu "Çeka": Birçok karşı-devrimci komplo ve ayak-

lanmayı açığa çıkartan ve yerle bir eden burjuvazinin korkusu olan örgütlenme; yerel organlarıyla (bunun arasında Beslenme İçin İşçi Birlikleri de var) Beslenme Halk Komiserliği: Bu komiserlik, zengin köylülere karşı ekmek uğruna amansız bir mücadele yürüttü ve ülkenin devrimci merkezlerine olduğu gibi Kızılordu'ya da gıda maddeleri sağladı.

Bu dönemde toprak beyleri sınıfı tamamen, şehirlerde kapitalistleri, köyde kulakların hemen hemen tamamı tasfiye edildiler.

İlk dönemde Sovyet devletinin ekonomik-örgütsel ve kültürel-eğitici bir görevi daha vardı. Ne var ki o zaman Sovyet devletinin bu yöndeki çalışmaları çok az geliştirilebildi. Devlet önderliği güçlerini ve araçlarını zamanın esas görevinin çözümüne, yani dış saldırganların ve içindeki karşı-devrimin yok edilmesi yönünde yoğunlaştırmak zorundaydı.

Sovyet devletinin ikinci gelişme dönemindeki esas görevi, bütün ülkede sosyalist ekonomiyi örgütlemek, şehirde ve kırdaki sömürücü unsurların kalıntılarını yok etmek, Sovyet organlarının kültürel-eğitici çalışmalarını geniş çaplı yaygınlaştırmak ve dış saldırganlara yok edici karşılık verme yeteneğinde olan güçlü, modern savaş araçlarıyla donatılmış bir ordu yaratmak oldu.

Buna uygun olarak devlet faaliyeti de değişmiştir.

Sömürücü sınıfların son kalıntılarının da temizlenmesinden sonra, ülke içinde askeri baskı gereksiz oldu. Çünkü baskı altında tutulacak kimse kalmamıştı. Sovyet devletinin bu yöndeki çalışmalarının ömrü dolmuş ve gereksizleşmişti. Ama dış saldırganlara karşı ülkenin askeri korunmasının gerekliliği devam etmekteydi ve dolayısıyla Sovyet devletinin, Kızılordu ve deniz gücü gibi organları varlıklarını sürdürmüşler ve güçlendirmişlerdir. Kapitalist güçler tarafından Sovyet ülkesine gönderilen casusların, sabotajcıları ve katillerin yakalanması ve cezalandırılmasıyla görevli cezai organlar ve ulusal emniyet hizmeti de varlıklarını sürdürmüşlerdir. Sovyetler Birliği'nin yeni sa-

nayi işletmelerinin, özellikle de büyük işletmelerin, modern teknikle donatılmış döküm ve makina yapım işletmelerinin inşasından; büyük ve en iyi makinalarla donatılmış Sovyet çiftliklerinin inşasından; kollektif çiftliklerin sağlamlaştırılması ve örgütlenmesi için köylülerin desteklenmesinden; iş verimliliğinin yükseltilmesinden; ulaşım araçlarının, posta ve telgraf teşkilatının daha da iyileştirilmesinden ve genişletilmesinden; ülkenin gıda maddeleri ve sanayi malları ihtiyacını sağlamayı daha da iyileştirilmesinden ve güçlendirilmesinden; halk eğitimi, sağlık teşkilatı, bilim, teknik, basın vb. kurumlar ağının yaygınlaştırılmasından oluşan ekonomik-örgütsel ve kültürel-eğitici çalışmaları da varlığını sürdürmüş ve daha da geliştirilmiştir.

Bu dönemde Sovyet devleti için yeni bir çalışma türü doğdu: Bütün Sovyet düzeninin, ülkenin savunma gücünün ve Sovyetler Birliği halk kitlelerinin refahının temelini oluşturan toplumsal sosyalist mülkiyetin korunması.

Sovyetler Birliği, çok güçlü bir sanayi, ve kollektif ekonomili (tarım ç.n.) süper güç ve dünyanın kültürel olarak gelişmiş sayılı ülkelerinden biri oldu.

Sovyetler Birliği'nin barışçıl gelişmesi faşist Almanya'nın ve suç ortaklarının ani baskısıyla kesintiye uğradı. Bu zor ve sorumluluk gerektiren dönemde, başında Stalin'in bulunduğu Sovyet ülkesinin önderliği, çok büyük enerji, sabır, olgunluk ve uzak görüşlülük gösterdi. Devlet önderliği bütün Sovyet organlarının ve ekonomik işletmelerin çalışmalarını süratle savaşın gereksinmelerine göre değiştirmek gerektiğini kavradı. O, bütün halkı coşturmasını ve birleştirmesini, Alman faşist saldırganları yok etmek için halkın bütün gücünü ve araçlarını yoğunlaştırmasını kavradı. O, Kızılordu'nun birinci sınıf savaş aracıyla donatmanın ve ordunun saflarını iyi eğitilmiş yedeklerle sürekli takviye etmenin örgütlenmesinin gerekliliğini kavradı. O, savaş hareketlerini parlak bir tarzda yönlendirmeyi bildi. Bunlar, SSCB'ye, küstah ve güçlü düşman karşısında zafer kazandıran etmenlerdir.

SSCB tarihi ve büyük anavatan savaşının dersleri, Sovyet devleti barış dönemlerinde ekonomik ve kültürel inşanın en iyi örgütleyicisi olduğunu ve ülkeyi mutlu geleceğe doğru götürdüğünün kanıtlarıdır. Öte yandan savaş yıllarında Sovyetler Birliği, düşmanı yok edecek bir savunma için halkın bütün güçlerinin en iyi örgütleyicisi olduğunu göstermiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLERİ BİRLİĞİ'NİN DEVLET İNŞASI

1- Sovyetler Birliği'de Halkların Durumu

Rus Çar İmparatorluğu'nda, Rus toprak sahipleri ve kapitalistleri egemenliklerini sürdürüyorlardı. Çar hükümeti, onların iktidarıydı. Bütün halklar onun tarafından baskı altında tutuluyorlardı. Çar hükümeti özellikle Rus olmayan halkları baskı altında tutuyor ve onların kültürel gelişme ve devletsel özerk yönetim konusunda yeteneksiz oldukları açıklanıyordu.

Rus olmayan bir halkın anavatanı , Çar memurları için Rus İmparatorluğu'nun herhangi bir ilinden, idari bir bölümünden başka birşey değildi. Çar hükümeti ülkenin haritasını Rusya halklarını yönetmek ve baskı altında tutmak için çıkarlarına uygun geldiği şekilde düzenliyordu. Çizilen sınırlarla bir halkın yaşadığı toprakların bir kaç parçaya bölünmesi ender rastlanan olay değildi. Örneğin, Belorus halkı beş valiliğe bölünmüştü; Minsk, Mogilev, Vitebsk, Vilna ve Gradno. Tatar halkı, Kazan, Viyatka, Ufa ve Samara parçalarına bölünmüştü.

Sovyet iktidarı, ulusal baskıyı yok etti ve bütün Çarlık idari- bölgesel bölünmeyi ortadan kaldırdı. Sovyetler Birliği'nin yaratıcıları olan Lenin, Stalin ve Bolşevik Parti, daha ilk günden bütün Sovyet halklarının, yaşamlarını özgürce düzenlemeleri ve ulusal-devletsel örgütlerini çıkarlarına ve isteklerine göre kurmaları için sınırsız olanak elde etmeleri uğrunda çaba harcadılar. Aynı zamanda Lenin ve Stalin, bütün Sovyet halklarının özgür iradeleriyle güçlü bir birleşik Sovyet devletinde birleşmeleri için uğraştı-

lar.

Sovyet devlet inşası pratiğinde Sovyet halklarının ulusal devlet inşasının dört biçimi başarılı olarak denenmiştir.

1-Birlik Cumhuriyeti

2-Otonom Cumhuriyet

3-Otonom Bölge

4-Ulusal Bölge.

Her halk kendi ulusal devlet örgütünü kurmuştur. Tacikler Orta Asya'da Tacik Birlik Cumhuriyeti'ni, Ural'da Başkırlar Başkır Otonom Cumhuriyeti'ni, Altay'da Oyratlar Oyrat Otonom Cumhuriyeti'ni, Kuzey Doğu'nun derinliklerinde Çuçklar kendi ulusal bölgelerini kurdular vb.

Birçok ve kendi arasında farklı biçimleri olan ulusal-devletsel örgütler niçin gerekliydi?

Sovyetler Birliği'nde yaklaşık 60 ulus, ulusal grup ve halk toplulukları vardır. Dillerine ve yaşam tarzlarına, tarihi geçmişlerine ve kültürlerinin durumlarına göre bu halklar kendi aralarında farklılık taşırlar.

Örneğin; Ruslar, Ukraynalılar, Gürcüler ve Ermeniler vb. çok uzak geçmişten beri kendi devletlerine ve ulusal kültürlerine sahiptirler. Örneğin; Mari, Komi, Oyratlar, Çuçklar, Evenkeler ve Nenzler gibi halklar ilk defa Sovyet iktidarı döneminde kendi ulusal-devletsel örgütlerini kurdular ve ulusal kültürlerini geliştirmeye başladılar; onlardan bazıları ancak Sovyet iktidarı döneminde alfabelerini oluşturdular. Sovyet halklarından bazıları milyonlarca insandan oluşurken bazıları sadece birkaç yüzbinden oluşmaktalar, birkaç onbinden oluşanlar dahi vardır. Bütün bu halkların hepsinin kendi ulusal-devletsel örgütlerini bir şablona göre inşa etmelerinin olanaksız olacağı, doğru olmayacağı açıktır. Her bir halkın ulusal özellikleri gözönüne alınmak zorundaydı.

Kendi ulusal-devletsel örgütünü —Birlik Cumhuriyeti, Otonom Cumhuriyet, Otonom Bölge ve Ulusal Bölge— kuran her Sovyet halkı seçtiği delegeler aracılığıyla içişlerini düzenler ve ülkesini yönetir. Aynı zamanda temsilcileri aracılığıyla Sovyetler Birliği'ni ilgilendiren bütün dev-

letsel sorunların düzenlenmesine katılır.

Sovyet ulusal-devletsel örgütlerin her biri, bütünlüklü devletsel çok uluslu örgütün —Sovyetler Birliği'nin— bir parçasını oluşturur.

2- Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği

Faşist Almanya'ya karşı büyük anavatan savaşı döneminde Özbek halkı, yaklaşık 2,5 milyon kişinin imzaladığı bir yazıyla cephedeki oğullarına seslenir. Orada Sovyetler Birliği, 16 kardeşin ortaklaşa inşa ettiği ve mutlu ve uyumlu yaşadıkları bir kale olarak tasvir edilir.

Bu yazı "*Özbek halkının özgür oğulları ve özgür kızları*" diye başlıyor ve devam ediyor.

"En yaşlı kardeşinin Rusların evine, kardeşin Belorusların ve Ukraynalıların evine düşman girdi... Ama Rusların evi senin de evindir. Belorusların ve Ukraynalıların evi senin de evindir! Çünkü Sovyetler Birliği her bir üyesinin kendi evinde oturduğu ama bahçelerinin ve ekonomilerinin ortak ve bölünmez olduğu ahenkli bir ailedir... SSCB sadece tek kapısı olan bir kaledir. Bu kapıyı kırarak içeri giren düşman gözünü senin de hayatına dikmiştir!... Ailenin en iyi oğullarından birisi, Sovyet halkları saflarındaki savaşçıların en iyilerinden birisi ol!"

Bu yazıda Sovyetler Birliği devlet düzeninin esas çekirdeği yerinde bir benzetmeyle karakterize ediliyor. Sovyetler Birliği gerçekten de Sovyet halklarının kardeşçe işbirliği ile inşa edilmiş adeta bir kaledir. Ve 16 Sovyet Birlik cumhuriyeti bu kalenin adeta birer parçasıdır.

SSCB, bir değil aksine birçok halk tarafından oluşturulmuştur. Onların her biri kendi ulusal devletine sahiptirler ve onların hepsi beraberce bütünlüklü devlet otoritesiyle çok uluslu bir gücü oluştururlar. Bunun için de anayasada Sovyetler Birliği, federal bir devlet olarak tanımlanır.

Bütün Sovyet Birlik cumhuriyetlerinin beraberce bütünlüklü bir federal devlet oluşturmaları oldukça önemli-

dir. Bu onlara her cumhuriyetin ve bir bütün olarak Sovyetler Birliği'nin politik ekonomisini ve kültürünü en yüksek düzeye çıkarmak için ekonomik olanaklarını ve güçlerini toplama imkanı vermekteydi. Diğer taraftan bu, Sovyet halklarına Sovyetler Birliği'nin her bir cumhuriyetin savunmasını güçlendirmek için askeri araç ve güçlerini birleştirme olanağı da veriyordu. Bu, Sovyet ülkesinin bütün halklarının çok yönlü gelişmesini mümkün kılıyordu.

Daha 1922'de bütünlüklü bir Birlik hükümetiyle, bütünlüklü bir orduyla, bütünlüklü bir ekonomiyle, bütünlüklü bir devlet toprağıyla ve bütünlüklü bir Birlik vatandaşlığıyla federal bir devlette birleşmeseydiler, Sovyet halklarının faşist Almanya'ya karşı mücadelede nasıl zor bir duruma düşmüş olacağını görmek zor değildir.

Sovyet halkları bu birliği, Sovyet iktidarının doğuşundan beri Sovyet halklarının sıkı bir işbirliği için çaba harcamış olan Bolşevik Partisi'ne ve akıllı önderleri Lenin ve Stalin'e borçludurlar.

Ama Sovyetler Birliği'nin gücü sadece ulusların bütünlüklü bir federal devlet olmasına dayanmıyor. Sovyetler Birliği'nin gücü ve sağlamlığı, onun demokratik, gerçekten halka yakın temellere dayanmasından da ileri gelmektedir.

Sovyetler Birliği diğer çokuluslu devletlerde olduğu gibi hiç de fetih vasıtasıyla, halkların baskı altına alınması veya zorla birbirine bağlanması şeklinde kurulmadı. Sovyetler Birliği Sovyet halklarının gönüllü birliğiyle federal devlet olarak oluştu. Bu karar, ortak bir Sovyet kongresinde bir araya gelen Sovyet halklarının özgür seçilmiş temsilcilerinin oybirliğiyle alınmıştır. Bir çokuluslu federal devletin oluşumunda bu amaçtan başka hangi yol daha adil, hangi yol daha güvenilir olabilir?

1922 yılında kuruluşlarından bugüne kadar, Sovyet Birlik cumhuriyetlerinin sayısı dörtten onaltıya çıkmıştır. Şimdiki durumda aşağıdaki sosyalist Sovyet cumhuriyetleri, Sovyetler Birliği'ne dahildirler.

RUS Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti (RSFSC)

UKRAYNA Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

BELORUS Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

ÖZBEK Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

KAZAK Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

GÜRCÜ Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

AZERBAYCAN Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

LİTVANYA Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

MOLDAVYA Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

LETONYA Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

KIRGIZ Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

TACİK Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

ERMENİ Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

TÜRKMEN Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

ESTONYA Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

KARELO-FİN Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti

Bu cumhuriyetlerin hepsi kendilerini nüfuslandıran ulusların isteği üzerine kurulmuşlar ve Sovyetler Birliği olarak birleşmişlerdir.

Birleşmenin gönüllülüğü! Bu, Sovyetler Birliği'nin doğduğu, güçlendiği ve büyük bir güç olduğu temellerden birisidir. Stalin şöyle diyor:

"Bütünlüklü bir devlette, halkların birleşmesi temelinde gönüllülük yoksa; şayet söz konusu olan ulus veya uluslar birleşmeyi istemezlerse bu Birlik sürekli olamaz."

Gönüllü olarak birleşen Sovyet cumhuriyetleri eşit haklara sahiptir. Sovyet iktidarının "sevgili çocukları" veya "üvey çocukları" yoktur. Sovyetler Birliği'nde egemen olan, ayrıcalıklı olan yahut Rus Çarlık İmparatorluğu'nda ve bugün çokuluslu burjuva devletlerde olduğu gibi, baskı altında tutulan uluslar yoktur. Sovyetler Birliği halkları eşit haklara sahiptirler. Hangi halk tarafından kurulmuş ol-

duğuna, nüfus ve toprak büyüklüğüne bakılmaksızın Sovyet cumhuriyetlerinin her biri, diğer Birlik cumhuriyetleri gibi eşit haklardan yararlanmaktadırlar.

RSFSC'yi ele alalım. O, nüfus ve toprak bakımından en büyük cumhuriyettir; kuruluşu bakımından ilk Sovyet Cumhuriyetlerinden biridir. O, ana cumhuriyettir, toprakları üzerinde diğer birçok Birlik cumhuriyetleri oluşmuştur.

Rus halkı, Sovyet iktidarının elde edilmesinde ve pekiştirilmesinde, eşit haklara sahip olan cumhuriyetlerin gönüllü birliğinde, yeni, özgür, korunan ve kültür dolu yaşamın kurulmasında bütün diğer Sovyet halklarına paha biçilmez hizmette bulunmuştur. Anavatan savaşı döneminde Rus halkı, faşist Almanya'ya karşı zafer kazanmak için tereddüt etmeksizin büyük fedakarlıklar üstlenmiştir. Açık görüşlülüğü, sağlam karakteri ve sabrıyla Rus halkı, Sovyet ülkesinin bütün halkları arasında Sovyetler Birliği'nin önder gücü olarak genel takdir kazanmıştır.

Ama bu cumhuriyetin nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Rus halkı, diğer Sovyet halklarıyla karşılaştırıldığında herhangi özel haklardan ve imtiyazlardan yararlanıyor mu? Elbette hayır. Oldukça az nüfusa ve küçük toprağa sahip olan Birlik cumhuriyetlerinin hakları neyse RSFSC'de aynı eşit haklara sahiptir.

Birleşmiş cumhuriyetlerin eşit haklara sahip olmaları Sovyetler Birliği'nin üzerinde olduğu, güçlendiği ve büyük bir güç olduğu diğer bir temeldir.

SSCB, gönüllülük ve eşit haklar temelinde federal devlet olarak birleşmiş, dostluk ve sıkı işbirliği içindeki Sovyet halklarının uyumlu bir ailesidir.

Halkların bu dostluğu ve kardeşliği, Sovyetler Birliği'nin büyük gücünün ve sağlamlığının aynı şekilde esas kaynaklarıdır. Halkların kardeşliği Sovyet günlük yaşamına girmiştir.

Stalin daha 1935 yılında Sovyet halkları arasındaki dostluk var olduğu sürece Sovyetler Birliği'nin ne iç ne de dış düşmanlardan korkmadığını söylüyordu. Yaşam, bu

sözlerin ne kadar doğru olduğunu gösterdi. Özgür cumhuriyetlerin sarsılmaz birliği, bütün gücünü ve sağlamlığını faşist Almanya'ya karşı Sovyet halklarının büyük anavatan savaşında açıkça göstermiştir.

3- Birlik Cumhuriyetleri

Kazak halkının ortaklaşa yazıp cepheye yolladığı bir mektupta, Çarlık rejimi döneminde halkın yaşamının nasıl ağır olduğu ve Sovyet düzeni döneminde, Sovyet halklarının uyumlu ailesinde Kazak vatanının nasıl zengin ve mutlu olduğu anlatılır.

"Kazakistan'ın oğulları!... Her biriniz bu yazıyı okuyasınız. Ama sadece göz ile değil, bilakis kalb ile. Çünkü o, yüzyıllarca süren çetin, dertli yoldan sonra mutluluğa ulaşan bizim bütün halkımız tarafından yazılmıştır...

"Rus Çarları ve sömürgecileri, hanlar ve beyler Kazak halkını acımasızca sömürdüler ve baskı altında tuttular. Bozkırlarda beylerin sürüleri otluyorlardı, çadırli yerleşim yerlerinde ve köylerde en iyi toprak parçası beylere ve toprak beylerin aitti. Az bir ücret karşılığı, kemirilmiş bir kemik karşılığında yoksul halk, başkalarının hayvanlarını otlatıyordu.

"Kardeşlerimizle, Sovyetler Birliği halklarıyla, büyük Rus halkının kardeşçe desteğiyle, Lenin ve Stalin'in bayrağı altında despotları devirdik.

"Büyük Sosyalist Ekim Devrimi Kazak halkını yeni yaşam için uyandırdı."

Ayrıca, zengin ve çok yönlü üretimin, çok gelişmiş sanayinin, kollektif çiftliklerin ve Kazakistan Birlik Cumhuriyeti sovyet çiftliklerinin Kazak halkına ve bütün Sovyetler Birliği'ne kömür, petrol, bakır, kurşun, altın, pamuk, pirinç, meyve, et, yün, deri vb. verdiği dizelerle anlatılır.

Sovyet iktidarı döneminde Kazak halkı kültürel bakımdan da eski haliyle karşılaştırılamayacak bir gelişme gösterdi. Kazakistan'da devrimden önce anadilde hemen he-

men hiç kitap yayınlanmamıştı. Buna karşın 1945'te toplam baskısı 2 milyondan fazla olan 111 kitap Kazak dilinde yayımlandı. Okulların sayısı altı misli arttı. Çar iktidarı döneminde ülkede tek bir yüksek okul yoktu. Şimdi ise Kazakistan Sovyet Cumhuriyet'inde 23 yüksek okul ve bir de Bilimler Akademisi vardır. Sovyet Kazakistanı'nın şehirlerinde ve kırsal bölgelerinde, aralarında cumhuriyetin başkenti Alma Ata'daki Tiyatro Akademisi'nin, Opera-Bale Tiyatrosu'nun da bulunduğu 38 tiyatro vardır. Kazakistan kültürü, bütün Sovyetler Birliği'nde tanınmış olan Abay Kunanbayev ve Çambul gibi yazarlar tarafından temsil ediliyor.

Diğer bütün Sovyet halkları gibi Kazak halkı da kendi cumhuriyetini Sovyetler Birliği'nin kopmaz bir parçası olarak görüyor ve onu anavatan savaşı döneminde bütün güçleri ve araçlarıyla savundu.

Çarlık Rusya'sında geri, haklarından yoksun, ulusal baskı altına alınmış, sınır bölgesi olan bütün diğer Birlik cumhuriyetleri de kısa bir sürede ekonomik ve kültürel yaşamın eşsiz bir parlaklığına ulaşırlar. Bu başarılar, Komünist Partisi önderliğinde, Rus halkının ve Sovyet iktidarı Birlik organlarının kardeşçe yardımı ile kendi özgür ulusal-devletsel örgütü temelinde Birlik cumhuriyetleri halk kitlelerinin gelişmiş aktifliği sayesinde elde edildi.

Birlik cumhuriyetlerinin devlet inşası nasıldır?

Bir Birlik cumhuriyeti gönüllülük temelinde oluşturulur ve onu kuran halkın ismini taşır. Her Birlik cumhuriyeti işçi-köylü ulusal sosyalist bir Sovyet devletini temsil eder. Bu devlet özgür iradeyle ve diğer Birlik cumhuriyetleriyle eşit haklar temelinde Sovyetler Birliği'ne doğrudan aittir. Birlik cumhuriyetinin hem en yüksek hem de yerel olmak üzere bütün devlet organları ve kurumları, söz konusu halkın dilini kullanırlar.

Birlik cumhuriyeti vatandaşları kendi cumhuriyetlerinin yüksek Sovyeti için delegeleri seçerler. Aynı zamanda SSCB vatandaşı olarak da SSCB Yüksek Sovyeti'nin Birlik Sovyeti için seçimlere katılırlar. Ayrıca her Birlik cum-

huriyetinin vatandaşları —Cumhuriyetin nüfusundan ve toprak büyüklüğünden bağımsız olarak— SSCB Milliyetler Sovyeti için 25 delege seçerler. Bu suretle her Birlik cumhuriyetinin halkı, temsilcileri aracılığıyla sadece kendi cumhuriyetinin devlet sorunları üzerine karar vermiyor, aynı zamanda bütün Birlik'in devlet sorunlarının çözümüne katılıyor ve kendi özel ulusal sorunlarını, Sovyetler Birliği'nin devlet otoritesinin en yüksek organında doğrudan dile getirme olanağına da sahip oluyor.

SSCB'ye katılma durumunda Birlik cumhuriyeti hükümler bir devlet olarak kalır. Yani, Birlik cumhuriyeti, kendi topraklarında devlet otoritesini bütün sorunlarda bizzat kendi uygular. Birlik cumhuriyetlerinin devlet otoritesini ve devlet idaresini Sovyetler Birliği organlarının yetkisine gönüllü olarak teslim ettiği sorunlar istisnadır. Birlik organları yetkisine tabi kılınan sorunlar SSCB anayasasının 14. maddesinde belirtilmiştir.

Birlik cumhuriyetinin egemenlik hakları ifadesini nasıl buluyor?

Birlik cumhuriyetinin, bu cumhuriyetin yüksek devlet otoritesi tarafından bizzat onaylanan ve sadece onun tarafından değiştirilebilen bir anayasası vardır. Bu anayasada söz konusu ülkenin ulusal, ekonomik ve kültürel özellikleri, yaşam tarzının kendine özgüllüğü vb. yansır. Yalnız Birlik cumhuriyeti anayasasının, SSCB Anayasası ile tam uyumluluk içinde kaleme alınmış olması gereklidir. Bu kolayca anlaşılabilir. Çünkü her Birlik cumhuriyeti Sovyetler Birliği'nin bir unsurudur. Bu ekonomik ve siyasi temel bütün cumhuriyetlerde aynı olduğu için tamamen de uygulanabilir.

Her Birlik cumhuriyeti, Birlik'ten özgürce ayrılma hakkına sahiptir. İlk bakışta, Birlik'ten özgürce ayrılma hakkı maddesi Sovyet Anayasası'nda gereksizmiş gibi gözükebilir; çünkü, Sovyetler Birliği'nden ayrılmak isteyen Birlik cumhuriyeti yok. Bundan ötürü anayasa taslağının görüşmelerinde bazıları 17. maddenin (Birlik'ten özgürce ayrılma hakkı) taslaktan çıkarılmasını önerirler. Stalin bunun

yanlış olduğuna dikkati çeker:

"Hiçbir Birlik Cumhuriyeti, Birlik'ten ayrılmayı dşünmüyör. Bu doğrudur ama Sovyetler Birliği'nde özgürce ayrılma hakkının her cumhuriyet için garanti edilmesi Birlik cumhuriyetlerinin bir Birlikte birleşmelerinin gerçekten tamamen gönüllü olduğunu çok açık bir şekilde göstermekte ve doğrulamaktadır. Birlik cumhuriyetlerinin Birlik'ten özgürce ayrılma hakkı, onların egemenlik haklarının en yüksek ifadesidir."

Birlik cumhuriyeti, Cumhuriyetin yüksek devlet otoritesi tarafından bizzat çıkartılan yasalara sahiptir. Bu yasalar söz konusu Cumhuriyetin toprakları için (hukuksal) bağlayıcıdır. Cumhuriyet yasaları, Cumhuriyet yaşamının bütün sorunları üzerine çıkartılır. Birlik anlamı taşıyan ve SSCB yüksek devlet otoritesi yasalarıyla düzenlenen sorunlar istisnadır. Örneğin savaş ve barış sorunları, SSCB'ye yeni cumhuriyetlerin alınması, SSCB'nin bütünlüklü bütçesinin onaylanması vb.

Herhangi bir alanda, örneğin, toprağın kullanılması, sağlığın korunması, eğitim temellerinde bir Birlik yasasının açıklanması, aynı alanda Cumhuriyet yasalarının çıkartılması olanağını asla dışlamaz. Cumhuriyet yasaları, Birlik yasalarını tamamlarlar ve genişletirler. şayet, herhangi bir Cumhuriyet yasasının Birlik yasası ile uyumluluk içinde olmadığı açığa çıkacak olursa bu durumda Birlik yasası bütün Birlik cumhuriyetleri için hukuksal bağlayıcı olarak geçerlidir.

Sovyetler Birliği'ne girişte Birlik Cumhuriyeti toprakları üzerine hakkını saklı tutar. Bir Birlik Cumhuriyetinin sınırları onun onayı olmaksızın değiştirilemez. Birlik cumhuriyetlerinin sınırlarının değiştirilmesi için SSCB devlet otoritesi yüksek organı aracılığıyla bir tasdiknameye gereksinme vardır.

Birlik Cumhuriyetinin kendine ait cumhuriyet orduları vardır. Birlik cumhuriyeti, ordularının eğitim yöntemini bizzat kendisi saptar. Birlik iktidarı, Birlik cumhuriyetlerinin ordusunu örgütlemesi için sadece yön veren ilkeleri

tesbit eder. Devlet otoritesinin Birlik organları, SSCB'nin savunmasının örgütlenmesi ve Sovyetler Birliği'nin bütün ordu kuvvetlerinin yönetimi için sorumludur. Birlik cumhuriyetlerinin orduları, Sovyet ordusunun birer parçasıdır. Cumhuriyet Birliklerinin tertibi, Sovyet ordusunun daha da güçlenmesine katkıda bulunur.

Her Birlik Cumhuriyeti, dış ülkelerle doğrudan ilişki kurmak, onlarla anlaşmalara girmek, diplomatik ve konsolosluk temsilcileri teati etmek hakkına sahiptir. Hangi ülkelerle doğrudan ilişki kuracağına cumhuriyetin kendisi karar verir. Birlik iktidarı, Birlik cumhuriyetlerinin dış ülkelerle temaslarında sadece genel yöntemi tespit eder ve onlarla (dış devletler çn.) SSCB adına sözleşmeler yapar. Birlik cumhuriyetlerinin dış devletler ile doğrudan ilişkileri uluslararası bağların ve diğer halklar ile Sovyet halklarının barış çıkarı, Sovyetler Birliği'nin ekonomik ve kültürel gelişmesinin çıkarı temelinde işbirliğini daha da sağlamlaştırır.

Birlik Cumhuriyetleri'nin ordu kurmaları, dış ülkelerle doğrudan ilişkiye geçmeleriyle ilgili, SSCB Yüksek Sovyeti tarafından 1 Şubat 1944'te kabul edilen yasalar, Birlik cumhuriyetlerinin çalışmaları ve egemenlik haklarının güçlü bir genişletilmesi anlamına gelmektedir. Bu yasalar Birlik cumhuriyetlerinin ve Sovyetler Birliği'nin bir bütün olarak sağlamlaşmasını karakterize ederler.

Birlik cumhuriyetlerinin anlamının nasıl güçlü bir şekilde arttığını şu olayda görmekteyiz. Anavatan savaşı boyunca faşist Almanya'nın yok edilmesine büyük katkısı olan iki Birlik cumhuriyeti, Belorus ve Ukrayna cumhuriyetleri diğer bütün güçlerle eşit temelde ve kendi adlarına, kalıcı bir barışın sağlanması ve halklar arasında devamlı bir barışın korunması için uluslararası bir örgütün kurulmasına katkı amacıyla, San Fransisko'da uluslararası konferansa çağrıldılar. Ukrayna ve Belorusya, Paris Barış Konferansının çalışmasına da katıldılar.

Birlik cumhuriyeti, kendi cumhuriyetçi vatandaşlık olgusunu korur. Birlik cumhuriyetinin her vatandaşı aynı za-

manda Sovyetler Birliği'nin ve . . . Söz konusu Birlik cumhuriyetlerinin vatandaşları gibi diğer bütün Birlik cumhuriyetlerinin vatandaşları da aynı haklardan yararlanırlar. Herhangi bir Sovyet cumhuriyetine giden bir Sovyet vatandaşı kendisini orada, vatanındaymış gibi hisseder.

Birlik cumhuriyetinin egemenliğinin sembolü olarak her cumhuriyetin devlet arması ve bayrağı vardır.

Bir Birlik cumhuriyetini kuran ve böylesi egemenlik yasaları olan her halk, kendini ülkesinin kayıtsız şartsız beyi olarak hisseder. Sovyet Birlik cumhuriyetleri aynı zamanda bütünlüklü güçlü bir federal devletin üyeleridirler. Her Sovyet halkı, Sovyetler Birliği'nden, Sovyet iktidarının Birlik organlarından, siyasi ekonomik kültürel gelişmesinde ve dış düşmanlara karşı korunmasında çok yönlü yardım alır.

SSCB Anayasası, Sovyetler Birliği'ni Birlik cumhuriyetlerinin egemenlik yasalarını korumakla yükümlü kılar. Sovyetler Birliği tarafından bu görev, kutsal bir yükümlülük olarak yerine getirilir. Sovyet ülkesi faşist Almanya ve suç ortakları tarafından baskına uğradığında bütün Sovyetler Birliği tek vücut olarak saldırganlara karşı ayağa kalktı. Düşman tarafından geçici olarak işgal edilen Birlik cumhuriyetleri kurtarıldılar; özgürlükleri , bağımsızlıkları ve egemenlik hakları yeniden sağlandı.

4- Otonom Cumhuriyet

Sovyetler Birliği'nin Avrupa bölümünün Kuzeydoğusunun en uç noktasında Petşora ve Vitşegda nehirlerinin havzasında yüzölçümü 375.000 km² olan büyük bir ülke vardır. Bu ülke dört Avrupa ülkesinin —Yunanistan, Bulgaristan, Portekiz ve İsviçre— toplamı kadar büyüktür. Bu ülke orman, birinci kalite taşkömürü (kömür havzası Peçkora), linyit kömürü, petrol (Uçta havzası), doğal gaz, demir, kurşun, altın, alçı, tuz, kıymetli hayvan kürkü, balık ve yabani hayvan bakımından zengindir.

Bu ülkede, e kiden beri, nüfusun çoğunluğunu oluşturan

ran Komi halkı yaşar. Ülkenin toplam nüfusu 1939'da 408.000 di.

Çarlık döneminde Komi halkının nesli tükeniyordu. Onlar, ülkelerini "hapishane" olarak isimlendiriyorlardı. Onların yaşamı zordu, karanlıktı, yoksuldu, endişe ve aşağılanma ile doluydu. Bu halkı çok az insan tanıyordu ve tanıyanlar da bu halkı kendi ismiyle tanımıyorlardı. Çar memurları, Rus olmayan halklar için aşağılayıcı isimlendirmeler uydurmuşlardı.

Komiler zülmedicilere karşı birkaç kez ayaklanmışlardı. 1841-1843 ayaklanması en bilinenidir. Ustykuloma bölgesindeki bu ayaklanma sonucu burada iki yıl süren demokratik bir özerk yönetim yaşandı. Ama ayaklanmalar zalimce bastırıldı.

Sovyet iktidarı döneminde Komi halkı, Rus halkının yardımıyla yeni ve mutlu bir yaşantıya kavuştu. Kendi Sovyet ulusal-devletsel örgütünü oluşturdu; başkenti Siktivkar olan Komi Otonom Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti kuruldu.

Cumhuriyette sanayi gelişti. Kereste fabrikası, konserve fabrikaları, kireç işletmesi, kiremithane, nişasta fabrikaları ve diğer işletmeler kuruldu. Taş kömürü ve petrol çıkartıldı. Anavatan savaşının başlangıcında Güneybatıdan Kuzeydoğuya ülkenin bir ucundan diğerine, kutup dairelerinden de ileriye ormanlardan ve bataklıklardan geçen bir demiryolu çok kısa bir sürede inşa edildi. Bu yol, cumhuriyetin doğal zenginliklerinin işlenmesi için büyük kolaylıklar sağlıyordu. Savaş yıllarında kömür üretimleri onbir misli arttı.

Komi Cumhuriyetinde işlenebilir toprak alanı hemen hemen dört misline çıkmıştı. Kollektif ekonomilerin tarlalarında traktörler ve biçerdöverler çalışıyor.

Komilerin ulusal kültürleri de açılıp serpildi. Nüfusun %97'si okuma biliyor. Okul çağındaki çocukların hepsi okula gidiyorlar. Dersler kendi dillerinde veriliyor. Cumhuriyette 2 yüksek okul, 15 yüksek teknik okul, 3 bilimsel araştırma kurumu, SSCB Bilimler Akademisi'nin bir şube

si, düzinelerce tiyatro, yüzlerce kültür ve eğitim yerleri vardır.

Yeni bir yaşamın, özgür ve kültürlü bir yaşamın inşasında Komi halkı kısa sürede şaşırtıcı başarılar gösterdi. Otonom cumhuriyetler kuran diğer halklar da Bolşevik Partisi önderliğinde, Rus halkının ve Sovyet iktidarı Birlik organlarının kardeşçe yardımıyla aynı başarıları elde ettiler.

Şimdi Otonom Cumhuriyetlerin nasıl oluştuklarını ve devlet yapısının nasıl olduğunu göstermek istiyoruz.

Bazı Birlik cumhuriyetlerinin sınırları dahilinde, esas halkın yanı sıra bazı yerlerde, bu cumhuriyetler içinde azınlığı oluşturan başka halklar yaşıyorlar ve kendi ulusal özelliklerinden ötürü diğerlerinden ayrılıyorlar. Bu halklar, gönüllü olarak otonom cumhuriyetler oluşturdular. Bunların her biri, o otonom cumhuriyeti oluşturan halkın adını taşımaktadır.

Bir otonom cumhuriyet, işçilerin köylülerin ulusal sosyalist Sovyet devletini oluşturur ve bu devlet bu veya şu Birlik cumhuriyetinin (ve böylece Sovyetler Birliği'nin de) bir unsurunu teşkil eder. Örneğin, Komi Otonom Cumhuriyeti RSFSR'ne dahildir. RSFSR'ye Buryat-Moğol, Tatar, Başkır, Çuvaş ve başka otonom cumhuriyetler dahildirler. Gürcü Birlik Cumhuriyeti çerçevesinde Abaza ve Acar vb. Otonom cumhuriyetleri yer almaktalar. Otonom cumhuriyetlerin nüfusu her cumhuriyette birkaç yüzbinden birkaç milyona kadar varmaktadır.

Bir Birlik cumhuriyetine dahil olan bir otonom cumhuriyet, kendi bölgesi sınırları içinde devlet otoritesini otonom (özerk) olarak uygular; yani otonom cumhuriyeti oluşturan halk kendi bölgesindeki iç yaşantının bütün sorunlarında devletsel özerk yönetim haklarına sahiptir. Otonom cumhuriyetin bütün devlet organları ve daireleri —en yüksek ve yerel olanı— söz konusu olan halkın ana dilini kullanırlar.

Otonom cumhuriyetin vatandaşları, kendi cumhuriyetinin yüksek sovyeti için delegeleri seçerler ve otonom cumhuriyetin dahil olduğu o Birlik cumhuriyetinin yüksek

sovyeti için delegelerin seçimine katılırlar.

Onlar, SSCB'nin vatandaşları olarak aynı zamanda, Birlik Sovyeti için delegelerin seçimine katılırlar. Otonom cumhuriyetin vatandaşları, ayrıca Milliyetler Sovyeti için 11 delege seçerler. Demek ki, her bir otonom cumhuriyetin halkı, kendi delegeleri aracılığıyla sadece kendi cumhuriyetinin devlet sorunları üzerine karar vermekle kalmaz, ilgili Birlik cumhuriyetinin ve bütün Birlik'in devlet sorunlarının düzenlenmesine de katılır. O, kendi özel ulusal çıkarlarını, Sovyetler Birliği devlet otoritesinin en yüksek organında doğrudan dile getirebilir.

Otonom cumhuriyetler hangi devletsel haklara sahiptirler?

• Her otonom cumhuriyetin kendi anayasası vardır. O, bizzat cumhuriyet tarafından kendi özellikleri gözönünde tutularak hazırlanır ve ilgili otonom cumhuriyetin dahil olduğu birlik cumhuriyetinin yüksek devlet otoritesi tarafından onaylanır. Otonom cumhuriyetin anayasasının hem SSCB'nin anayasası ile hem de otonom cumhuriyetin dahil olduğu birlik cumhuriyetinin anayasasıyla uyumluluk içinde kaleme alınmış olması gerekir.

Otonom cumhuriyet, kendi bölgesinde (hukuksal) bağlayıcılığı olan cumhuriyet yasalarını çıkartır. Sovyetler Birliği'nin ve ilgili birlik cumhuriyetinin yasaları da otonom cumhuriyet bölgesinde aynı şekilde hukuksal bağlayıcıdır.

Otonom cumhuriyet kendi topraklarının sahibidir ve bu topraklar onun rızası olmaksızın değiştirilemez. Otonom cumhuriyetin sınırlarının değişimi, ilgili birlik cumhuriyetinin yüksek devlet otoritesi tarafından onaylanır.

Otonom cumhuriyet, kendi cumhuriyetçi vatandaşlık olgusuna sahiptir. Otonom cumhuriyetin her vatandaşı aynı zamanda ilgili birlik cumhuriyetinin ve SSCB'nin vatandaşlarıdır.

Otonom cumhuriyetin devlet arması ve sancağı, ait olduğu Birlik cumhuriyetinin arması ve sancağıdır. Buna otonom cumhuriyetin adı eklenmiştir.

Otonom Sovyet cumhuriyetinin böyle bir devlet yapısı, halklarının yaratıcı özverileri için çok yaratıcıdır. Aynı zamanda bu halkların her birisi, kendini ortak vatanla, bütün araç ve güçleriyle savunmaya hazır olduğu Sovyetler Birliği'yle sıkı bağ içinde hisseder.

5- Otonom Bölge

Sibirya'da Krasnoyarsk bölgesinin Güneybatı bölümünde yukarı Yenisey kıyılarında ve onun yan kolu olan Abakan Nehri vadilerine kadar uzanan bir ülke vardır. Yüzölçümü 59.000 km² dir. Bu Hollanda ve Belçika'nın büyüklüğüne eşittir. O, doğal kaynaklar bakımından zengindir: Ormanlar, verimli bozkırlar, taşkömrü, demir, altın, bakır, kurşun, kıymetli metaller —molibden, volfram, vanadyum— ve mineraller —barit—vb.

Bu bölgede ilkçağdan beri Çakas halkı yaşar. Bin yıl öncesinde Çakaslar Asya'nın en güçlü, kültürel olarak çok gelişmiş halklarından birisiydi. Kazılar sonucu bulunan eski silahlar, ziynet eşyaları, ev araçları ve höyükler bunu kanıtlamaktadır. "*Nakşedilmiş dağlar*", kayalara oyulmuş büyük av ve savaş motifleriyle büyük resimler ve günümüzde de Çakas tarlalarında rastlanılan taştan heykeller bunu göstermektedir. 11-13 yy.'da Çakas halkı Moğol istilacılarının boyunduruğu altına girer ve fakirleşir. Tarım, neredeyse tamamen yok oldu. Ot, kanalları kapattı. Zanaatçılık ve yazı sanatı, Çakas halkının adının unutulduğu gibi unutuldu.

Çar iktidarı döneminde Çakaslar, Çar memurlarının, Rus kapitalistlerinin ve yerli beylerin baskısı altında inledi. Çakas halkı yok olmaya yüz tutmuştu.

Büyük sosyalist Ekim Devrimi sayesinde Çakas halkı nihai yokoluştan kurtuldu. Sovyet iktidarı, Bolşevik Parti ve Rus halkı, Çakas halkının yeni bir yaşama başlaması, ekonomisi geliştirmesi, ulusal kültürünü ilerletmesi ve sosyalist inşa çalışmasına katılması için yardım ettiler. Rus halkı, Çakasların Sovyet ulusal-devletsel örgütünü —

Çakas Otonom Bölgesi— kurmasına yardım etti. Bölgenin merkezi Abakan şehridir.

Çakas Otonom Bölgesi 20 Ekim 1930 yılında oluşturuldu; on yıl içinde de Çakas göçebe halkı yerleşik hayata geçti. Sovyet iktidarı döneminde Çakasya'da kömür ve maden çıkartılması için, altın bulmak için, ormanların yararlanılabilir hale getirilmesi için büyük bir sanayi kuruldu. Ekim alanları dokuz katına çıktı. Binlerce hektarlık kurak arazi, kanallarla sulanır hale getirildi. Hayvan varlığı yıldan yıla büyüyor. Kollektif çiftlikler köylü ekonomilerinin % 98'ini birleştiriyorlar.

Çakas halkının tamamı okur-yazar duruma geldi: Çakasya'da yaklaşık 350 okul, 75 sinema, 3 tiyatro, 1 öğretmen enstitüsü ve 3 teknik meslek okulu vardır. Çakas ulusal edebiyatı meydana getirildi ve başarıyla gelişiyor.

Çakas Otonom Bölgesi'nin devlet yapısı nasıldır? Bölge özgün kararla oluşturuldu ve RSFSC'nin Krosnoyarsk bölgesine dahildir. Bu bölgeyi meydana getiren Çakas halkı kendi topraklarında işleriyle ilgili bütün sorunlarda devletsel-özerk yönetimin haklarına sahiptir. Bölge devlet organlarının yetkileri —emekçilerin delegelerinin bölge sovyeti ve bu sovyetin icra komitesi — "Çakas Otonom Bölgesi Üzerine Kararname"yle saptanır. Bu, bölge sovyeti aracılığıyla, bölgenin ulusal özellikleri dikkate alınarak belirlenir ve RSFSC Yüksek Sovyeti tarafından onaylanır.

Çakas Otonom Bölgesi'nin bütün devlet organları ve kurumları Çakas halkının dilini kullanırlar.

Çakas Otonom Bölgesi'nin vatandaşları kendi bölge sovyeti için delegeleri seçerler ve Krasnoyarsk Bölgesi Sovyeti için, RSFSC Yüksek Sovyeti için-delegelerin seçimine, SSCB vatandaşı olarak da Birlik Sovyeti için delege seçimine katılırlar. Ayrıca, her bir otonom bölgenin vatandaşları her bir bölge için beş delegeyi Milliyetler Sovyeti için seçerler. Bu suretle Çakas halkı kendi delegeleri aracılığıyla yalnızca kendi iç devlet sorunları üzerine karar vermekle kalmaz, aynı zamanda Krasnoyarsk Bölgesi'nin,

RSFSC'nin ve bütün Birlik'in devlet sorunlarının düzenlenmesine de katılır ve kendi özel ulusal çıkarlarını Sovyetler Birliği'nin en yüksek devlet otoritesi organında doğrudan dile getirebilir.

Aynı temel üzerinde diğer küçük Sovyet halklarından —örneğin Adıgeyz'lerden, Çerkesler'den, Kafkasya'daki Güney Osetlerden ve Altay'da Oyrotlardan— otonom bölgeler oluşturulmuştur. Bu halkların her biri birkaç onbin insandan oluşmaktadır. Örneğin, Çakas Otonom Bölgesi'nin esas halkı olan Çakaslar'ın nüfusu 1939 yılındaki sayıma göre 52.500'dü.

Otonom Bölgelerin oluşturulması, yaratıcı özverinin coşkusunu ve bu bölgeleri oluşturan halkların ekonomik ve kültürel gelişmesini büyük ölçüde teşvik eder.

6- Ulusal Bölge

Sibirya'nın Kuzeyinde Ob ve Tan nehirlerinin ovalarında, Paluy, Nadim ve Pur nehirlerinin havzalarında, Yamal, Yavai ve Gidan yarımadaalarında, Uraldan Doğuya 800 km'den fazla ve Güneyden Kuzeye 1200 km'den fazla olarak uzanan bir ülke vardır. Bu bölgenin yaridan fazlası kutup dairesinin ötesinde bulunmaktadır. Bölge "yumuşak altın" (çok değerli kürk hayvanları; kutup tilkisi, samur, tilki, kakım, sansar, sincap vb.) bakımından zengindir. Nehirler ve çok sayıda göller değerli balık türleriyle doludur. Tundra, ormanlarla kaplıdır. Ren geyiği sürüleri yüzbinlerce hayvandan oluşmaktadır.

Nenz halkı bu bölgenin yerlisidir. Çar iktidarı Nenzler'in ülkesini 15.yy'dan itibaren özgür olmayan bir ülkeye, Çar memurlarının muazzam ölçüde kürk olarak haraç aldıkları bir sömürgeye dönüştürdü. Çar memurları, Nenzleri "bölgesel hayvan dünyasının bir çeşidi" olarak görüyorlardı. Çar memurları Nenzleri aşağılamak için "Samoyeden" diye adlandırmışlardı. Bu Rusçada "kendini yiyen" anlamına geliyor. Tabi Nenzler yamyam değillerdi. "Nenz" kelimesi onların dilinde "insan" anlamına gelmektedir.

Nenz halkı Rus toptancılarından da çok çekmiştir. Onlar Nenzleri vicdansızca sarhoş yapıyorlardı ve bu arada tütsülü mallar ve balıkları, sanayi mallarına ve unla mübadele ederken Menzleri aldatıyorlardı. Biçare Nenzler, yerli zenginler —büyük ren geyiği yetiştiricileri, beyler ve Şamanlar (din adamı)— tarafından da acımasızca sömürülüyorlardı.

Nenz halkı daha iyi bir yaşam için, kendini baskı altında alanlara karşı kahramanca mücadele etti. 30 yıl boyunca (1825-1856) yoksul Nenzler, Vauli Pitomin ve mücadele arkadaşlarının önderliği altında yerel Çar güçlerine ve zengin ren geyiği yetiştiricilerine karşı kahramanca mücadele ettiler. Vauli büyük bir bölükle Obdorsk (şimdiki adı Zale-kard) şehrine kadar ilerledi, ama yenildi.

Nenz halkını korkunç bir son tehdit ediyordu. 1899 yılından kalma eski bir sözlüğe başvurursanız orada, Nenzler üzerine şunları okuyabilirsiniz: "Nesli tükenmekte olan kabile, nüfusu 16.000 " ve sözlüğün 1913'deki baskısında "Nesli tükenmekte olan kabile, nüfusu 2.000"

Nenz halkı büyük sosyalist Ekim Devrimi ve bölgede Mayıs 1919'da Rus halkının yardımıyla kurulan Sovyet iktidarı sayesinde kaçınılmaz yok oluştan kurtuldu. Nenz halkı, ulusal kahraman Vauli'ye saygı göstermekte ve onu şarkılarında anmaktadır: "*Gece yarısı Tundralarının ruhu*". Nenzler, Sovyet iktidarı için, Nenz halkının mutluluğu için mücadelede canını veren kahraman Bolşevikleri saygıyla anıyorlar.

Sovyet iktidarı döneminde Nenz halkının yaşamı tanınamayacak kadar değişime uğradı, özellikle de Nenzler, ulusal-devletsel örgütlerini —Yamalo-Nenz Ulusal Bölgesi— kurduktan (10 Aralık 1930) sonra. Bölgenin merkezi Zale-Kard şehridir.

Bölgenin göçebe halkının yarıdan fazlası 10 yıl içinde yerleşik yaşama geçti. Bölgede büyük balık konserve işletmeleri kuruldu. Bu işletmeler çevresinde, avlarını varılan anlaşılmaya göre bu işletmelere teslim eden büyük balık kollektif ekonomileri örgütlendi.

Kooperatiflerin mağazaları, avcıları en iyi silahlar ve av aletleriyle donatıyorlar ve onlara sanayi ürünleri ve kültürel ihtiyaç için gerekli şeyleri sağlamayı örgütlüyorlardı. Otlak kombinasyonunun bilimsel korunması örgütlendi. Bu kombinasyonun en önemli halkasını kolektif ekonomi ekipleri oluşturuyordu. "Yumuşak altın" avı on kat arttı.

Kollektif ekonomilerin ren geyiği sürüleri dört kat arttı. Bölgede daha önceleri sadece ren geyiğini tanıyan hayvan bakıcıları, sığır, koyun, at ve domuz almaya da başladılar.

Bu kutup bölgesinde, toprağın ebediyen donmuş olduğu bu bölgede, halkın sebzeyi görmediği bu bölgede, açık havada ve seralarda tarıma başlandı.

Bölgenin kültürel inşadaki başarıları da az şaşırtıcı değildir. Çarlık döneminde bölgenin yerli halkı tıbbi bakımdan yoksundu. Bölgede 1931'de iki hastane ve dört doktor, 1940'da ise oniki hastane, onsekiz seyyar hastane, 21 doktor yardımcısı ve ebe istasyonu, 38 doktor ve 95 doktor yardımcısı ve ebe vardı.

Çar iktidarı döneminde yerli halk arasında okur-yazar yok denecek kadar azdı. 1931 yılında bölgenin 6 ilkokulu ve 1 tane de yedi-yıllık ilkokulu vardı. 1943'de ise ilkokul sayısı 37, yedi-yıllık okul sayısı 12 ve on-yıllık okul sayısı 7 olmuştur. Göçebelerin çocukları için yatılı okullar kurulmuştur.

Bölgede bir ulusal öğretmen okulu, bir ren geyiği okulu, bir kooperatif okulu, bir meslek okulu, bir ren geyiği hastalıklarını araştırma istasyonu ve de bölgesel tarım istasyonu var. Bölgede 1 vatan müzesi, 10 kütüphane, 13 okuma yeri, 5 kültürevi vardır. 6 gazete ve 150 duvar gazetesi yayınlanmaktadır. Nenzler'in ulusal kültürleri de gelişmeye başlamıştır.

Nenz halkı tarafından kısa zamanda elde edilen bu şaşırtıcı başarıların anahtarı nedir?

Bunun anahtarı, Nenz halkının, yaşamın bütün alanlarında özgür ve özverili olarak çalışmasıdır. O, Sovyet ulusal-devletsel örgütünü kurdu. Ve yeni yaşamını, Komünist Partisi önderliğinde, Rus halkının ve Sovyetler Birliği'nin

bütün birleşmiş halklarının kardeşçe yardımı ile bizzat inşa etti.

Ülkenin Kuzeyinin muazzam genişliklerinde dağılmış olarak yaşayan Nenz halkı, Yamalo-Nenz ulusal bölgesi dışında iki ulusal bölge daha oluşturdu: Archangelsk bölgesinin Kuzeyinde ve Krasnoyarsk bölgesinin Kuzeyinde.

Sovyetler Birliği'nin diğer halkları da kendi ulusal bölgelerini oluşturdular: Chantlar, Evenkler, Koryaklar (Mymyllar), Çukçlar (Luoravatlanlar), Buryat-Moğolları (iki bölge) ve Komi-Permyaklar.

Ulusal bölgeler aynen küçük Sovyet halklarının Otonom Bölgeleri gibi gönüllülük temelinde oluşturulmaktadır. Onlar, PSFSC'nin bir bölgesine veya bölümüne dahildirler.

Ulusal bölgeyi oluşturan her halk, bölge topraklarında kendi iç yaşamının bütün sorunlarında devletsel özerk yönetim haklarına sahiptir. Ulusal bölge devlet organlarının —emekçilerin delegelerinin bölge sovyeti ve onun icra komitesi— hakları ve görevleri, RSFSC Yüksek Sovyeti tarafından hazırlanan "Ulusal Bölgeler Üzerine Kararname" ile belirlenmiştir.

Ulusal bölgenin bütün devlet organları ve daireleri, bölgeyi oluşturan halkın dilini kullanırlar.

Ulusal bölgenin vatandaşları, kendi bölge Sovyetleri için delege seçerler ve genel kurallar içinde, bağlı oldukları bölgenin sovyeti için delege ve de PSFSC Yüksek Sovyeti için delegelerin seçimlerine katılırlar. Aynı zamanda SSCB'nin vatandaşı olarak Birlik Sovyeti için delegelerin seçimine katılırlar. Bunun dışında, her bir ulusal bölgenin vatandaşları Milliyetler Sovyeti için her ulusal bölgeden 1 delege seçerler. Demek ki, ulusal bir bölge oluşturan halk, kendi delegeleri aracılığıyla, yalnızca iç devletsel özerk yönetim üzerine karar vermekle kalmıyor, bölgenin devletsel sorunları üzerine karara ve RSFSC'nin ve de bütün birliğin devlet sorunlarının düzenlenmesine de katılıyor. Ve o, kendi özel ulusal çıkarlarını SSCB devlet otoritesinin en yüksek organında doğrudan dile getirebiliyor.

Ülkenin Kuzeyinin bütün halkları Sovyet anavatanını coşkuyla savundular ve cepheye yardım ettiler. Onlar, kendilerini Sovyetler Birliği'nin bir parçası olarak hissediyorlar ve bütün Sovyetler Birliği'nin çıkarları onlar için önemlidir.

7-Sovyet Halklarının Birliği Sağlam ve Sarsılmazdır.

Sovyetler Birliği'nin devlet yapısı üzerine ortaya koyduklarımızdan bazı sonuçlar çıkartalım.

SSCB, bütünlüklü bir Sovyet devlet iktidarıyla, bütünlüklü bir ekonomi ve ordusuyla bütünlüklü çokuluslu bir devlet birliğidir. Ve onun gücü buna dayanmaktadır.

Sovyetler Birliği özgür, eşit haklara sahip halkların gönüllü devletsel bir birliğidir. Sovyetler Birliği'nin gücünün bir kaynağı olan Sovyet halklarının büyük dostluğu bundan dolayıdır.

Sovyetler Birliği'nin bütün devlet yapısı gerçek, tutarlı ve eksiksiz uygulanan demokrasi ilkelerine göre gerçekleştirilmiştir. Sovyetler Birliği gerçek bir halk devletidir. Dünyanın en demokratik devletidir. Onun gücü buradan da gelmektedir.

Hiçbir fark gözetilmeksizin bütün Sovyet halkları, yaşamlarını kendi isteklerine göre, özgür devletsel inşaa temelinde düzenleme hakkına sahiptirler. Sovyet halkları bu hakkı pratiğe geçirdiler ve birlik cumhuriyetleri, otonom cumhuriyetler, otonom bölgeler ve ulusal bölgeler biçiminde kendi ulusal-devletsel örgütlerini oluşturdular. Aynı zamanda bütün Sovyet halkları uyumlu bir aile olarak, her halka kendi gelişmesinde çok yönlü yardım eden ve onu dış düşmanlardan koruyan Sovyetler Birliği'nde birleştiler.

Böylece Sovyetler Birliği'nde, insanlık tarihinde ilk defa ulusal sorun çözümlendi. Ulusal baskının yok edilmesi sorunu, her bir halkın kendi yaşamının kendi isteğine göre özgür devletsel inşası hakkı sorunu, ulusların eşit haklara sahip olması sorunu, halkların dostluğu ve karşılıklı kardeşçe yardımı sorunu vb. çözümlendi.

Alman faşistleri, ordularının ilk saldırısının ardından Sovyetler Birliği'nin "parçalanacağını" hesap ediyorlardı. Bu düşünceleri fiyasko ile sonuçlandı. Alman faşist saldırılarına karşı amansız mücadelenin verildiği zor yıllarda Sovyet halklarının kardeşçe birliği Bolşevik Parti önderliğinde daha da pekişti ve çelikleşti. Her Sovyet halkı, bütün gücünü ve olanaklarını Sovyetler Birliği'nin savunulmasının kutsal davasına, düşmanın yenilmesine, Sovyet topraklarından kovulmasına ve de faşizmin yok edilmesine adadı. Sovyet halklarının birliği, karşılıklı güveni ve mücadele ittifakı şimdi eskisinden de sağlamdır.

Alman faşistleri, insanların güya eşit olmayan iki bölümden oluştuğu üzerine çok saçma ve zararlı "teoriler" üretiyorlar: Bir tarafta "yüksek ırkın", "efendi ırkın" üyeleri Almanlar; diğer tarafta da güya "adi ırkların", "kölelerin" dahil oldukları bütün diğer halklar.

Sovyet halkları, bu faşist zırva düşünceleri pratikte çürüttüler. Onlar, ulusal baskıdan ve kapitalist kölecilikten kurtulan her halkın, ilerici bir devlet kurabilecek, ekonomisini ve kültürünü geliştirebilecek yeteneğe sahip olduğunu gösterdiler.

Sovyet halklarının büyük Anavatan Savaşı, sosyalist Sovyet devletinin faşist devletten daha güçlü olduğunu, Sovyet devletinin faşist devlet karşısında muazzam askeri, ekonomik, ahlaki, siyasi ve kültürel üstünlüğe sahip olduğunu bütün dünyaya gösterdi.

Komünist Partisi önderliğinde Sovyet halkları tarafından oluşturulan devletsel çokuluslu birlik, dünyanın en sağlam ve en güçlü devletidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SSCB DEVLET YÖNETİMİNİN VE DEVLET EGEMENLİĞİNİN EN YÜKSEK ORGANLARI

1- SSCB Devlet Otoritesinin Organları Nasıl Oluşturuluyor.

Stalinist Anayasa temelinde sovyetler için seçimlerin nasıl bir halk şenliği olduğu bilinmektedir. Her seçimden önce uzun süren bir seçim kampanyası yapılır. Bu kampanya döneminde ülkenin bütün şehirlerinde ve köylerinde kalabalık seçim gösterileri olur. Bu toplantılarda sovyetler için delege adayları önerilir ve onların adaylığı tartışılır.

Stalinist Anayasa'ya göre SSCB Yüksek Sovyeti için, birlik ve otonom cumhuriyetlerin yüksek sovyetleri için ve yerel sovyetler için ilk seçimler 1937, 1938 ve 1939'da gerçekleştirildi. Seçmenlerin yani oy verme hakkına sahip olan vatandaş sayısı 94 milyona varıyordu. Seçimlere seçmenlerin % 97-99'u katıldı. Komünistler ve partisizler ortak delege aday listeleri hazırladılar. Seçimlere katılan seçmenlerin hemen hemen hepsi oylarını (%98.6, % 99.5) bu adaylara verdiler.

O zaman 1.400.000'den fazla insan bütün sovyetler için delege olarak seçildiler. Yani bizzat emekçiler kendi aralarından sayıları yaklaşık 1,5 milyona varan en iyilerini aday olarak gösterdiler ve ülkenin yönetimini onlara teslim ettiler.

SSCB Yüksek Sovyeti seçimlerinin ikincisinin anayasa göre dört yıl sonra yapılması gerekiyordu. Ama seçimler savaş nedeniyle ertelendi ve ancak 10 Şubat 1946'da yapıldı.

Bu sürede seçmen sayısı 101 milyonu çoktan aşmıştı.

Seçimlere hemen hemen bütün seçmenler katıldılar. Her 1.000 seçmenden sadece üçü seçimlere katılmadı. Komünistlerin ve partisizlerin ortak adaylarına, seçimlere katılan seçmenlerin % 99'u oy verdi.

Hiçbir demokratik ülke hiçbir zaman devlet organlarının seçimine böylesi büyük katılımı ve birliği görmemişti.

SSCB'de devlet otoritesinin organları olan sovyetler bütün halkın özgür seçimiyle oluşturuldular. Stalinist Anayasa ve Sovyet yasaları, vatandaşların seçim haklarıyla ilgili hiçbir sınırlama tanımıyorlar.

Eski Rusya'da işçilerin ve emekçi köylülerin hakları oldukça sınırlıyken, esasen sadece toprak beyleri, kapitalistler, memurlar, tüccarlar ve kulaklar Çar İmparatorluk Duması için delege seçme hakkına sahiptiler. Sibiry'a'nın ve Orta Asya'nın Rus olmayan halkları ve kadınlar seçim hakkına sahip bile değillerdi. Seçimler şöyle yapılıyordu: Önce seçecek olanlar (dolaysız seçimlerde çn.) seçilirler ve sonra bunlar da delegeleri seçerlerdi. Bu, halkın gerçek temsilcilerinin Duma'ya girme olanağı bulamaması şeklinde örgütlenmişti.

Faşist ülkelerde iktidar organları için seçimler ya hiç yapılmıyor ya da önceden faşistler tarafından hazırlanmış seçim listesiyle adi bir seçim komedisi yaşanıyor. Bu arada oyunu faşistlere vermeyen her seçmen canını tehlikeye atmış oluyordu.

Burjuva demokratik ülkelerde devlet otoritesi organları seçilir. Ne var ki bu ülkelerde de, ülkenin yerli halkından ayrı ırktan, milliyetlerden vatandaşlar için, emekçi kitleler için, kadınlar için seçim hakkı çeşitli şekillerde sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırmaların amacı, varlıklı sınıfların temsilcilerinin devlet otoritesi organlarındaki egemenliğini korumaktan ibarettir.

Stalinist Anayasa, bütün devlet otoritesi organları — köy sovyetinden SSCB Yüksek Sovyeti'ne kadar— seçimleri için genel, eşit, doğrudan ve gizli oyu tespit etmiştir.

Genel seçim hakkı, kadın-erkek 18 yaşına gelmiş, ır-

kından, ulusundan veya mezhebinden bağımsız olarak, eğitimi, yerleşikliği, sosyal geçmişi, varlık durumu, eski faaliyeti göz önünde tutulmaksızın bütün vatandaşların sovyetler için delege seçimlerine katılma haklarına sahip oldukları anlamına gelir.

SSCB Yüksek Sovyeti için delege olarak, SSCB'nin 23 yaşına gelmiş her vatandaşı, Birlik cumhuriyetleri yüksek sovyeti için de 21 yaşına gelmiş her vatandaşı delege olarak seçilebilir.

Milliyetinden bağımsız olarak Sovyetler Birliği'nin her vatandaşı, sovyetler için seçme ve seçilme hakkına sahiptir.

Hangi dinden olduğuna veya bir dine inanıp inanmadığına bakılmaksızın her vatandaş sovyetler için seçme ve seçilme hakkına sahiptir.

Yüksek okul, orta okul veya ilkokul eğitimine sahip olup olmamasına veya okula gitmemiş olmasına bakılmaksızın her vatandaş seçme hakkına sahiptir.

Vatandaş, işçi midir, kollektif veya bireysel köylü müdür, aydın mıdır veya bugün SSCB'de olmayan sömürücü sınıflardan gelme midir, bütün bunlara bakılmaksızın seçme hakkına sahiptir.

Vatandaş, belli bir yerde sürekli ikamet edip etmediğine veya sürekli bir yerden bir yere göçüyor olup olmadığına bakılmaksızın seçim günü bulunduğu yerde; gemide veya hastanede de olsa seçimlere katılma hakkına sahiptir.

Sovyet ordusunun veya deniz gücünün saflarında bulunan veya herhangi bir okulda eğitim gören vatandaşlara da aynı şekilde seçme hakkı tanınmıştır.

Akıl hastalarının veya mahkemece alınan bir kararla mahkum edilip bir süre için seçme hakkı elinden alınan kişilerin yegane istisnayı oluşturmaları tamamen anlaşılır bir olgudur.

Eşit seçim hakkı, istisnasız bütün vatandaşların eşit olarak seçimlere katılması anlamına gelir. Seçimlerde hiçbir vatandaş özel haklara ve ayrıcalıklara sahip değildir. İşçiler gibi köylüler de aynı seçim hakkına sahiptirler. Erkekler gibi kadınlar da aynı seçim haklarından yararlanırlar.

Bir vatandaşın konumu ne kadar yüksek olursa olsun onun seçim hakkı sıradan bir işçinin, köylünün veya askerinki ile aynıdır. Hiçbir fark olmaksızın bütün vatandaşlar sovyetler için seçimlerde bir oy hakkına sahiptirler.

Dolaysız seçimler, bütün sovyetler için, köy ve şehir sovyetleri için, nahiye ve bölge sovyetleri için, otonom ve birlik cumhuriyetlerinin yüksek sovyetleri için ve de SSCB Yüksek Sovyeti için delegelerin, doğrudan seçmenler tarafından bizzat seçilmeleri anlamına gelir.

Gizli oy, seçmenin oyunu kime verdiğinin hiç kimse tarafından bilinemeyeceği ve bilinmemesi gerektiği anlamına gelir. Seçmen kendisinden başka hiç kimsenin bulunamayacağı özel bir bölümde seçim kağıdını —delege adaylarının isimlerinin olduğu liste— doldurur. Böylelikle oy vermenin tamamen gizli olması sağlanmış olur.

Aday belirlemeye kimlerin hakkı vardır?

Emekçilerin bütün toplumsal örgütleri, birlikleri ve memurların, işçilerin işletmelerdeki genel toplantıları, köylülerin kollektif çiftliklerdeki ve köylerdeki ve kaza dairelerindeki genel toplantıları ve ordu çalışanlarının genel toplantıları bu haktan yararlanırlar.

Demek ki, delege adayları bizzat halk kitleleri tarafından tespit ediliyorlar. Böylelikle halk kitleleri aynı zamanda sovyetler için, geleceğin delegesi için vekaletlerini de veriyorlar.

Sovyetin delegesi halkın vekaletini yerine getirmek, kendi çalışması ve sovyetin çalışmasıyla ilgili olarak, seçmenler önünde hesap vermek zorundadır. Şayet delege, görevlerini yerine getirmezse, seçmenler onu her an azletmek ve onun yerine başka bir delegeyi seçmek hakkına sahiptirler.

J.V.Stalin şöyle öğretiyor: "*Delege, halkın hizmetkârı olduğunu bilmek zorundadır.*" Stalin seçmenlere, delegelerin çalışmalarını izlemelerini, onları kontrol etmelerini ve delegelerden görevlerinin bilincinde olmalarını, büyük önder Lenin'i örnek almalarını istemelerini öneriyordu.

Stalin şöyle öğretiyor:

"Sovyet halkının seçkinleri, Lenin gibi açık ve kararlı politikacılar olmalıdırlar. Onlar keza Lenin gibi mücadelede korkusuz, düşmana karşı acımasız olmalıdırlar. Onlar keza Lenin gibi panik nedir bilmemelidirler. Onlar karmaşık sorunların çözümünde keza Lenin gibi akıllı ve ağırbaşlı olmalıdırlar. Onlar keza Lenin gibi namuslu ve dürüst olmalıdırlar. Onlar keza Lenin'in sevdiği gibi hal-kını sevmelidirler."

2- Sovyet Halkı, Ülkede En Yüksek Otoriteyi Kime Teslim Etti?

SSCB Yüksek Sovyeti'ne 10 Şubat 1946'daki seçimlerde 1339 delege seçildi.

SSCB Yüksek Sovyeti için delege olarak Sovyet halkının büyük önderi J.V.Stalin ile Komünist Partisi'nin ve Sovyet Devleti'nin bütün ülke tarafından tanınan önderleri seçilmişlerdir: V.M.Molotov, M.L.Kalinin, N.M.Şvernik, A.A.Şdanov, A.A.Andreyev, A.L.Mikoyan, L.M.Kaganoviç, K.J.Voroşilov, N.S.Kruşçev, L.P.Beria, G.M.Malenkov, N.A.Vasnesenski, N.A.Bulganin ve A.N.Kosigin.

SSCB Yüksek Sovyeti'ne delege olarak işçilerin, köylülerin ve aydınların saflarından en iyi insanlar, sanayi ve kollektif ekonomilerin yöneticileri, bilim ve kültür adamları, Sovyet ordusundan askerler ve generaller seçildiler.

Örneğin, işte SSCB Yüksek Sovyeti delegesi Kovpak. O, Zaporoz Kazaklarının soyundan gelmektedir. Eski orduda er olarak hizmet görmüştü. İç savaş yıllarında Çapa-yev Birlikleri saflarında mücadele etti. Anavatan Savaşı başladığında Kovpak, memleketi olan Putivl'deki (Ukrayna) devlet sovyetinin başkanıydı. Almanlar SSCB'ye girdiklerinde illegaliteye geçti. Bir partizan bölüğü örgütledi. O zaman 54 yaşındaydı. Onun kahramanlıkları kısa zamanda Ukrayna'nın bozkırlarında ve Bryansk ormanlarında yayıldı. Faşist saldırganlar ondan ateşten korkar gibi korkuyorlardı. Halk ise onun kahramanlıkları üzerine efsaneler anlatıyordu. Partizan birliklerinin gücü büyüdü. 1942

Ağustosunda Kovpak havayoluyla Moskova'ya çağrıldı. Seyahatinden geri döndükten sonra Stalin'in kendisini çağırdığını ve önemli bir savaş görevi verdiğini anlattı:

"Stalin şöyle dedi; 'Erkek ve kadın tüm partizanlara sıcak selamlarımı iletin. Herşeyden önce halk ile bağı daha sıcak tutunuz!' Ayrılırken öyle sıkı toka yaptı ki nerdeyse bağıracaktım. Arkadaşlar, yoldaş Stalin sert bir ele sahip!"

Partizanları büyük bir heyecan sardı. Kovpak, Stalin'in verdiği görevi yerine getirmek için özenle hazırlandı. Düşman cephesinin arkasında, Ukrayna'dan Belorusya'dan geçerek Karpatlara kadar varan bir partizan dolaşması yapılacaktı. Partizanlar bombadan, tanksavara ve topa varana kadar gerekli olan herşeyi "Büyük Toprak"tan aldılar ve yola koyuldular. Önceleri sadece geceleri —sessiz ve gürültüsüz— ve sonraları dağdan aşağı düşen bir çığ gibi oldukça ani ve hızlı. Düşmanın cephe gerisindeki 10.000 km.lik eşsiz dolaşımıyla Kovpak, düşman saflarında kargaşa ve panik yarattı. Almanya'dan, Volga ve Kafkasya'ya düşmanın malzeme ve asker taşıdığı ikmal yollarını kesti. Buna, Alman faşist köleliğine maruz kalmış Sovyet vatandaşları çok sevindiler. Bu dolaşım Sovyet vatandaşlarını faşist saldırganlara karşı mücadeleye çekti. Sovyetler Birliği'nin çifte kahramanı olan şanlı partizan önderi Tümgeneral S.A.Kovpak, Ukrayna'lı kolektif köylüler tarafından Gluhov seçim bölgesinden Yüksek Sovyetin delegeliğine seçildi.

SSCB Yüksek Sovyeti delegesi olan S.I.Vavilov, Stalin nişanı alan bir fizikçidir. SSCB Bilimler Akademisi Başkanı olan Vavilov, Sovyet biliminin en önemli şahsiyetlerindendir. Anavatan Savaşı yıllarında Vavilov, Silahlanma Halk Komiserliği'nin çalışmalarına büyük katkıda bulunmuştur. Onun yönetiminde denizde ve karada Sovyet vatanının savunucularına büyük yararı dokunan karmaşık optik aletler yapılmıştır. Vavilov bir çok popüler bilim kitabının yazarı olarak da tanınmaktadır. RSFSC Yüksek Sovyeti delegesi olan Vavilov, Leningrad'lı seçmenlerinin

sevgisini ve saygısını kazanmıştır. Vatana hizmetlerinden dolayı S.I.Vavilov, iki Lenin nişanıyla ve Kızıl Çalışma Bayrağı Madalyası'yla ödüllendirilmiştir.

Leningrad'dan Kirov Seçim Bölgesi seçmenleri, Leningradlı işçi K.J.Titov'u delege olarak SSCB Yüksek Sovyeti'ne gönderdiler.

Bir Putilov işçisi olan babası onu 30 yıl önce, daha 13 yaşındayken Putilov işletmesine çıraklığa gönderdi. O, burada büyüdü. O, hayatı boyunca ruhunu dağılayan Lenin'in konuşmalarını burada dinledi. O, Bolşevik Parti'ye burada girdi. O, yan meslek olarak, işini kesentiye uğratmaksızın, Kazan ve Türbin Yapım Meslek Okulu'nu burada bitirdi. 1932 yılında Titov, işletmenin mekanik bölümünün şefi oldu. Bu bölüm ilk ağır tank üretimini onun yönetiminde gerçekleştirdi; bu bölümde çalışmanın Stachanov yöntemleri okulunu örgütledi. Ve bizzat kendisi yetmişten fazla daha da iyileştirme önerilerinde bulundu. Savaşın başlamasından sonra Titov, Leningrad'ın savunulmasında Hükümetin direktiflerini büyük bir fedakarlıkla yerine getirdi. Kesintisiz hava saldırılarına rağmen O, Leningrad'ın savunulması için tank üretimine devam etti. Tank koruyucuları, yapılan tankları doğrudan işletme avlusundan en öndeki siperlere kadar götürüyorlardı. Tank üretmeni örgütlemek için hükümet, sonraları Kirov İşletmesi'nin bir bölümünü Urallara kaydırды. Kusyma Yemelyanoviç Titov iki yeni tank tipinin üretiminin —meşhur ağır tankı "KV" ve "JS"nin— örgütleyicilerindendir. Beş Sovyet madalyası onun göğsünü süslemektedir.

Aralık 1935'te Kremlin Sarayının Büyük Salonunda köy kollektif ekonomisinin en iyileri bir araya geldiler. Genç bir kız kürsüye çıkar. Heyecandan konuşamaz ve o anda Stalin'in cesaretlendirici sesi duyulur: "*Ha cesaret paşa, ha cesaret!*"

O, kendi taraktör ekibinden, ekibinin verdiği sözü yerine getirdiğinden bahsetmeye başlar. Stalin sorar:

—Ekipte kaç kişisiniz?

—16-20 yaşları arasında dokuz kız. Onların hepsi burada.

—Traktör başına ne kadar işlediniz?

—Ortalama 1225,5 hektar.

Bütün salon çılgınca alkışlar... Paşa, daha çoğunu da yapabileceklerini söyler. O, en iyi erkek ekibinin ekip başını yarışa davet eder ve traktör başına verimi 1600 hektara çıkartacağına ve on yeni traktör ekibi örgütleyeceğine söz verir. Salon şiddetli alkışla çınlar.

Stalino Bölgesi'nde Makina ve Traktör İstasyonu kız komsomol-traktör ekibinin ekip başkanı P.N.Angelina 15 yıldan beri traktör sürücüsü olarak çalışmaktadır. O, bu dönem zarfında 75.000 hektar sürdü, yüz gence mükemmel iş öğretti. Kollektif köylüler, "*Paşa'nın olduğu yerde, iyi bir ürün vardır*" diye boşuna demiyorlar. O, traktör ile rekor verimler sağladı. Bayan traktör sürücülerinin Birlik-yarışma insiyatifçisi oldu. 1937 yılında Praskovya Nikitç-na Angelina SSCB Yüksek Sovyeti'ne delege olarak seçildi ve 1946'da da yeniden seçildi.

Türkmen Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nde Bayram-Ali seçim bölgesinin kollektif köylüleri, dağ köyü Ev-sariyab'da yoksulların önderi ve eski gündelikçi, bugünün itibarlı pamuk yetiştiricisi "Bolşevik" Antel'inin (Kollektif çiftlik çn.) örgütleyicisi ve başkanı olan Aga Yusuf Ali'yi, SSCB Yüksek Sovyeti delegesi olarak gönderdiler. O, 1935 yılında Kollektif Çiftlikler Öncü İşçileri İkinci Birlik Görüşmesi için Moskova'ya gitti. Orada "Bolşevik" Kollektif çiftliğinin devamlı önder olacağına dair Stalin'e söz verdi. Geri döndükten sonra Aga Yusuf Ali, kollektif köyü yeniden düzenlemek için bir plan hazırladı. Bu plana göre her aile iki-üç odası, bir mutfak ve bir de verandası olan bir eve sahip oluyordu. Köyde on-yıllık bir okul, bir çocuk yuvası ve klüp inşa edildi. Bir elektrik santrali ve bir radyo istasyonu kuruldu, büyük bir bahçe yapıldı. Savaş başladığında Aga Yusuf Ali, pamuğun Kızılordu için elbise, savaş sanayi için hammadde anlamına geldiğini yorulmaksızın tekrarladı. O, Amerikan pamuk cinsini uzun lifli cinslerle değiştirdi ve hektar başına pamuk mahsülünü 37 çift kentaldan 45 çift kentala çıkarttı (bir çift kental 100

kilodur çn.). Onun yönetiminde kollektif ekonomi işletmesi savaş yıllarında çok büyüdü. Kollektif ekonomi pamuğun dışında, devlete planı aşarak et, süt, peynir, tereyağı ve binlerce karakul derisi veriyordu. Kollektif ekonominin parasal gelirleri 2.300.000 rubleye çıktı. Kollektif köylülerine her çalışma günü için 4 kg tahıl ve 20 ruble nakit olarak verildi. Aga Yusuf Ali, bir grup değerli insanı kollektif çalışmasına çekmenin gerekliliğini kavradı. Bunlar komşu kollektif çiftliklere öneri ve pratikleriyle yardımcı oldular. O, birçok kez bölge sovyeti üyeliğine seçildi ve önceden beri Türkmenistan Sovyeti Merkez İcra Komitesi üyesidir.

Azerbaycan'da Ekim devriminin 20. yıldönümü nedeniyle köy ve şehir sokaklarında, bayram günlerinde beyaz başörtülü, kahverengi tenli, özenle ayrılmış siyah saçıyla genç bir bayanın resmini görmek mümkündür. O, pamuk plantasyonlarında da görülüyor. Ve onun önlüğü beyaz pamuk tutamıyla doludur. Ve aynı kadın Kremlin'de, başkanlık masasının üzerinden J.V.Stalin'e elini uzatıyor.

Bu Azerbaycanlı bir gündelikçinin kızı olan Basti Bagirova'dır. 1906 doğumludur. O, 5 yaşandayken zengin bir köylünün hayvanlarını otlatmayı üstlendi. Sovyet iktidarı döneminde, iskan yeri Abdül-Bek'de bir kollektif çiftlik örgütlendiğinde Bagirova ona ilk katılanlardan birisiydi. O, kısa bir süre sonra pamuk yetiştirme bayan Stachanov işçisi ve ülkede itibarlı bir şahsiyet oldu. O, genel saygı ve sevgiye mazhardır. Onun adı atasözlerine ve halk türkülerine girdi. Şair Assad ondan şöyle bahsediyor: *"Bülbülün ilkbahar gülü için şarkı söylediği gibi, ben de senin üzerine Basti, halkın ilkbahar gülü üzerine şarkı söylüyorum. Sen, Stalin tarafından eğitilen en iyi insanların ilk sırasında yürüyorsun."*

Basti Bagirova bir komünisttir ve madalya sahibidir. O-1937'de SSCB Yüksek Sovyeti'ne delege olarak seçildi ve 1946'da da yeniden seçildi. Seçmenler toplantısında Bagirova şöyle diyordu:

"Sovyet kadını devleti yönlendirme hakkını elde etti. Sovyet iktidarı, benden bir insan yaptı. Hiçbir şeyim yoktu ama şimdi refah içinde, aydın rahat odalarda yaşıyorum."

Bütün halkı çalışmaya ve mücadeleye teşvik eden Bolşevik Partisi'dir."

SSCB Yüksek Sovyeti'nin en genç delegelerinden birisi G.F.Timuşev'dir. O, 23 yaşındadır. Bir köy doktoru yardımcısının oğludur. Komi halkındandır. Komi Otonom Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin Ustykuloma bölgesi Ustynem köyündendir. O, Siktivkar'da Pedogoji Enstitüsü'nde öğrenim gördü. Savaş başladığında askeri-mühendislik okuluna girdi. 1942 yılında O, bir öncü takımına komuta ediyordu. Timuşev'in takımı her tarafta — Stalingrad, Donez'in kuzeyi, Karkov, Korzun-Şevçenkovski, Dinyper, Prut, Sevet— mayınları temizliyor, düşman tanklarını imha ediyor, köprüler kuruyor ve tank üzerinde uzun yol alıyordu. Timuşev Macaristan'da ağır yaralandı ve askeri hastaneden ülkesine geri döndü. Radyo Teğmen Timuşev'e Sovyetler Birliği Kahramanı ünvanı verildiği haberini buraya kadar getirdi. O, öğrenimine Moskova Devlet Üniversitesi'nde yeniden başladı. Sınavlardan kısa bir süre önce, memleketten, kollektif köylülerinin, öğrencilerin, öğretmenlerin ve Ustykuloma gençliğinin kendisini SSCB Yüksek Sovyeti için delege adayı olarak gösterdiklerine dair bir telgraf aldı.

Timuşev yurttaşlarına şöyle yazdı:

"Size sadece şunu söyleyebiliyorum: SSCB Yüksek Sovyeti'nde halkımın değerli bir temsilcisi olmak için bütün gücümle çalışacağım!"

Bu örneklerden Sovyet halkının, ülkesinin yönetimi için kimleri görevlendirdiği görülmektedir.

SSCB Yüksek Sovyeti delegeleri'nin % 38'i işçi, % 26'sı köylü, % 36'sı ücretli memur ve aydındır. Delegelerin 277'si kadındır. Delegelerin 293'ü henüz 35 yaşın altındadır. Delegelerin önemli bir grubu Sovyet ordusunun — sıradan askerden, mareşale kadar olan— mensuplarıdır. Delegelerin 4/5'i komünist diğerleri partisizdir.

Çarlık Duması'nda sadece birkaç dizi köylünün (çoğunlukla kulak) ve 11 işçinin —bunlardan sadece beşi komünist: G.I.Petrovski, A.J.Badayev, M.K.Muranov,

F.N.Samoylev ve M.G.Şagov— temsil edilmiş olduklarını burada hatırlatmak yerindedir. Bu temsilciler de Çarlık Hükümeti tarafından tutuklandılar ve sürgüne gönderildiler.

Sovyet Devleti halkın en iyileri tarafından, Bolşevikler ve tarafsızlar tarafından yönetilmektedir. Bunlar devletsel ve toplumsal çalışmalarıyla; fabrikalardaki, işletmelerdeki, ocaklardaki ve tarlalardaki fedakarca çalışmalarıyla; bilim, teknik ve kültür alanındaki hizmetleriyle; Sovyet ülkesinin düşmanlarına karşı kahramanca karşı koyuşlarıyla halk kitlelerinin güvenini kazanmış olan insanlardır.

SSCB Yüksek Sovyeti hangi haklara ve yetkiye sahiptir?

3- SSCB Yüksek Sovyeti

Anayasaya göre SSCB Yüksek Sovyeti, SSCB devlet otoritesinin en yüksek organıdır. Sovyet ülkesinde, SSCB Yüksek Sovyeti'nden daha yüksek olan veya onun yetkilerine eşit yetkide olan hiçbir devlet otoritesi organı yoktur.

Anayasada (14. madde) Sovyetler Birliği'nin yetkisi dahilinde olan haklar tam olarak sıralanmıştır. SSCB Yüksek Sovyeti bu hakları —şayet bu haklar aynı anayasa aracılığıyla, SSCB Yüksek Sovyeti'ne hesap verme zorunluluğunda olan Sovyetler Birliği'nin diğer organlarının yetkisine tabi kılınmamışsa— kullanılır.

Birlik yasalarını çıkarma hakkı, sadece ve sadece SSCB Yüksek Sovyeti'ne aittir. Diğer hiçbir devlet organı Birlik yasaları çıkarma hakkına sahip değildir. Şu yasalar örnek olarak verilebilir:

Genel zorunlu askerlik hizmeti üzerine yasa; üç yeni birlik cumhuriyetinin —Litvanya, Letonya, Estonya— Sovyet halklarının kardeş ailesine alınmasına dair yasa; faşist Almanya'ya karşı Büyük Britanya ile ortak mücadele üzerine ve savaştan sonra işbirliği üzerine anlaşmayı onaylayan yasa; Birlik cumhuriyetlerinin haklarını genişleten yasalar vb.

Bir Birlik yasası, bütün Sovyet halklarının SSCB Yüksek Sovyeti'nin bir kararnamesi biçiminde kaleme alınmış bir irade açıklamasıdır. Birlik yasaları, bütün birlik cumhuriyetlerinin topraklarında geçerlidir. Onlar, devlet otoritesinin bütün organları tarafından, bütün daireler, örgütler, resmi görevliler ve vatandaşlar tarafından gözönünde tutulmalıdırlar. Onlar, bütün birlik cumhuriyetlerinin dillerinde yayınlanırlar.

SSCB Anayasası'nı değiştirmek ve onun icrasını ve Birlik cumhuriyetleri anayasalarının SSCB anayasası ile uyumluluğunu kontrol etmek sadece ve sadece SSCB Yüksek Sovyeti'nin hakkıdır.

Sovyetler Birliği'ne yeni cumhuriyetleri almak, birlik cumhuriyetleri arasındaki sınır değişikliklerini, yeni otonom cumhuriyetlerin, yeni bölgelerin kurulmasını onaylamak sadece ve sadece SSCB Yüksek Sovyeti'nin hakkıdır.

SSCB Yüksek Sovyeti her sorunda, isteklerini bütün dairelerin ve resmi şahısların yerine getirmek zorunda oldukları soruşturma ve revizyon komisyonları atama hakkına sahiptir.

SSCB Yüksek Sovyeti, SSCB'nin bütünlüklü devlet bütçesini onaylar, borç para verir veya alır, savaş ve barış üzerine ve yabancı devletlerle ilişkilerinin en önemli sorunları üzerine karar verir, diğer ülkelerle yapılacak anlaşmaları onaylar.

SSCB Yüksek Sovyeti, Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti olmak üzere iki meclisten oluşur.

Her iki meclis, genel, eşit ve doğrudan seçim hakkı temelinde gizli oylama ile seçilir. Birlik Sovyeti için delegelerin seçimi, bütün SSCB'de şu şekilde yapılır: Her 300.000 kişiye bir delege. Milliyetler Sovyeti için delegeler ise, SSCB'nin birlik, otonom cumhuriyetlerine, otonom bölgelere ve ulusal bölgelere göre vatandaşlar tarafından şu şekilde seçilirler: Her bir birlik cumhuriyetinden 25 delege, her bir otonom cumhuriyetten 11 delege, her bir otonom bölgeden 5 delege ve her bir ulusal bölgeden 1 delege.

SSCB Yüksek Sovyeti'nin iki meclisi de aynı haklara

sahiptirler. Yasa insiyatifi her ikisinin de aynı ölçüde hakkıdır. Yani yeni yasaların çıkarılmasının teşviki ve Yüksek Sovyet'e herhangi yasa taslaklarının incelenmesi için sunulması. Yasa, her iki meclis tarafından ayrı ayrı, oy çokluğuyla onaylandıktan sonra kabul edilir. Sadece anayasanın değiştirilmesi için her bir meclisin üçte iki çoğunluğu gereklidir. Her iki meclis de dört yıllığına seçilirler. Meclisler aynı süre içinde toplantıya çağırılırlar ve aynı zamanda çalışırlar.

Şu soru sorulabilir. SSCB Yüksek Sovyeti neden tek meclisten değil de iki meclisten oluşuyor?

Çünkü SSCB çokuluslu bir devlettir.

Milliyet ve ırk farkı gözetilmeksizin Sovyetler Birliği'nin bütün vatandaşları, aynı ortak temel çıkarlara sahiptirler. Onların hepsi, Sovyetler Birliği'nin ekonomik ve savunma gücünün artmasına, bütün ülkeler arasında kalıcı ve sağlam bir barışın oluşmasına, bütün Sovyet halklarının yaşamlarının günden güne daha refah ve güzel olmasına ve diğer ülke emekçilerinin özgür ve mutlu bir yaşama sahip olmalarına derin bir ilgi duyarlar.

Bütün Sovyet vatandaşlarının bu ortak çıkarları, SSCB devlet otoritesinin en yüksek organında Birlik Sovyeti'nin delegeleri aracılığıyla temsil edilirler.

Ama Sovyetler Birliği'ni oluşturan çeşitli halkların üyeleri, ulusal özellikleriyle, dil özellikleriyle, yaşam biçimleri ve kültürleriyle bağlam içinde özel çıkarlara da sahiptirler.

Çeşitli ulusların bu özel çıkarları, Sovyet ülkesi devlet otoritesinin en yüksek organında, Milliyetler Sovyeti'nin delegeleri aracılığıyla temsil edilirler.

SSCB Yüksek organının bu tür bir yapılanma içinde olmasıyla, Sovyet ülkesinin bütün halklarının çıkarları eksiksiz olarak ve özenli bilinci devlet otoritesinin en yüksek organında garanti altına alınmış olur. SSCB Yüksek Sovyeti'nin böyle bir yapılanması, bütün Sovyet halklarının kardeşçe işbirliğinin ve dostluğunun pekişmesine katkıda bulunur.

Milliyetler Sovyeti, ulusal-devletsel örgütlerini oluştur-

muş olan çok sayıda olan her bir Sovyet halklarının, ulusal çıkarlarını SSCB Yüksek Sovyeti'nde kendi temsilcileri aracılığıyla doğrudan dile getirme olanağına sahip olsunlar diye örgütlenmiştir. Stalin, "Böyle bir organ olmaksızın, Sovyetler Birliği gibi bir çokuluslu devleti yönetmenin olanaksız olduğunu" söyler.

İki delege meclisi burjuva ülkelerinde de var. Bunlar Millet Meclisi ve Senato'dur. Çarlık Rusya'sında da bir Devlet Konseyi ve bir İmparatorluk Duması vardı.

Ama SSCB'nin meclisleri ile burjuva ülkelerdeki meclislerin hiçbir ortak yönü yoktur.

Orada her iki meclis herşeyden önce burjuva otoritesinin organlarını oluştururlarken, SSCB'deki meclisler sosyalist sovyet devletin organlarıdır. Bundan başka burjuva devletlerde yüksek meclis —senato— özel bir yöntemle oluşturulur ve —milletvekili meclisiyle karşılaştırıldığında— özel haklara ve imtiyazlara sahiptirler. Eski Rusya'da Yüksek Meclisin (Devlet Konseyi) yarısını Çar yüksek soylular arasından seçerdi. Diğer yarısı da soylular topluluğundan, toprak beylerinden, sanayicilerden ve tüccarlardan seçilirdi. Şimdi de pek çok burjuva devletinde durum aşağı-yukarı böyledir. Millet Meclisinden çıkan bütün yasalar Yüksek Meclisten de geçmek zorundadır. Yüksek Meclislerin görevi, Millet Meclisi'nce kabul edilen ama hakim sınıfların en üst kesiminin hoşuna gitmeyen yasaların çıkmasına izin vermemekten ibarettir. Yüksek Meclisler her ilerlemenin önünde bir engeldir.

Böyle şeyler Sovyetler Birliği'nde olamaz. SSCB Yüksek Sovyeti'nin meclisleri aynı haklara sahiptirler. Milliyetler Sovyeti, ulusal cumhuriyetlerin, bölgelerin, ekonomik, siyasi ve kültürel ilerleyişini teşvik eder. O, özgür Sovyet halklarının özel çıkarlarını SSCB'nin en yüksek organında temsil eder.

Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti beraberce ülkenin devlet otoritesinin bütünlüklü en yüksek organını —SSCB Yüksek Sovyeti— oluştururlar. Bu organ, bütün Sovyet halklarının iradesini tam ve eksiksiz dile getirir.

Her birlik cumhuriyetinin vatandaşları o cumhuriyetin devlet otoritesinin en yüksek organını oluşturan kendi yüksek sovyetini seçerler. Birlik cumhuriyetlerinin yüksek sovyetleri, cumhuriyet yasaları çıkartır ve Cumhuriyetin anayasasının ayrıntılı olarak belirlemiş olduğu bir dizi yetkiye sahiptir.

Birlik cumhuriyetinin yüksek sovyeti tek meclisten oluşur. Birlik cumhuriyetlerinde iki meclise gerek yoktur. Birlik cumhuriyetine dahil olan otonom cumhuriyetler, otonom bölgeler ve ulusal bölgeler ulusal çıkarlarını delegeleri aracılığıyla Milliyetler Sovyeti'nde, doğrudan SSCB Yüksek Sovyeti'nde dile getirebilirler.

Aynı şekilde her otonom cumhuriyetin vatandaşları da Cumhuriyetin devlet otoritesinin en yüksek organı olan kendi yüksek sovyetini seçerler. Bir otonom cumhuriyetin yüksek sovyeti tek meclislidir. Onun yetkileri — cumhuriyet yasaları çıkarma hakkı vb. haklar— cumhuriyetin anayasasında detaylı olarak saptanmıştır.

4- SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı

SSCB Yüksek Sovyeti yılda iki kez toplanır. Olağanüstü toplantılar da düzenlenebilir. İşlerinin bitiminden sonra delegeler memleketlerine ve günlük işlerine dönerler.

Sürekli işler için, devletin yönetimi için, SSCB'nin başka yüksek devlet organlarının gerekli olduğu açıktır. Bunlar nasıl organlardır?

Onlardan birisi kararları aracılığıyla tanınmıştır. Bu SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı'dır.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı her iki meclisin ortak oturumunda delegeler tarafından aşağıdaki bileşime göre seçilir: Başkanlık Başkanı, 16 Başkan Yardımcısı (cumhuriyetlerin sayısına göre), bir Başkanlık Sekreteri ve 15 üye. SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, bütün çalışmalarıyla ilgili olarak Yüksek Sovyet'e hesap vermek zorundadır.

SSCB Yüksek Sovyeti, 1937'deki ilk toplantısında Mi-hail İvanoviç Kalinin'i —Leningrad şehri seçim bölgesi

delegesi— Başkanlık Başkanı olarak seçti.

Kalinin 1919'dan 1946'ya kadar kesintisiz olarak Sovyet devletinin en yüksek organının başındaydı. 1946'da seçilen SSCB Yüksek Sovyeti ilk toplantısında, Kalinin'in sağlık durumu dikkate alınarak, gelecek için Başkanlık Başkanlığı görevinden affını rica etmesine uydu. Ama onu yine de Başkanlık Üyeliği'ne seçti. SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı Başkanı olarak Sverdlovsk seçim bölgesi delegesi **Nikolay Mihailoviç Şvernîk** oy birliğiyle seçildi.

Kalinin 3 Haziran 1946'da öldü. O, Sovyetler Birliği halk kitlelerinin nezdinde muazzam bir sevgi ve popülariteye naildi.

Yüksek Sovyet Başkanlığı'nın yetkileri anayasaca belirlenmiştir. Başkanlık; SSCB Yüksek Sovyeti'ni toplantıya çağırır, SSCB Yüksek Sovyeti için yapılacak seçimleri kararlaştırır ve SSCB'nin yeni seçilmiş Yüksek Sovyeti'ni toplantıya çağırır.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı (Prezidyumu çn.) kararnameler çıkartır. Bu kararnameler, SSCB Yüksek Sovyeti tarafından çıkartılan yasalar gibi bütün sovyet cumhuriyetlerinde aynı geçerliliğe sahiptir. Ama SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlık kararnameleri Birlik yasaları temelinde ve onun çerçeveleri içinde çıkartılırlar. Kararnamelerin yasalardan farkı budur.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, SSCB'nin yürürlükteki yasalarını yorumlar, amaçlarını açıklar (yasalarca yüklenen sorumluluklar ve bu yasaların doğru uygulanmasının yöntemleri).

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, kendi inisiyatifiyle veya Birlik cumhuriyetlerinden birisinin isteğiyle referanduma gider. Yani şu veya bu yasa taslağının tartışılmasına ve halk tarafından oylanmasına karar verir. Bu suretle bizat halk, bazı durumlarda özellikle önemli sorunlarda yasa taslaklarını kabul veya reddeder.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, SSCB ordularının başkomutanını atar veya görevden alır; genel veya kısmi seferberliği açıklar; SSCB'nin savunması veya kamu düze-

ninin ve devlet güvenliğin sağlanması için belli bölgelerde veya SSCB genelinde sıkıyönetim ilan eder.

Yüksek Sovyet Başkanlığı, SSCB Bakanlar Konseyi'nin ve Birlik cumhuriyetleri bakanlar konseylerinin kararnamelerini ve emirnamelerini, şayet bunlar yasalara uymuyorsa kaldırır.

SSCB Yüksek Sovyeti toplantıları arasındaki süre içinde başkanlık, —SSCB Yüksek Sovyeti'nin sonradan onaylaması şartıyla— tek tek bakanların görevden alınmaları veya atanmaları işlemine yapar. Sovyetler Birliği'ne askeri bir saldırı durumunda veya saldırıya karşı karşılıklı savunma için uluslararası anlaşmalardaki sorumlulukların yerine getirilmesinin gerekliliği durumunda Başkanlık savaş durumu ilan eder.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığının, Sovyet ülkesinin savunulması için yetkilerini nasıl kullandığı bilinmektedir. Faşist Almanya'nın Sovyetler Birliği'ne karşı talancı saldırısı başladığı gün Başkanlık dört kararname yayınladı: Bir dizi savunma bölgelerinde askere gitmek zorunda olanların askere alınması üzerine kararname; savaş durumu üzerine kararname; bazı cumhuriyetlerde, bölgelerde ve tek tek şehirlerde savaş durumunun ilan edilmesi üzerine kararname; savaş durumunun ilan edildiği yerlerde ve askeri hareket bölgesinde askeri mahkemeler kurulması üzerine kararname.

Başka acil durumlarda (keza iki toplantı arasında) Başkanlık, SSCB Yüksek Sovyeti'nin hakkı olan bazı hakları uygular. Örneğin, yeni bakanlıkların kurulması, yeni bölgelerin oluşturulmasıyla ilgili kararnameler.

Böylesi bütün kararnameler Başkanlık tarafından Yüksek Sovyet'in onayına sunulur. Bütün bu durumlarda, SSCB Yüksek Sovyeti'nin haklarının kendi Başkanlığı aracılığıyla icrası, üzülmesi gereken sorunların ertelemeye gelmeyecek kadar acil olmasına bağlıdır.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, Sovyetler Birliği'ni yabancı devletlerle olan ilişkilerde temsil eder. O, uluslararası anlaşmaları onaylar, SSCB'nin yabancı devletlerdeki

yetkili temsilcilerini atar veya onları geri çağırır; itimat mektubunu vermiş yabancı ülkelerin diplomatik temsilcilerinin itimatnamelerini ve görevden alınma yazılarını kabul eder.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, SSCB Madalyası ve Şerefnamesi verir. SSCB'nin mahkeme organları tarafından mahkum edilen vatandaşlar için af hakkını icra eder.

Bu suretle SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı kendi yetkilerine göre, SSCB Yüksek Sovyeti tarafından seçilen ve ona hesap vermek zorunda olan Sovyetler Birliği devlet otoritesinin sürekli görev başında olan en yüksek organıdır.

Diğer ülkelerde SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı'na denk düşebilecek devlet otoritesi organları yoktur. Oralarında bir şahsiyet (Cumhurbaşkanı, kral vb.) devletin başında duruyor.

SSCB'de devletin başında bir şahsiyet değil, bilakis bir kolektif, SSCB Yüksek Sovyeti'nin 33 üyesinden oluşan bir kollekyum durmaktadır. J.V.Stalin'in bir sözüne göre: "SSCB'nin kolektif başkanı!" Sovyetler Birliği'nin en yüksek devlet organının inşasında hangi tutarlılıkla demokratik, gerçekten halka yakın ilkelerin uygulandığını bu örnekte de görüyoruz.

Her bir birlik cumhuriyetinin yüksek sovyeti kendi delegelerinden, kendi başkanlığını seçer. O, cumhuriyetin devlet otoritesinin sürekli görev başında olan en yüksek organıdır ve kendi yüksek sovyetine hesap vermek zorundadır.

Birlik cumhuriyeti Yüksek Sovyeti Başkanlığı'nın yetkileri, yardımcı başkanların sayısı ve başkanlık üyelerinin sayısı cumhuriyetin anayasası tarafından tespit edilmiştir.

Keza her bir otonom cumhuriyetin yüksek sovyeti de kendi başkanlığını seçer. Kendi Yüksek Sovyeti'ne hesap vermek zorunda olan Cumhuriyet devlet otoritesinin sürekli görev başında olan en yüksek organı. Otonom cumhuriyet yüksek sovyeti başkanlığının yetkileri ve onun bileşimi sözkonusu cumhuriyetin anayasasınca saptanmıştır.

5- SSCB Bakanlar Konseyi

Sovyetler Birliği'nin bir diğer sürekli görevde olan yüksek devlet organı, SSCB Bakanlar Konseyi'dir. Sovyetler Birliği'nin hükümeti böyle adlandırılır.

SSCB Bakanlar Konseyi, SSCB Yüksek Sovyeti meclislerinin ortak oturumunda oluşturulur. Mart 1946'da Yüksek Sovyetin ilk toplantısında Sovyetler Birliği hükümeti şöyle oluşturulmuştu: Eski bileşimi içindeki hükümet başkan Stalin, meclislerinin ortak oturumu başkanına Yüksek Sovyet önünde hükümet yetkilerinden istifa üzerine yazılı bir açıklama yapar.

Delegelerden birisi söz hakkı istedi ve Yüksek Sovyet'in Stalin hkmetine güvendiğini açıkladı. Sonra Yüksek Sovyet hükümetin açıklamasını kabul etti ve ateşli, bitmek bilmeyen alkış arasında Stalin'i oy birliği ile yeniden hükümeti oluşturmakla görevlendirdi. Meclislerin bir sonraki ortak toplantısının başkanı, Stalin'in verdiği hükümet üyelerinin listesini okur. Delegelerin konuşmalarından sonra başkan, hükümet yeliklerine önerilen adaylara karşı itiraz olmadığını ve hiç bir delegenin şahsi oylamada ısrar etmediğini saptar. Stalin tarafından nerilen SSCB Bakanlar Konseyi'nin bileşimi bir bütün olarak oylamaya sunulur. Stalin'e yapılan ateşli alkış ve tezahürat altında oybirliği ile onaylanır. SSCB Bakanlar Konseyi Başkanı olarak Stalin onaylanır.

SSCB Hükümeti, kendisini seçen Yüksek Sovyet'e karşı sorumludur ve ona hesap vermek zorundadır. Toplantılar arasındaki süre içinde hükümet, SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı'na karşı sorumludur ve ona hesap vermek zorundadır.

SSCB Bakanlar Konseyi, Sovyetler Birliği devlet otoritesinin en yüksek yasama ve yürütme organıdır. Onun yetkileri ve bileşimi anayasaca saptanmıştır.

SSCB Bakanlar Konseyi, SSCB'nin geçerli yasaları temelinde karamameler ve emirnameler çıkartır. Onların uy-

gulanmasını denetler. Onun kararları ve emirnameleri Sovyetler Birliği'nin bütünü için geçerlidir.

SSCB Bakanlar Konseyi'nin aşağıdaki gibi önemli yükümlülükleri vardır:

Kamu düzeninin güvenliğinin sağlanması; devlet çıkarlarının korunması; vatandaşların haklarının korunması; aktif askerlik görevine çağrılacak olanların yıllık kontenjanının belirlenmesi; Sovyet ordu güçlerinin toplam yapısının yönetimi; yabancı devletler ile ilişkilerin düzenlenmesi.

Ülke ekonomisinin yönlendirilmesi alanında SSCB Bakanlar Konseyi bir dizi önemli yetkileri sahiptir. O, devlet bütçesinin, SSCB ekonomi planının gerçekleştirilmesi, para ve kredi sisteminin sağlamaştırılmasıyla ilgili önlemler alır.

SSCB Bakanlar Konseyi, SSCB Bakanlıklarının bütün işlerini ve ona bağlı diğer ekonomik ve kültürel kuruluşların (Devlet Planlama Komisyonu, Kültür Sorunları Komisyonu, Spor Komisyonu vb.) bütün işlerini birleştirir ve yönlendirir.

Bakanlıklar, devlet yönetiminin ve ekonominin tek tek dallarını yönlendiren organlardır. Örneğin; Ordu Güçleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Dış Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Demiryolu Bakanlığı, Ağır Makina Yapımı Bakanlığı, Kömür Sanayi Bakanlığı, Demir-döküm Bakanlığı, Silah Sanayi Bakanlığı, Tarım Bakanlığı

Bakan, devlet yönetiminin kendisine devredilen dalının yönlendiricisidir. O, bakanlığının yetki alanına giren konularda talimatlar çıkarır.

SSCB Bakanlar Konseyi, SSCB Bakanlarının talimatlarını iptal etmek, Birlik cumhuriyetlerinin bakanlar konseylerinin, yasalara göre SSCB'nin yetkisinde olan yönetim-sel ve ekonomik konulardaki yetkilerini ve talimatlarını durdurmak hakkına sahiptir.

Bu suretle Sovyetler Birliği Hükümeti, hem devlet hem de bütün ülke yaşamının yönlendirilmesi ve idaresi için oldukça büyük yetkilere sahip olmaktadır. Onun direktifleri, Sovyetler Birliği'nin bütünü için geçerlidir. Halk ara-

sında onun otoritesi tartışma götürmez.

Aynı zamanda SSCB Bakanlar Konseyi'nin yetkileri, anayasa tarafından tamı tamına saptanmıştır. Onun bütün hareketleri Birlik yasalarına dayanır ve Birlik yasalarını gerçekleştirmeye yöneliktir. O, bütün faaliyetinde SSCB Yüksek Sovyeti'ne ve onun Başkanlığı'na karşı sorumludur ve hesap vermek zorundadır.

SSCB Bakanlar Konseyi, Sovyetler Birliği halklarının Birlik yasalarında ifadesini bulan iradesini yerine getirir.

Her Birlik cumhuriyeti, Birlik cumhuriyeti devlet otoritesinin en yüksek yasama ve yürütme organı olan bakanlar konseyine sahiptir. Birlik cumhuriyeti bakanlar konseyi, cumhuriyetin yüksek sovyeti tarafından oluşturulur ve ona karşı sorumlu olup, ona hesap vermek zorundadır. Cumhuriyet yüksek sovyetinin toplantıları arasındaki süre içinde konsey, cumhuriyetin yüksek sovyeti başkanlığına karşı sorumludur ve ona hesap vermek zorundadır. Birlik cumhuriyetlerinde, eğitim, sosyal yardım, ticaret, yiyecek maddeleri sanayi, hafif sanayi vb. bakanlıklar vardır. Birlik cumhuriyeti bakanlar konseyinin yetkileri ve bileşimi, o Birlik cumhuriyetinin anayasası tarafından saptanır.

Keza her otonom cumhuriyet de kendi bakanlar konseyine ve bakanlıklarına sahiptir. —Cumhuriyet devlet otoritesinin en yüksek yasama ve yürütme organı— otonom cumhuriyetin bakanlar konseyi, onun yüksek sovyeti tarafından oluşturulur. Onun yetkileri ve bileşimi cumhuriyetin anayasası tarafından saptanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM MAHKEME VE SAVCILIK

1- Sovyet Mahkemesinin Görevleri

"Nerede mahkeme, orada haksızlık.", "Zenginler için mahkemeye gitmek bir şey ifade etmez ama fakirler yolunur", "Hakim doğramacı gibidir, kimi isterse onu hurdahaş eder".

Bu atasözleri, eski burjuva-feodal mahkemenin sınıf karakterini isabetli olarak karakterize etmektedir. O, sömürücü sınıfların hizmetindeydi, onların zenginliklerini ve iktidarını koruyordu ve onların elinde emekçileri baskı altında tutmanın bir aracıydı.

Hakimler, soylu toprak beylerinin ve kapitalistlerin çevrelerinden geliyorlardı ve öyle ki çoğu kez suçsuz olanları da yüksek cezalara çarptırıyorlardı.

Bu eski adaletsiz mahkeme, burjuvazinin bütün devlet mekanizmasıyla birlikte büyük sosyalist Ekim Devrimi tarafından yok edildi. Sovyet iktidarı yeni ve gerçek halk mahkemesini oluşturdu.

Sovyet mahkemesi, işçilerin köylülerin sosyalist Sovyet devletinin organlarından birisini oluşturur. Böylelikle Sovyet mahkemesi, burjuva diktatörlüğünün organı olarak, emekçilerin adli baskı altında tutulmalarının aleti olan kapitalist ülkelerdeki mahkemelerden temelden ayrılır.

Lenin ve Stalin, Sovyet devletinin ve Sovyet halkının, birincil olarak Sovyet iktidarının düşmanlarına karşı mücadele etmek, ikincil olarak da yeni Sovyet düzeninin sağlanmasını ve emekçiler arasında yeni sosyalist disiplinin sağlanması mücadelesini yürütmek için mahkemeye ihtiyaçları olduğunu öğretirler.

Stalin, kim olursa olsun, hangi görevde olursa olsun

Sovyet devrimci meşruiyetini zedeleyen herkese karşı azimli bir mücadeleleyi talep eder.

Diğer taraftan Sovyet mahkemesi, Sovyet vatandaşlarının, devlet dairelerinin ve işletmelerin, kollektif ekonomilerin ve diğer toplumsal örgütlerin haklarına dokunan, tartışma konusu olmuş sorunları çözmek için de gereklidir.

SSCB Yüksek Sovyeti 16 Ağustos 1938'de, Sovyet mahkemelerinin görevlerini Stalinist Anayasa temelinde saptayan mahkeme sistemiyle ilgili yeni yasayı onayladı.

Bu yasa, SSCB Anayasası'nca, birlik ve otonom cumhuriyetlerin anayasalarınca saptanmış olan toplum ve devlet düzeninin, toplumsal sosyalist mülkiyetin ve sosyalist ekonominin korunmasını herşeyden önemli görür.

2- Mahkeme Organları

Sovyet mahkemesi, SSCB yasaları temelinde karar veren bir devlet organıdır.

Sovyetler Birliği'nde mahkeme bütün vatandaşlar için, bir ulusa bağlılığına, bir ırka mensupluğuna, sosyal geçmişine, dinine, varlık durumuna ve hizmet durumuna bakmaksızın bütünlüklü ve eşittir.

Sovyet ülkesinde yargılama yetkisine sahip çeşitli mahkeme organları vardır. Ama Sovyetler Birliği'nde mahkeme sistemi, yargılama yöntemleri yasası, cezai ve sivil yasanamlık üzerine yasa yapıcı bütün mahkemeler için bütünlüklü ve bağlayıcıdır.

Sovyet mahkeme yapısının temel taşı Halk Mahkemesidir. Halk Mahkemeleri hem cezai hem de sivil durumları görüşür. Sovyet vatandaşlarının seçim haklarını korumak da Halk Mahkemeleri'nin görevidir. Daha yüksek mahkeme organları, özellikle önemli olayları görüşürler.

Yöre, bölge ve kaza mahkemeleri, otonom bölgelerin ve ulusal bölgelerin mahkemeleri, yasalara göre kendi sorumluluk alanlarına giren cezai durumları görüşürler; devlete karşı suç, sosyalist mülkiyetin talanı vb. önemli suçları, devletsel ve toplumsal örgütler arasındaki sivil

sorunlardaki anlaşamamazlıkları görüşürler. Bu mahkemeler ayrıca halk mahkemelerinin hükümlerine ve kararlarına karşı şikayet ve temyizleri de incelerler.

Otonom cumhuriyetin temyiz mahkemesi, o cumhuriyetin en yüksek mahkeme organıdır. Cumhuriyetin bütün mahkemelerinin adli çalışmalarıyla ilgili denetim onun görevidir. O, yasaya göre yetki alanı içindeki cezai ve sivil davalara bakar ve cumhuriyetin bütün mahkemelerinin hüküm ve kararlarına karşı şikayetleri ve temyizleri inceler.

Birlik cumhuriyetinin temyiz mahkemesi, o cumhuriyetin en yüksek mahkeme organıdır. Birlik cumhuriyetinin ve de bu birlik cumhuriyetine dahil olan otonom cumhuriyetlerin, bölgelerin, otonom ve ulusal bölgelerin bütün mahkemelerinin adli çalışmalarının denetlenmesi ona aittir. O, yasaya göre yetki alanına giren cezai ve sivil davalara bakar ve cumhuriyetin bölge ve diğer mahkemelerinin hüküm ve kararlarına karşı şikayetleri ve temyizleri inceler.

SSCB'nin askeri mahkemeleri veya demiryolu ve iç sular gemiciliği gibi özel mahkemeleri, Sovyet ordusu ve deniz kuvvetleri veya da demiryolu ve su trafiği teşkilatı nezdinde örgütlenmişlerdir. Özel askeri mahkemelerin oluşturulması, SSCB'nin savunma gücünün ve askeri disiplinin sağlanması görevlerinin bir sonucudur. Demiryolu ve su trafiği teşkilatı nezdindeki özel mahkemeler, demiryolu trafiğinin ve iç sular gemiciliğinin özel şartlarından dolayı gereklidir.

SSCB Temyiz Mahkemesi, devletin en yüksek adli organıdır. SSCB'nin ve birlik cumhuriyetlerinin bütün mahkeme organlarının adli çalışmalarının denetlenmesi, SSCB Temyiz Mahkemesi'ne aittir. SSCB Temyiz Mahkemesi beş komisyondan oluşur: Cezai davalar, sivil davalar, askeri davalar, demiryolu, iç sular gemiciliği dava komisyonları. Temyiz Mahkemesi başkanı, SSCB'nin veya birlik cumhuriyetlerinin herhangi bir mahkemesinin her bir davasını talep etmek ve bu dava için temyizde bulunmak hakkına sahiptir. SSCB Temyiz Mahkemesi, mahkemelele, mahkeme pratiğinin sorunlarında direktifler verir.

SSCB Temyiz Mahkemesi, yasaya göre kendi yetki sahasına tabi kılınmış en önemli cezai ve sivil davalara bakar ve ayrıca SSCB özel mahkemelerinin ve birlik cumhuriyetleri temyiz mahkemelerinin kararlarına karşı şikayetleri ve temyizleri inceler.

3- Dünyanın Yegane Gerçek Halk Mahkemesi

Sovyet mahkemesinin en önemli özellikleri nelerdir? Sovyet mahkemesinde davalar nasıl görüşülür?

Stalinist Anayasa halk mahkemesinden SSCB Temyiz Mahkemesine kadar bütün mahkemelerin seçilebilirliğini ve görevden alınabilirliğini saptamıştır.

Seçim haklarına sahip olan her Sovyet vatandaşı hakim olabilir.

Stalinist Anayasa'ya göre halk hakimleri, doğrudan tek tek bölgelerin vatandaşları tarafından genel, eşit, dolaysız seçim hakkı temelinde gizli oylamayla üç yıllığına seçilirler. Seçmenler görevlerini yerine getiremeyen bir hakimi her an görevinden alabilirler ve onun yerine yeni birini seçebilirler. Halk hakimleri kendi çalışmaları ve halk mahkemesinin çalışmaları üzerine seçmenlere hesap vermek zorundadırlar.

Mahkeme bir hakimden ve duruşmalar süresince hakim bütünü haklarına sahip olan iki halk yardımcısından oluşur. Seçme hakkına sahip her vatandaş, halk yardımcısı (Halk mahkemesinde hakim yardımcısı çn.) olabilirler. Halk yardımcıları da hakimler gibi aynı yöntemle seçilirler ve görevden alınırlar. Onlardan her biri yılda sadece 10 gün duruşmalara katılır ve bu dönem için ortalama ücretini çalıştığı işyerinden alır. Sonra onun yerine başka bir halk yardımcısı gelir. Bu suretle Sovyet mahkemesi, geniş halk kitlelerinin göreve çekildiği devlet yönetiminin bir çeşit okulu olur.

Yöre, bölge ve kaza mahkemeleri, otonom bölgelerin ve ulusal bölgelerin mahkemeleri emekçilerin delegelerinin ilgili sovyetleri tarafından beş yıllığına seçilirler.

Otonom cumhuriyetlerin ve birlik cumhuriyetlerinin temyiz mahkemeleri ilgili yüksek sovyet tarafından keza beş yıllığına seçilirler. SSCB Temyiz Mahkemesi ve SSCB Özel Mahkemeleri, aynı süre için SSCB Yüksek Sovyeti tarafından seçilirler. Halk Mahkemelerinde olduğu gibi Yüksek Mahkemelerde de emekçilerin delegelerinin ilgili sovyetlerince veya yüksek sovyetlerce seçilen iki halk yardımcısı vardır.

Sovyet hakimleri bağımsızdırlar ve sadece yasaya bağlıdırlar. Sovyet iktidarının hiçbir organı —ne yerel ne de yüksek— mahkemeye, "bir davayı öyle değil, böyle karara bağlayacaksın" diye direktif veremez. Sovyet hakimleri karar verirlerken, kendilerini halk iradesinin dile getirildiği Sovyet yasaları tarafından yönlendirmek zorundadırlar.

Bütün Sovyet mahkemelerinde duruşma tarafların (sanığın ve savcılığın, davalının ve dava edenin) katılımıyla, vatandaşların ve basın temsilcilerinin hazır bulunmalarıyla açık yapılır ve sanık savunma hakkına sahiptir.

Bu suretle Sovyet mahkemelerinin çalışması, Sovyet kamuoyu önünde geçmiş olur. Her vatandaş duruşmaya girebilir ve başından sonuna kadar izleyebilir. Söz konusu davaya ilgi duyan mümkün olduğunca çok sayıda vatandaşta davada hazır bulunma olanağı vermek için duruşmalar, çoğu kez işletmelerde, fabrikalarda, kollektif çiftliklerde yürütülürler.

Böylesi mahkeme yöntemi, kitlelerin devlet yönetimi, ekonomi, yaşam tarzı ve ahlak sorunlarında bilgi sahibi olmalarına yardımcı olur. Böyle bir mahkeme düzeni, kitleleri sosyalist adalet bilinci konusunda eğitir ve onları suçlarla mücadeleyle teşvik eder.

Yasada özellikle belirtilen sadece istisnai durumlarda, duruşmalar kamuya kapalı olarak, halk yardımcılarının katılımı olmaksızın üç hakim tarafından yürütülürler.

Bütün mahkemelerde dava, Birlik cumhuriyetinin, otonom cumhuriyetin veya otonom bölgenin dilinde yürütülür. Bu dili konuşamayan vatandaşlar bir çevirmenin yardımıyla dosyayı inceleyebilir ve mahkeme önünde kendi

anadilini kullanabilirler.

Bütün bu özelliklerden dolayı Sovyet mahkemesi, dünyanın yegane gerçek halk mahkemesi olma özelliğini kazanmıştır.

4- Sovyet Savcılığı

Sovyet dairelerine ve işletmelerine, sorumluluklarını yasaları yanlış uygulayarak veya hiç uygulamayarak Sovyet iktidarına zarar vermek için kullanan halk düşmanı unsurların sızdığı durumlar oluyor. Yerel iktidar organlarının çalışmalarında ve kararlarında, bazen yasalardan sapmalar, yasaların yanlış yorumu veya yanlış kullanımı görülüyor. Yasaların tek tek görevli kişiler tarafından doğrudan ve bilinçli çiğnendiği durumlar da oluyor.

Bütün bunlar, özel bir devlet organını zorunlu kılıyor. Bu organın görevi, yasaların bütün bakanlıklar ve onlara bağlı kuruluşlar tarafından ve de SSCB'nin bütün görevlileri ve vatandaşları tarafından doğru kullanımı ve titizlikle uygulanmasıyla ilgili denetimi yürütmektir.

Böyle bir organı esas itibarıyla 1922'de RSFSR'de kurulan Sovyet Savcılığı oluşturmaktadır. SSCB Savcılığı 20 Haziran 1933'de kurulmuştur.

Savcılığın çalışması mahkemelerinkiyle sıkı bağ içindedir. Aynen Sovyet Mahkemesi gibi Sovyet Savcılığı da, Sovyet iktidarının düşmanlarına, casuslara, sabotajcılara, yıkıcılara ve yabancı burjuvazinin diğer ajanlarına karşı mücadele yürütür. Aynen mahkeme gibi savcılık da tohumsal sosyalist mülkiyeti korur. Soygunculuğa, hırsızlığa, suistimallere, bürokratizme, iş ve devlet disiplininin bozulmasına vb. karşı mücadele eder.

Savcılığın ve mahkemenin görevleri aynıdır ama çalışma yöntemleri farklıdır.

Savcılık dava açar ve kriminal olayları soruşturur, suçların işlenme şartlarını açıklığa kavuşturur, suç işleyenlere ve suç ortaklarına karşı kanıt materyali toplar, diğer soruşturma organlarının çalışmalarının yasalara uygunluğunu

denetler. Mahkeme, kendisine savcılık tarafından iletilen davaları görüşür. Savcı mahkemede konuşur ve Sovyet devleti adına dava açar. Mahkeme dava üzerine bir sonuca varır ve kararını açıklar. Savcılık mahkeme tarafından davaların doğru kararını, mahkeme kararlarının ve hükümlerinin icrasını kontrol eder ve yanlış kararlara ve hükümlere karşı temyize başvurur.

Sovyet savcılığı ayrıca vatandaşların şahsi haklarını da korur. O, kişinin dokunulmazlığını korur. Savcılığın izni olmaksızın veya mahkeme kararı olmaksızın hiç kimse tutuklanamaz.

Mahkemeden farklı olarak savcılık organları seçilmez, atanırlar.

Savcılığın başında SSCB Yüksek Sovyeti tarafından yedi yıllık süre için atanan SSCB Başsavcısı bulunur. Sovyetler Birliği'nde yasaların doğru kullanımı ve uygulanmasıyla ilgili üst denetim ona aittir. SSCB Başsavcısı, birlik cumhuriyetlerinin, otonom cumhuriyetlerin ve otonom bölgelerin savcılarını beş yıllık bir dönem için atar. Yörelerin, kazaların ve şehirlerin savcıları, birlik cumhuriyetleri savcıları tarafından keza 5 yıllık bir dönem için atanırlar ve SSCB Başsavcısı tarafından onaylanırlar.

Bunun dışında SSCB Başsavcısı, ordu, demiryolu trafiği ve iç su gemiciliği için özel savcılık organlarını yönlendiren başsavcılarını atar.

Savcıların seçilmeyip atanmaları nasıl açıklanır?

Savcının esas görevi, kanunların bütün ülkede doğru ve bütünlüklü kullanımına dikkat etmektir. Sovyet yasaları, Pensa veya Çelyabinsk'de, Ukrayna'da, Özbekistan'da, Yakutistan'da veya Tataristan'da başka olamaz. Sovyet yasaları, bütün Sovyetler Birliği için bütünlüklü olmak zorundadır. Bu hangi bölgede olursa olsun, hangi halka ait olursa olsun, emekçilerin çıkarıdır.

Böyle bir görevi başarıyla yerine getirmek için savcılar çalışmalarını herhangi bir yerel organdan bağımsız olarak yürütmek ve sadece Sovyet Başsavcısına bağlı olmak zorundadırlar. Bunun için savcılar SSCB Anayasasına göre

atanırlar ve seçilmezler.

Savcıların merkezileştirilmiş atanmaları, yerel iktidar organlarının bağımsızlığına hiç bir surette engel olamaz. Çünkü savcının, Sovyetlerin icra eden ve karar veren organlarından farklı olarak, idari otoritesi yoktur, savcı mahkemede hükümler veremez. Bu hükümler, doğrudan halk veya Sovyetler tarafından seçilen mahkeme tarafından verilirler.

Aynen mahkeme gibi Sovyet savcılığı da onun nezdinde, çıkarlarının savunucusunu ve Sovyet iktidarının koruyucusunu gören kitleler ile sıkı bağ içindedir.

ALTINCI BÖLÜM SOVYET VATANDAŞLARININ TEMEL HAKLARI

1-Sovyetler Birliği Vatandaşı

"Vatandaş"lık kavramı Çarlık Rusya'sında bilinmiyordu. Çarlık Rusya'sında vatandaş yoktu. Rus Çarı'nın veya Çar memurlarının keyfiyetine tamamen bağımlı kılınmış olan "tebaalar" veya "sakinler" vardı. Emekçi kitlelerin ve Rus olmayan halkların durumları özellikle ağırdı.

Sovyet iktidarı hemen ilk kararnamelerinin birisinde yüksek ünvan "Rus Sovyet Cumhuriyeti Vatandaşı"nı işledi.

SSCB'nin oluşması ile Birlik cumhuriyetlerinin vatandaşları için, Sovyetler Birliği'nin bütünlüklü vatandaşlık olgusu tespit edildi ve "Sovyet vatandaşı" sözü sadece dünyanın ilk sosyalist devletine ait olmayı değil, bilakis onu oluşturan halkların kardeşçe dostluğunu da karakterize ettiği için daha da yüce anlam kazanıyordu. Yurt dışında "Orak Çekiçe süslenmiş" Sovyet pasaportunu gösterirken Şair V.V.Mayakovski nasıl da gururla yazıyordu.

*Oku ve beni gıpta et
Ben vatandaşıyım ,
Sovyetler Birliği'nin*

Stalinist Anayasa Sovyet vatandaşlarına, hiç bir kapitalist ülkede olmayan ve olmayacak olan haklar ve özgürlükler vermektedir.

Bu arada kapitalist ülkelerin anayasalarında bir dizi sı-

nırlamalar ve kaydı ihtiraziler görülürken, Stalinist Anayasa ilan ettiği haklar için hiçbir sınırlandırma ve kaydı ihtiraz içermemektedir. Bunun ötesinde Stalinist Anayasa, vatandaşlık haklarıyla ilgili maddelerinde, bu hakların pratikte nasıl garanti edildiğine dikkati çekmektedir. Bu hiçbir burjuva anayasada yoktur ve elbette ki en önemli olanı, hakların pratikte, yaşamda garanti edilmesidir.

Sovyet vatandaşlarının temel hakları nelerden oluşmaktadır? Bu haklar yaşamda ne ile garanti edilmektedir.

2- Çalışma Hakkı

Sovyet genci işsizliği bilmiyor. Eski bir Bolşeviğin, Lugansklı tesfiyecinin, şimdinin Sovyet Mareşali K.J.Voroşilov'un Kızılordu askerleriyle yaptığı bir toplantıda anlattıklarını dinleyelim:

"İşsizliğin ne olduğunu kendi belleğimde yaşadım. Bu sadece fiziki değil, ahlaki bakımdan da korkunç bir şey. Bir proleter işini kaybettiğinde gücü ve çalışma yeteneği yerinde olmasına rağmen, kimsenin kendisine gereksinme duymadığını hisseder. O, mümkün olan bütün fabrikaları, işletmeleri ve atelyeleri dolaşmaya başlar, yıllarca dolaşır. Bir de o siyasi olarak güvenilmez diye polisin şüphesini çekmişse, bir sokak köpeği, dışlanmış birisi başını nereye koyacağını bilemeyen insan olur."

Milyonlarca işçi ve köylü, iş aramak için Rusya'yı dolaştılar. Çarlık Rusya'sında, kapitalist ülkelerde bugün de geçerliliğini sürdüren çalışma güvenliği hakkı yoktu.

Bunun yerine kapitalist toplumda yabancı emek kullanma hakkı vardır. Fabrikalar, işletmeler, ocaklar, ormanlar ve topraklar zenginlere ait olduğu için ve onlar fakirleri kendileri için çalışmaya zorlayabildikleri için bu haktan yararlanıyorlar. Böylelikle zenginler, yabancı emeğin hesabına yaşayabiliyorlar.

Sovyet iktidarı, aylakların başkasının emeği üzerinde söz sahibi olma hakkını kaldırdı. Stalinist Anayasa bütün Sovyet vatandaşlarına iş güvenliği hakkını sağladı.

Anayasa'ya şu sosyalist ilke kaydedilmiştir. "Herkes yeteneklerine göre, herkese verimine göre" İşte her Sovyet vatandaşı bu ilke temelinde işin miktarına ve niteliğine göre ücretlendirilen iş güvenliği hakkına sahiptir.

Çalışma hakkı, Sovyet halkının en büyük kazanlarındandır. Böyle bir hak, kapitalist ülkelerde yoktur ve olamaz da.

Bu hak SSCB'de nasıl garanti ediliyor?

Bu hak, ekonominin sosyalist örgütlenmesi sayesinde garanti edilmektedir. Üretim araçları özel mülk sahiplerinin elinden alınmış, devlet işletmeleri veya kooperatifsel-kollektif çiftlik işletmelerinde toplumsallaştırılmıştır. Böylelikle bütün vatandaşlara üretim araçlarına sahip olma ve fiilen de garanti edilmiş çalışma olanağı yolu açılmış oluyor.

Sovyetler Birliği'nde sömürücü sınıflar yoktur. Yani önceleri kapitalistlerin, toprak beylerinin, zengin köylülerin el koydukları çalışma ile yaratılmış değerin tamamı, şimdi bütün emekçilerin, bütün Sovyet toplumunun elinde kalmaktadır. Sadece bundan dolayı, Sovyetler Birliği'nde halk kitlelerinin maddi durumu radikal bir şekilde daha iyi olmuştur.

Sovyet insanları, ülkenin bütün ekonomisini sosyalist temelde, toplumsal mülkiyet temelinde ve bütünlüklü ekonomik plan temelinde toplumsal zenginliğin arttırılması doğrultusunda rgtlediklerinde, halk kitlelerinin maddi refahı ve kültürel düzeyi hızla yükselmeye başladı. Bu, her türlü kullanım eşyalarına olan talebin artmasına neden oldu. Ne kadar üretim yapılırsa yapılsın, Sovyet ülkesinde talep sürekli büyüyor. Ve bu üretimin sürekli arttırılmasını gerekli kılıyor. Yeni işletmelerin inşası, yeni kömür, petrol, maden ve orman alanlarının ekonomiye aılması, yeni üretim dallarının oluşturulması, ekim alanlarının büyütülmesi, hayvan yetiştiriciliğinin geliştirilmesi vs. Bunların hepsi beraber, işgücüne sürekli talebe neden oluyor ve bu, bütün Sovyet vatandaşlarına çalışmayı garantiliyor.

Bu, her Sovyet vatandaşına çalışma hakkını gerçekleştirmesi için tam olanak sağlayan nedenler zinciridir.

SSCB devlet bütçesine şöyle bir bakınız. Orada emekçilerin ihtiyaçlarını sağlamak için ayrılmış çok sayıda ve çeşitli ödenekler görülür. Ama bütçede, işsizleri desteklemek için ayrılmış bir ruble bulamazsınız. SSCB'de işsiz yoktur. Sovyet insanını, işsizlik hayaleti korkutmuyor. Ama dış ülkelerdeki işçileri korkutuyor.

Savaşın bitiminden sonra kapitalist ülkelerin terhis olan milyonlarca askeri, kendi kaderine terk edildi. SSCB'de ise Yüksek Sovyet'in 23 Haziran 1945'de kabul ettiği yasa-ya göre; Sovyet organları, işletme ve daire direktörleri, Sovyet ordusundan terhis olan askerlere, oturdukları yere varışlarından bir ay içinde iş vermek, onlara kaloriferli ev temin etmek zorundalar. İşgal gören bölgelerde evini onarmak veya yeniden yapmak zorunda kalanlar, parasız yapı kerestesi ve 5-10 yıl içinde geri ödemek kaydıyla 5.000-10.000 rublelik ödünç para alır. Bu Sovyet ülkesinin savunucularına, vatandaşların yardımudur.

Her genç kız ve genç erkek çalışma hayatına atılırken istediği mesleği seçebilir. Bütün meslekler ümit vericidir, hepsi ilginçtir ve her meslekte yeteri kadar iş vardır!

Yeni nesil arasından kalifiye işgücünün yetiştirilmesini örgütlemek için Sovyet devletinin özel bir yönetime baş vurmasını gerekli kılacak kadar çok iş vardır.

J.V.Stalin'in önerisi üzerine SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı 2 Ekim 1940'da "Devlet İşçi Reversesi" üzerine bir kararname çıkartır: Gençliğin saflarından sanayi, ulaşım, inşaat, posta ve telgraf teşkilatı için kalifiye işgücünün yetiştirilmesi üzerine kararname. Bu amaç için sanayi ve demiryolu okulları (İki yıllık öğretim) ve de altı aylık eğitim kursları olan sanat okulları oluşturuldu. Bunun ötesinde Ağustos 1943'de dört yıllık eğitim planı olan özel sanayi meslek okulları örgütlendi. Buralara Sovyet ordusu mensuplarının, Anavatan Savaşı partizanlarının çocuklarıyla ana ve babaları faşist saldırganlarca öldürülen yetim çocuklar alınıyorlar. Sovyet devleti sadece öğrenimin değil, bu kurumlardaki öğrencilerin giderlerini de üstlendi. Onlar devletten eğitim kitapları, öğrenim araçları,

tam bakım, elbise, çamaşır, ayakkabı alıyorlar ve dışardan gelenler için de yerleşim olanağı sağlanıyor. Bu öğrenim kurumlarında öğrenim, prodiktif çalışma ile birleştirilir. Bütün bu kompleks, SSCS İşçi Rezervesi Bakanlığı'nın denetimi altındadır.

Stalin'in; işçi sınıfının saflarının örgütlü ve planlı olarak doldurulması önerisinin nasıl uzak görüşlü ve akıllıca olduğu, Alman faşist saldırganlara karşı Anavatan Savaşı döneminde eğitilmiş işçilerden yeni kadrolara olan gereksinim kendini güçlü olarak hissettirdiğinde bütün çıplaklığı ile açığa çıktı.

Ülkenin her tarafından, uzaktaki Berg-Auls'den, uzak-taki Taiga'dan gençlik, İşçi Yetiştirme Okulları'na ve eğitim kurumlarına geliyordu. Beş yıl içinde 2.250.000 kalifiye işçi yetiştirildi. Bunların 1.000.000'u metal işçisi, 400.000'i inşaat işçisi, 200.000'i madenci, 150.000'i demiryolu işçisi vs. idi. Onların çoğu kendilerini işletmelerde çok iyi usta, şef mekanikçi, bölüm şefi ve lokomotif sürücüsü olarak kanıtlamışlardır.

İşçi yetiştirme eğitim kurumları sadece kalifiye işgücü hazırlamıyorlar, bilakis gençliği ülkesine ve işçi sınıfına karşı sorumluluğunun bilincinde olan Sovyet vatandaşları olarak yetiştiriyorlar.

3- Dinlenme Hakkı

Sadece iş değil, dinlenme konusunda da işçinin, gündelikçinin yaşamı eski dönemde işverenin keyfiyetine bağlıydı. İşverenler, çalışma gününü her suretle uzatmaya ve de işçinin dinlenme gününün, saatinin ve dakikasının süresini, onların emeğinden daha fazla kâr sağlamak için kısaltmaya çalışırlardı.

Sovyet iktidarı, işçilerin, uğruna on yıllarca mücadele ettiği 8 saatlik iş gününü derhal kararlaştırdı. Hatta bazı sanayi dallarında bu süre daha da kısaltıldı.

Büyük sosyalist Ekim Devrimi'nin 10. yıldönümünde Sovyet iktidarı işçilerin ezici çoğunluğu için işgününü ye-

di saate indirdi. Yeraltı ve gece işlerinde, sağlığa zarar verici işlerde çalışanlar, zihin işçileri ve gençler (16-18 yaşları) için günlük çalışma süresi altı saat ile sınırlandırılmıştı. Bundan sonra, haftada altı gün çalışma yürürlüğe kondu; yedinci gün dinlenme günüydü.

Buradan Sovyet iktidarının işin verimliliğinin artmasına paralel olarak çalışma gününü kısaltarak Sovyet vatandaşlarına dinlenmesi, bilim ve sanatla uğraşması ve eğlenmesi için daha fazla zaman ayırmaya çalıştığı görülmektedir.

Stalinist Anayasa, Sovyet vatandaşlarının dinlenme hakkını sağladı ve aynı zamanda bu hakkın pratikte nasıl garanti edileceği üzerine dikkati çekti.

Bu, Sovyet ülkesinde şehir ve kır emekçilerinin, devlet otoritesinin en yüksek organı aracılığıyla toplumsal örgütlerinin katılımı altında bizzat çalışma süresi ve dinlenme sorunlarını kurala bağlamalarıyla sağlanıyor.

Sovyet vatandaşlarının dinlenme hakkı, Sovyetler Birliği'nde dünyanın en kısa çalışma gününün kararlaştırılmasıyla, işçilere ve ücretli memurlara boş günlerin dışında yıllık ve ücretli iznin verilmesiyle ve emekçilere senatoryumlarda ve dinlenme yurtlarında konaklama olanağının verilmesiyle sağlanıyor.

Yıllık izni işçiler eskiden tanımıyorlardı. İşçilerin boş zamanlarını anlamlı değerlendirecekleri yerler hemen hemen hiç yoktu.

Sovyet devleti ve sendikalar bütün ülkede dinlenme yurtlarından, sanatoryumlardan, film salonlarıyla klüplerden, kütüphanelerden, okuma salonlarından, spor tesislerinden, Parklardan ve oyun bahçelerinden oluşan geniş bir ağ kurdu. Büyük şehirlerde kültür sarayları oluşturuldu. Kollektif ekonomiler kendi dinlenme yurtlarına, kulüplere ve parklara sahiptirler. Tiyatrolar, sinemalar ve müzeler bütün şehirlerde ve çoğu köylerde vardır. Bütün bu kurumlar vatandaşlara parasız veya küçük bir ücret karşılığı hizmet verirler. Milyonlarca Sovyet vatandaşı, dinlenme yurtlarında ve sanatoryumlarda dinlenmeye ve tedaviye kavuştular.

Ama Avrupa'da savaş patlak verdi. Daha 1940 yılında yerküre nüfusunun yarısından çoğu savaşın içine girdi. SSCB Sendikaları Merkez Konseyi, çalışma gününün uzatılması-sorusunu ortaya attı. Sovyet anavatanının çıkarları bunu gerekli kılmaktaydı.

SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, 26 Haziran 1940'da işçiler için çalışma gününü 7 saatten 8 saate, memurlar için 6 saatten 8 saate uzatıldığına dair bir kararname yayınladı. Gençlik için de çalışma günü 6 saatten 8 saate uzatıldı. Sağlığa zararlı işlerde 6 saatlik çalışma günü aynen bırakıldı. Altı günlük çalışma haftası yerine yedi günlük çalışma haftası getirildi.

Bu önlemlerin zamanında alındığı ve mutlak doğru oldukları her Sovyet yurtseveri için açıktı.

4- Maddi İhtiyaçların Karşılanması Üzerine Hak

Kalinin, bir kapitalistin işletmesinde çalışırken başından geçeni şöyle anlatıyor:

"Kalifiye işçiydim. Kazancım, işçilerin ortalama ücretinden fazlaydı. Birgün işletmede hastalandım. İki ay hasta kaldım ve bu zaman zarfında sigortadan sadece 15 ruble aldım. Ama bu arada benim gelirimden % 1,5 oranında bir sigorta ücreti kesildi. Buna doktora ödenen miktarı ve ilaç parasını ekleyiniz ve siz bir kalifiye işçi olarak benim hangi durumda kaldığımı göreceksiniz. İki aylık hastalık, deyim yerindeyse cebimi silkti."

Eskiden her işçi uzun hastalık durumunda böylesi ve daha ağır kaderle karşı karşıyaydı.

İşçi çalışma yeteneğini kaybettiğinde, elbette derhal işten çıkartılıyordu ve sakat ile kimse ilgilenmiyordu.

İhtiyarlık gelip çatığında, 30-40 yıl boyunca çalışarak kapitalisti zenginleştirmiş olan işçi, sıkılmış bir limon gibi fabrika kapısı önüne atılıyordu.

Köylü kitlelerinin durumu daha farklı değildi. Çok sayıda köylülün açlıktan nefesi kokuyordu. Yaşlılığında köylü kendi ailesine yük oluyordu.

Aileyi besleyenin uzun bir hastalığı durumunda veya başka bir felaket durumunda çiftlik çöküyordu. Milyonlarca köylü fakirleşti, proleterlerin ordusunu doldurdular veya dilenci oldular.

Sovyetler Birliği'nde Sovyet iktidarı döneminde tamamen farklı bir durum ortaya çıktı. Stalinist Anayasa, Sovyet vatandaşlarının yaşlılık, hastalık ve sakat kalma durumlarında maddi ihtiyaçlarını temin hakkını sağladı.

Bu hak nasıl garanti ediliyor?

Sovyet Devleti, işçilere ve ücretli memurlara emekli maaşı ve destek ödemeleri yaparak; vatandaşlara evde veya ayakta sanatoryumlarda ve hastanelerde tedavi durumlarında, ücretsiz tıbbi yardım olanağı sağlayarak; geniş bir sanatoryum ağını vatandaşların hizmetine sunarak (buralara yolculuk masraflarının büyük bir kısmı devlet sigortası ve sendikalar tarafından karşılanır) bu hakkı garanti altına almıştır.

İşçilere ve ücretli memurlara —kadın veya erkek— emekli maaşı ömür boyu ve çalışma yeteneğinden bağımsız olarak, emekliliğe ayrılmayı hak edenin ortalama ücretinin % 50-60'ı oranında ödenir. Emekli maaşı, emekli olandan çalışma hakkını almaz. Şayet aileye bakan kişi ölürse, aile üyelerinin çalışma yeteneği olmayanlarına ve yaşı küçük olanlarına emekli maaşının ödenmesine devam edilir.

Çalışma yeteneğini iş kazası yüzünden, mesleki hastalık yüzünden veya askerlik görevini yaparken kalıcı olarak yitirmiş işçiler ve ücretli memurlar, ortalama ücretin % 50-100 arasında bir emekli maaşı alırlar. Çalışma yeteneğini başka nedenlerden dolayı yitirmiş olanlar, durumlarına göre ortalama ücretin üçte biri ile üçte ikisi arasında bir emekli maaşı alırlar.

Çalışma yeteneğini geçici olarak kaybedenlere, çalışmadığı süre için maaşının % 50-100 oranı arasında bir yardım ödenir.

Kollektif köylülerin yaşlılık, hastalık veya çalışma yeteneklerini kaybetmeleri durumunda kendi kollektif çift-

liklerinin tüzüğüne uygunluk temelinde maddi olarak bakımları sağlanır.

Sovyet devletinin insanlarına gösterdiği özeni gösteren karakteristik bazı rakamlar verelim:

1945 yılında çok çocuklu ve yalnız yaşayan annelere devlet yardımı olarak 2.102.000.000 ruble, devlet sosyal sigortaları olarak 4.993.000.000 ruble ve sosyal bakım olarak (ordu mensuplarına ve ailelerine verilen emekle maaşı ve yardımlar da dahil) 17.763.000.000 ruble ödenmiştir.

Bu sayıların ışığında Sovyet vatandaşlarının maddi bakım hakkının büyük hayati önemi açıklığa kavuşuyor.

5- Eğitim Hakkı

Devrimci harekete katıldığı için.Çar polisi tarafında tutuklanan köylü kadın Ananyeva, ifadesinde oğlunu liseye yollamayı hayal ettiğini yazıyordu. Çar III. Aleksander bu ifadeyi okur ve şu notu düşer: "Bu çok korkunç! Köylü ve liseye gitmek istiyor"

Eski Rusya'da eğitim bir ayrıcalıktı. Sadece mülk sahibi sınıfların hakkıydı. Çarlık Bakanları, işçi ve köylü çocuklarının orta dereceli okullara alınmalarını yasaklamışlardı.

Bir işçi veya emekçi köylü, bırakalım yüksek okulu, orta dereceli okula giden çocuğunun yüzlerce ruble tutan öğrenim ve bakım masraflarını karşılayacak parayı nereden bulacaktı?

Çarlık Rusya'sında halkın dörtte üçü okuma-yazma dahi bilmiyordu. Rus olmayan halklar arasında tek-tük okuma bilenlere rastlanıyordu. 40'dan fazla milliyetin yazısı yoktu, alfabeside yoktu.

Sovyet iktidarı daha baştan, Çarlık yönetiminin çirkin mirasını, okur-yazarlıktan yoksun oluşu yıkmayı ve bütün halka eğitim vermeyi kendine görev olarak önüne koydu.

Stalinist Anayasa, bütün vatandaşlara yüksek öğrenim hakkı da dahil eğitim hakkını sağladı.

SSCB'de ilkokullar ve yedi yıllık okullar tamamen parasızdır. On yıllık okulların son üç yılında, yüksek meslek okullarında ve yüksek okullarda öğrenim masraflarının büyük kısmını Sovyet devleti üstlenir. Geriye kalan az bir kısım ise vatandaşlar tarafından karşılanır.

Mesleki eğitim her yerde ücretsizdir. Sanayi ve demiryolu meslek okullarında ve de işyeri okullarında, belirttiğimiz gibi sadece öğrenim değil, öğrencilerin bakımı da ücretsizdir. Keza Zuvorov ve Mahimov askeri okullarında öğrencilerin eğitimi ve bakımı, Sovyet ordu mensuplarının, partizanların ve Alman faşist saldırganları tarafından katledilenlerin çocukları için olan özel sanayi okullarında da eğitim ve bakım ücretsizdir.

Yüksek okulların ve yüksek meslek okullarının başarılı öğrencilerine devlet burs verir. En başarılı öğrenciler % 25 oranında daha fazla burs alırlar. Diğer taraftan eğitim hakkı, okullarda dersin SSCB'nin her halkının kendi anadilinde verilmesiyle de sağlanır.

Alman faşist saldırganlarına karşı Anavatan Savaşı'nın ağır şartlarında da Sovyet Devleti, halk eğitimine, öğrenim kurumlarının normal çalışmasına, yetişen neslin eğitime, Kızılordu için genç subayların ve ekonominin bütün dalları için uzmanların yetiştirilmesine, eğitime, bilime, sanata gereken özeni göstermiştir. Kurtarılmış bölgelerde sadece ilk ve orta dereceli okulların değil, karmaşık donatımıyla yüksek okul kurumlarının da yeniden tesisi derhal ele alınmıştır. 1944/45 öğrenim yılında yüksek tahsilli 174.000 genç erkek ve bayanın yüksek okullara kabul edildiklerine dikkati çekmek yeterlidir. O zamana kadar 128 yüksek okul kurumu yeniden tesis edilmiş ve 52'si ise yeni açılmıştı. 1943/44 yıllarında binlerce yeni akşam okulları işçi ve köy gençliği için, genç erkekler ve kızlar, yan meslek olarak yedi veya on sınıflı eğitim elde etme olanağına kavuşsunlar diye oluşturulmuşlardır.

Sovyet ülkesinde vatandaşların eğitim hakları böyle sağlanıyor. İşte sonuçları:

17 Ocak 1939'daki genel sayıma göre ülkede okuma-

yazma bilmeyenlerin sayısı % 18,8 oranındaydı (okuma-yazma bilmeyenler genellikle 50 yaşın üstündeki insanlardı).

1938/39 öğrenim yılında okullarda ve eğitim kurumlarında öğrenim gören çocukların, gençlerin ve büyüklerin toplam sayısı yaklaşık 48 milyona varıyordu. Yani Sovyet ülkesinde her üç kişiden birisi eğitim görüyor. Buna karşın Çarlık Rusya'sında bu oran 1/17 idi.

1939/40 yıllarında yüksek okullarda 620.000 öğrenci eğitim görüyordu. Yani 22 Batı Avrupa ülkesinde eğitim görenlerden çok çok fazla.

Çoğu kapitalist ülkelerde yüksek okul öğrencilerinin sayısı çok yavaş artıyor veya aynı düzeyde kalıyor ve hatta geriliyor. Faşist egemenliğin sadece ilk beş yılında Almanya'da yüksek okul öğrenci sayısı 128.000'den 70.000'e düştü.

Stalinist Anayasa'nın vatandaşların eğitim hakkı üzerine sözleri daha da değerli çıkıyor. Bu sözler gerçek eğitim, bilim ve sanat üzerine bir ilahi gibi çıkıyor.

6- Bütün Milliyetlerden ve Irklardan Vatandaşların Eşitliği

Tacik ve Türkmen Sovyet cumhuriyetleri kolektif köylüleriyle yaptığı bir görüşmesinde Stalin şöyle diyordu:

"Ülkemizde Çarın, kapitalistlerin ve toprak beylerinin iktidarda olduğu eski dönemde hükümetin politikası, halkı —Rus halkını— egemen ulus, buna karşın bütün diğer halkları da ezilen ve bağımlı uluslar yapmaktan ibaretti. Bu vahşi politikadır, bir kurt politikasıdır."

Çar Hükümeti, Rusları Yahudilere karşı, Tatarları Ermenilere karşı, Ermenileri Tatarlara karşı vb. kışkırtıyordu. Hükümet, tüccarlardan, kulaklardan, toprak beylerinden ve polislerden oluşan özel çeteler, "kara yüzler" oluşturdu. Kara yüzler, vahşi Yahudi pogromları düzenlediler, öğrencilere ve devrimcilere saldırdılar.

Rus Çarları, toprak beyleri ve kapitalistleri, ülkenin

halkları arasında düşmanlığı kışkırtma politikası izleyerek daha kolay egemenlik kurmaya ve bütün ulusların emekçilerini baskı altında tutmaya çalışıyorlardı.

Sovyet iktidarı daha baştan beri tamamen farklı bir milliyetler politikası yürüttü. 16 Kasım 1917'de Lenin ve Stalin tarafından imzalanan "Rusya Halklarının Hakları Deklarasyonu" yayınlandı.

Bu deklarasyonla Sovyet Hükümeti, Sovyet ülkesinde gelecekte egemen ulusun ve bağımlı ulusların olmayacağını, bütün ulusların eşit ve özgür olacaklarını açıkladı. Her halka kendi geleceğini belirleme hakkı, yani ayrılıp bağımsız bir devlet kurma hakkı da dahil olmak üzere, yaşamının devletsel kurumlaşması sorunlarını bizzat çözmek hakkı verildi.

Bu Lenin-Stalin milliyetler politikası, Sovyet iktidarı ve Bolşevik Parti tarafından tutarlı bir şekilde hayata geçirildi. Bu politika sayesinde Sovyet ülkesinde ulusal eşitlik tamamen gerçekleştirildi. Bu politika sayesinde Sovyetler Birliği halkları arasında karşılıklı güven büyüdü, pekişti ve sarsılmaz dostluk doğdu.

Stalinist Anayasa, milliyetinden ve ırkından bağımsız olarak Sovyet vatandaşlarının bütün devletsel, ekonomik, kültürel, toplumsal ve politik hayattaki eşitliğini sağladı.

Hangi ırka veya ulusa ait olursa olsun bütün Sovyet vatandaşları eşit siyasi haklara sahiptirler. Herhangi bir devlet görevine seçilebilir veya atanabilir; her işe girebilir ve eşit iş için diğerleri gibi aynı ücreti alır; herhangi bir öğrenim kurumuna girebilir ve bütün diğer vatandaşlar gibi herhangi bir bilimsel ve kültürel etkinlikle uğraşabilir.

Stalinist Anayasa, vatandaşların şu veya bu ulusa, ırka doğrudan veya dolaylı ait olmalarından dolayı, haklarında herhangi bir kısıtlama yapılmasını kesin bir şekilde yasaklar. Stalinist Anayasa, belli bir ulustan veya ırktan vatandaşların bu yüzden ayrıcalıklı olmalarını da aynı şekilde yasaklar.

Sovyet ülkesinde , *"herhangi belli bir ulustan veya ırktan vatandaşlar sadece onlarda olan niteliklere sahiptirler ve bu*

\"y\u00fczden de \u00f6zel ayrıcalıklara ve haklara sahip olmalıdırlar\" gibi Sovyet d\u00fczenine olduk\u00e7a d\u00fcşman anlayışlar vaaz etmek herhangi birinin aklına gelirse ve herhangi birisi başka ulustan veya ırktan insanlara karşı kin ve horlamayı dile getirirse, işte o insan Sovyet ülkesinde sanık sandalyesine oturtulur. Anayasa'nın vatandaşların eşitliği ilkesinin çiğnenmesi, Sovyet yasasınca ağır bir devlet suçu olarak görülür ve iki yıla kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Savaşta aynı suç için en yüksek ceza verilebilir.

Sovyetler Birliği'nde ulusal eşitlik böyledir. Ama bu başka ülkelerde nasıl?

Nüfusunun bileşimini çeşitli milliyetlerden halkların oluşturduğu kapitalist ülkelerde ulusal eşitlik yoktur veya yasalarca saptanmıştır ama pratiğe geçirilmemiştir; pratikte uygulanmamıştır. Uluslardan birisi hakimdir, buna karşın diğerleri bağımlı durumdadırlar. Hatta zulme uğrarlar.

Bu, Afrika'nın, Hindistan'ın, Endanozya'nın çok sayıda bağımlı halklarının yasal haklarından mahrum durumları örneğinde açıkça görülmektedir. Halkların yok edilmesi ve ulusal baskı altına alınması konusunda olduk\u00e7a vahşî bir politikayı faşist güçler olan Almanya ve Japonya işgalettikleri yerlerde uyguladılar.

SSCB'de tamamen gerçekleştirilmiş olan ulusal eşitlik, ulusal bağımsızlık mücadelesi veren halkların şiarı olmaktadır.

7- Kadınların Eşitliği

Eski Rusya'da bütün halk baskı altındaydı, bunun ötesinde kadın kocasının kölesiydi. Çarlık yasalarına göre kadın, kocasına itiat etmek zorundaydı. Kadın kocasını terk ettiğinde, kocası onu polis zoruyla geri getirebiliyordu. Kocasının izni olmaksızın kadın bir işte çalışamazdı. Kadınların seçim hakları yoktu. Diğer taraftan onlar, toplumsal iş, devlet hizmeti haklarından, eğitim ve hatta servet haklarından kısıtlanmışlardı.

Emekçi sınıflardan kadınlar, olduk\u00e7a kötü bir durum-

daydılar. Bayan işçilerin ücretleri, erkek işçilerin ücretinin yarısı kadardı. Köy ekonomisinde kadınların, kendilerine ait kazançları yoktu. Kızlar babaları için, evli kadınlar kocaları için çalışıyorlardı. Annenin ve çocuğun korunmasıyla ilgili hiçbir kanun yoktu. Kadın işçilerin fabrikada tezgahın başında, köylü kadınların tarlada doğum yaptıkları durumlar sıkça oluyordu.

Fabrikadaki ve tarladaki ağır işin dışında kadınlar, çocuklarının bakımından, yorucu ve köreltici ev işlerinden dolayı da yoruluyorlardı.

Sovyet iktidarı, kadınların tam eşitliğini kararlaştırdı. Bu, başka hiç bir ülkede yoktur. Sovyet iktidarı doğuşunun ilk gününden itibaren kadınları toplumsal ve devletsel çalışmaya çekmeye başladı. V.I.Lenin, kadınların katılımı olmaksızın devrimin gelişmesinin ve sosyalizmin kurulmasının mümkün olamayacağını öğretiyordu.

Stalinist Anayasa, kadınlara devletsel, ekonomik, kültürel, toplumsal alanlarda ve siyasi yaşamda erkeklerle aynı hakları sağladı. SSCB'de, erkekler gibi kadınlar da devlet otoritesinin en yüksek organlara kadar devlet otoritesinin bütün organları için seçme ve seçilme hakkına sahiptirler.

SSCB'de erkekler gibi kadınlar da iş, işin ücretlendirilmesi, dinlenme, eğitim ve maddi bakım haklarına sahiptirler.

Sovyetler Birliği'nde eskiden sadece "erkek" işi olarak görülen işlerde şimdi artık kadınlara da rastlanmaktadır. Formen, usta, lokomotif sürücüsü, bölüm şefi, işletme yönetmeni gibi görevlerde kadınlar da görülüyor. Bu öncekleri mümkün değildi. SSCB Bilimler Akademisi'ne kadar bütün Sovyet bilimsel kuruluşlarında keza kadınlar da çok önemli rol oynuyorlar.

Kollektif çiftliklerde kadın, kendine ait bir iş defterine sahiptir. O, oraya çalıştığı işgününü kaydeder. Böylelikle kollektif bayan köylüsü bağımsız insan oldu. Eskiden olduğu gibi artık ne babası ne kocası onu hakir göremezler.

Kadının işine ve sağlığına Sovyet Devleti olağanüstü özen gösterir. Anneleri ve bebekleri korur. Özellikle zor ve sağlığa zararlı işlerde kadınların çalışması yasaktır.

Emziren annelerin gece işinde çalışmasına ve mesaiye izin verilmez. Annenin bebeğini emzirmesi için çalışma süresinde emzirme molaları saptanmıştır.

Devlet işletmelerinde ve dairelerinde kadınlara doğumdan önce 35, doğumdan sonra da 28 gün olmak üzere ücretli izin hakkı verilmiştir. Bu izin 1944 yılında uzatıldı. Kadınlar çocuğunun bakımı ve emzirmesi için ek bakım hakkına da sahiptirler.

Tarımsal Artel'in tüzüğüne göre kollektif ekonomileri kadınları doğumdan önce ve sonra bir aylığına işten muaf tutulurlar ve bu dönem içinde onlara günlük çalışmalarının ortalamasının yarısı ödenir.

Sovyet ülkesinde çocuğun ve annenin korunması için, dünyanın başka hiç bir ülkesinde olmayan yoğun bir kurumlar ağı oluşturulmuştur. 1939 yılında SSCB'de anne ve çocuk için özel tıbbi görüşme yerleri sayısı 5.300'dü (Çarlık Rusya'sında bundan sadece dokuz tane vardı). Aynı yıl içinde SSCB'de 140.000'den fazla yatağı olan doğumevleri vardı. Bunlardan 25.000 yatak kollektif ekonomilerin doğumevlerindeydi (Çarlık Rusya'sında sadece birkaç bin yatak vardı.). Çocuk bahçelerindeki, kreşlerdeki, ana okullarındaki yer sayısı neredeyse 8 milyona varıyordu (eski Rusya'da sadece birkaç bin).

Sovyetler Birliği'nde çok çocuklu anneler çocuklarının eğitimi için büyük ölçüde devlet yardımı alırlar.

Anavatan Savaşı sırasında, 8 Temmuz 1944'de SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı, hamile, çok çocuklu ve yalnız yaşayan anneler için devlet yardımının genişletilmesiyle ilgili bir kararname yayınladı. Hamile kadınlar için izin 77 güne çıkartıldı. Hamile kadınlar için gıda maddesi dağıtımını hamileliğin 6. ayından itibaren iki katına çıkartıldı. Anne ve bebeğin bakımı için kurumlar ağı genişletildi. Tek başına yaşayan anneler için devlet yardımı kararlaştırıldı. Böylesi anneler çocuklarını, devletin tam bakımına da teslim edebilirler. Çok çocuklu anneler için devlet yardımları şimdi, üçüncü çocuktan itibaren çocuğun doğumuyla birlikte (ve sonraki her bir çocuk için) ödeniyor. On ve daha

fazla çocuk doğuran ve yetiştiren annelere tanınan şeref ünvanı "anne-kahraman" oluşturuldu. Çok çocuklu anneler için madalya olarak "anne-kahraman" nişanı, "anne-şeref" nişanı ve "annelik madalyası" nişanı kuruldu.

Kadınlar, özgür Sovyet kadını, Alman kapitalistinin, toprak beyinin ve zengin köylünün kölesine dönüştürmeyi amaçlayan Alman faşist saldırganlara karşı kendi haklarını ve Sovyet anavatanını çok büyük fedakarlık ve kahramanlıkla savundular.

8- Vicdan Özgürlüğü

Eski Rusya'da Ortodoks inançtan başlayarak kitapsızlara varana kadar pek çok din vardı.

Bunlar arasında Ortodoks inanç "ilk ve hakim" olardı. Ortodoks kilise devletin himayesine ve desteğine sahipti. Ortodoks külte hizmet edenler, müminlerin vergilerinden ayrı olarak devletten de maaş alıyorlardı. Bütün devlet ve özel okullarda din (ortodoks dogma) zorunlu ders olarak okutuluyordu. Okul idaresi bütün öğrencilerin ibadet yapmalarına ve dini adetleri yerine getirmelerine dikkat ediyordu. Dini gereksinimleri yerine getirmeyen büyükler işlerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalıyorlardı.

Doğum, evlenme, ölüm üzerine belgeler kilise mensupları tarafından veriliyordu. Dini adete göre yapılmamış bir nikah yasal olarak kabul görmüyordu. Böyle bir evlilikten doğmuş çocuklar "gayri-meşru" sayılıyorlar ve yasanın himayesinden yararlanamıyorlardı.

Başka dinlere inananların hakları kısıtlanıyordu ve çoğu kez hunharca zulme uğruyorlardı. Ateist propaganda yasaktı ve cezai takibata neden oluyordu.

Böylesi bir ortamda vicdan özgürlüğünün söz konusu olamayacağı açıktır.

Sovyet iktidarı 5 Şubat 1918'deki bir kararname ile vicdan özgürlüğünü ilan etti ve dinle ilgili bütün kısıtlamaları kaldırdı. Kararnamede şöyle deniyor:

"Her vatandaş istediği dine inanabilir, ama hiç bir di-

ne inanmayabilir de."

Vicdan özgürlüğünden anlaşılması gereken tam da budur. Bunu uygulamada garantilemek için Sovyet iktidarı, aynı kararnameyle kilisenin devletten ve okulun kiliseden ayrılması ilkesini getirdi. Başka türlü ifade edilirse, kilise ve ruhban heyeti devlet desteğinden mahrum bırakıldılar ve ruhban heyetine okullarda din dersi vermeleri yasaklandı. Doğum, ölüm ve evlenmeyle ilgili belgelerin düzenlenmesi sivil makamlara —sovyetlere— devredildi.

Aynı kararname aynı zamanda, dini adetlerin özgürce yerine getirilmesini garantiledi. Dini kült faaliyetinin icrası için belirlenmiş olan binalar ve eşyalar dini topluluklara kullanmaları için ücretsiz olarak devredildi.

Bu yasa şimdi de aynen yürürlüktedir. Sovyet iktidarının dine, müminlere ve onların örgütlerine olan tavrı, Stalinist Anayasa'da saptanmış olan bu yasayla gelecekte de belirlenecektir.

Stalinist Anayasa, vatandaşlara gerçek bir vicdan özgürlüğü sağlıyor. O, Sovyet vatandaşlarının dini kült çalışmalarını özgürce uygulama hakkını tespit ediyor. Anayasa aynı zamanda, Sovyet vatandaşlarının özgürce anti-din propagandası yapma hakkını da getiriyor.

Sovyet iktidarı çalışmasında bilime dayanır. O, geniş halk kitlesinin aydınlatmak için elinden gelen her şeyi yapmaktadır. O, her suretle halk kitlelerinin bilgi edinmelerine, insan toplumu yaşamındaki ve doğadaki oluşumlar için, insanın ve dünyanın oluşumu için ve de insanlık tarihinde dinlerin anlamı ve onların doğuşu için bilimsel açıklamaları öğrenmelerine yardım ediyor. Sovyet ülkesi gençliği Sovyet ülkesinde, mutlu bir yaşam için yürekli, önyargısız insanlar olarak, bilinçli yaratıcılar ve mücadeleler olarak yetiştiriyor.

Sovyet iktidarı, dini görüşlerinden bağımsız olarak bütün emekçileri koruyor. Sovyet iktidarı, güya insanın geleceği üzerine karar veren insanüstü bir güce inanıyorlar diye müminleri kovuşturmaya tabi tutmuyor, aksine onları dini takibattan (dinden kaynaklanan korku ve çekingenli-

ğe, dinin doğurduğu ezikliğe karşı çn.) koruyor. Bu konuda bütün dünya, gerçekler aracılığıyla kendisini ikna edebilir.

Alman faşistleri geçici olarak işgal ettikleri ülkelerde ve Sovyetler Birliği'nin bölgelerinde dindar insanları kovuşturmaya, onların dini hisleri ile alay etmeye, kiliseleri talan etmeye, kirletmeye ve tahrip etmeye ve de külte hizmet edenleri öldürmeye başladılar. Sovyet Hükümeti bu Nazi caniliğini teşhir etti ve suçluların Sovyet yasalarının bütün şiddetiyle cezalandırılacaklarını açıkladı. Alman faşist saldırganların vahşetliklerinin araştırılması ve saptanması için Sovyet Hükümeti, Ortodoks Kilisesi'nin bir temsilcisini Olağanüstü Devlet Komisyonu'na aldı.

Sovyet hükümetinin, dini kültlerin sorunlarına bakacak özel organları vardır. Bu organların esas görevi, Sovyet iktidarının, dini birliklerin —onların iç yaşamlarına müdahale etmeksizin— çalışmaları üzerine belirlemelerinin ve yasalarının doğru ve yerinde uygulanıp uygulanmadığını denetlemekten ibarettir.

Vicdan özgürlüğü sorununda Sovyet iktidarının politikası, ona hem Sovyet ülkesindeki hem de yurt dışındaki bütün dinlerden müminlerin ve ruhban heyetinin desteğini sağladı.

8- Siyasi Özgürlükler

Çarlık Rusya'sında, basına "özgür" düşüncelerin asla sızmasına dikkat etmekle görevli özel memurlar vardı. Onların izni olmaksızın hiçbir kitap, hiçbir gazete sayısı yayınlanamazdı. Çarın sansürcüleri, her tarafta "liberal fikircilik" ve Çarlık'ı yıkma çabaları keşfediyorlardı.

Devrimciler, illegal matbaalar kurmak, yayınlarını gizli basmak ve dağıtmak zorunda kalmışlardı. Vaktiyle Stalin de Kafkasya'da böyle yapmıştı. Bolşeviklerin merkez organı yurt dışında yayımlandı ve oradan gizli yollarla Rusya'ya yollanıp dağıtıldı.

Polis ve Çarlık gizli polisinin (Okrano) özel ajanları teba-

larının tavırlarını gözlüyorlar ve onları, dikkatsiz her söz yüzünden tutukluyorlardı. Toplantılar yasaktı. Gösteriler ve sokak gösterileri, silahlı otorite tarafından vahşice dağıtılıyorlardı. Gizli toplantılara ve örgütlere katılım için tutuklama, hapis cezası, sürgün ve ölüm cezası tehlikesi vardı. Onbinlerce Bolşevikler ve diğer devrimciler hapishanelere atıldılar veya angaryaya koşuldular; Özgürlük uğruna öldüler.

Stalinist Anayasa bütün vatandaşlar için siyasi hakları sağladı. Konuşma ve basın özgürlüğü; toplantı ve gösteri özgürlüğü; yürüyüş, sokak gösterisi özgürlüğü; çeşitli toplumsal örgütlerde birleşme özgürlüğü —sendikalar, kooperatifler, gençlik örgütleri, spor ve savunma örgütleri, kültürel, bilimsel ve teknik topluluklar ve Komünist Partisi— gibi.

SSCB'de siyasi özgürlükler ve haklar uygulamada, yaşamda nasıl garanti ediliyorlar?

Sovyetler Birliği'nde devlet otoritesi emekçilerin elindedir. Gerçek bir halk iktidarı olarak Sovyet iktidarı, hiçbir şekilde özgürlüklere ve siyasi haklara herhangi bir kısıtlandırma getirmez. Tam tersine, Sovyet iktidarı halk kitlelerinin siyasi ve toplumsal bağımsızlıklarının istisnasız bütün vatandaşları kapsayacak şekilde olabildiğince gelişmesine doğrudan ilgi duyar. Tam da bu amaç için, Stalinist Anayasa'da haklar ve özgürlükler ilan edilmiştir.

SSCB'de, siyasi hakları ve özgürlükleri gerçekleştirmek için zorunlu olan maddi araçlar ve ön koşullar emekçilerin emrindedir. Emekçiler ve örgütleri, kitap ve gazete basmak için matbaaları ve kağıt stoklarını, toplumsal toplantılar için binaları, bütün haberleşme araçlarını vs. engelsiz kullanırlar.

Bunun için SSCB'de özgürlük boş laf ve tumturaklı söz değildir. O, gerçektir. Bizzat yaşamın kendisidir. İşçilerin ve ücretli memurların hemen hemen hepsi sendikalarda, köylülüğün hemen hemen hepsi kooperatifsel-kollektif çiftlik örgütlerinde birleşmişlerdir. Milyonlarca insan, çeşitli gönüllü toplulukların üyesidirler. Komünist Parti'nin ve Leninist Komünist Gençlik Birliği'ni milyonlarca üyesi

vardır. Yüzmilyonlarca adet kitap yıllık olarak 90 dilde basılıyor. Altmışaltı dilde gazetelerin yıllık tirajı milyarlarca adete varmaktadır.

Böyle bir şeyin eski Rusya'da hiç bilinmediğini belirtmek dahi gereksizdir. Böyle kapsamlı, özgür, canlı, toplumsal, siyasi yaşam kapitalist ülkelerde yoktur ve olamaz da. Orada burjuvazi iktidardadır. Siyasi hakların ve özgürlüklerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan maddi araçlar kapitalistlerin ve örgütlerinin özel mülkiyetindedir.

YEDİNCİ BÖLÜM

SOVYET VATANDAŞLARININ TEMEL GÖREVLERİ

1- Haklar ve Yükümlülükler

Haklar ve yükümlülükler üzerine yaşlı nesilden Sovyet insanlarına *"Eski devlet tarafından sizlere yüklenen mükellefiyetlere ve Çar Hükümeti'nin çıkarttığı yasalara karşı tavrınız nasıldı?"* diye sorulduğunda, *"Bu yükümlülüklerden kaçınmaya ve Çar yasalarını atlatmaya çalışırdık."* yanıtını verirler.

Bu kolayca anlaşılabilir. Çünkü, toprak beyleri ve kapitalistler eski Rusya'nın efendileriydiler. Onlar emekçiler tarafından nefret edilen düzenlerini kurmuşlardı.

Haklar ve yükümlülükler şöyle dağıtılıyordu: Haklar burjuvazinin, yükümlülükler emekçilerin.

Örnek olarak çalışmayı ele alalım. Kim çalışmak zorundaydı? Sadece mülksüzler ve az mülklü sınıflar —işçi ve köylü kitleleri— Ama emeğin meyvasını toplama ve hayatın zenginliklerinin tadına bakma hakkına kim sahip? Zenginler ve sömürücü sınıflar —kapitalistler, toprak beyleri, zengin köylüler—.

Bunun için, emekçilerin burjuva devlet tarafından kendilerine yüklenen yükümlülüklerden ve de yabancı bir iktidar tarafından çıkartılan yasaların yerine getirilmesinden kaçınmaya çalışmaları şaşılabilecek bir şey değildir. Emekçilerin çıkarlarıyla burjuva devletin, burjuva toplumun çıkarları arasında derin, uzlaşmaz çelişki vardı. Burjuvazi için uygun olan emekçiler için uygun olmayandı veya bunun tersi. İşçilerin ve köylülerin önder bölümü, burjuvazinin iktidarını yıkmak ve emekçilerin iktidarını kurmak çaba-

sındaydı.

Sovyet iktidarı döneminde emekçiler ülkenin efendisi oldular ve kendi düzenlerini kurdular.

SSCB'de, nasıl ki hak olmaksızın yükümlülük olmazsa, yükümlülük olmaksızın da hak yoktur. Çalışmayı ele alalım: Sovyetler Birliği'nde kim çalışmayla yükümlü kılınmıştır? Herkes. Stalinist Anayasa çalışmayı "çalışma yeteneği olan her vatandaşın görevi ve şerefi" olarak ilan etti. Aynı zamanda anayasa, her Sovyet vatandaşına kendisi tarafından yapılan işin niteliğine ve miktarına karşılık gelen işin meyvasını alma hakkını vermiştir. Ters olarak, Sovyet Anayasası çalışma yeteneği olduğu halde çalışmayana işin meyvasını toplama hakkını vermiyor. "Çalışmayan yemesin!"

Ülkenin tam yetkilisi olarak emekçiler, Sovyet vatandaşlarının hem haklarını hem de yükümlülüklerini bizzat tespit etmişlerdir. Bu yükümlülüklerden her biri, emekçilerin yaşamsal çıkarlarına tamamen uymaktadır. SSCB'de, emekçilerin çıkarlarıyla devletin ve toplumun çıkarları arasında çelişki yoktur. Bu çıkarlar tamamen uyumluluk içindedirler.

SSCS'de adaletli bir toplum ve devlet düzeni yaratıldı. Bu sağlamlaştırılıyor ve sürekli geliştiriliyor. Sovyet vatandaşları bu düzeni savunmaya ve kendi Sovyet anavatanlarını var güçleriyle korumaya hazırdırlar. Bunun için gerekli olan nedir?

Bunun için her Sovyet vatandaşından, herşeyden önce, Stalinist Anayasa'nın 130-133. maddelerinde belirtilen, yükümlülükleri yerine getirmesi ve Sovyet yasalarına içtenlikle uyması istenmektedir.

Bunlar nasıl yasalardır?

2- Stalinist Anayasa'ya Uyulmalıdır, Sovyet Yasalarına Uyulmalıdır.

Anayasaya Sovyet toplum ve devlet düzeninin temelleri kaydedilmiştir. Her Sovyet vatandaşı, Stalinist Anaya-

sa'nın insanın insan tarafından baskı altına alınmasını ve sömürülmesini yasaklayan bir düzeni, ülkede iktidarın emekçilere ait olduğu bir düzeni sağladığını unutmamalıdır. Anayasa, bütün toplum ve devlet yaşamının tüzüğüdür. Anayasa'ya kesin uyma, Sovyet ülkesi iktidarını ve çiçek gibi açılışını garanti eder. Dolayısıyla Sovyet vatandaşın kişisel refahını da garanti eder.

Bunun için, Sovyet vatandaşının ilk görevi şöyledir: Sovyetler Birliği Anayasası'na ve de Sovyet cumhuriyetlerinin anayasalarına uymak.

Stalinist Anayasa yasaların anasıdır. Diğer bütün yasalar onu temel alarak hazırlanırlar. Sovyet yasalarında emekçilerin iradesi ifadesini bulur. Halkın temsilcileri, Sovyet devletinin çıkarı için, bütün toplumun çıkarı için, yani bütün emekçilerin çıkarı için , doğru olarak neyi gördülerse ve buldularsa onu yasalaştırmışlardır. Sovyet devletin, toplumunun çıkarları ve de Sovyet vatandaşlarının çıkarları aynıdır. Her kim ki Sovyet yasalarına uymuyor ve onları çiğniyorsa, o kişi halkın iradesine karşı koyuyor demektir; o kişi Sovyet devletin, bütün toplumun çıkarlarına zarar veriyor demektir.

Kesin ve kayıtsız şartsız yasalara uymak: Bu, Sovyet vatandaşının ikinci görevidir.

Sovyet yasalarına uymayanlar suçlarının ağırlığına ve suçluluk derecesine göre cezalandırılırlar.

3- Çalışma Disiplinini Korumak

Eski zamanda (Çarlık dönemi kastediliyor ç.n) işletmeye yeni gelen acemi işçi, normal olarak bütün gücüyle çalışmaya başlar, ama arkadaşları onun gayretini hemen frenlerler; "Kendini niçin zorluyorsun? İşverenin kesesi için mi?"

Ve gerçekten de, kapitalist işletmede gayretli bir çalışmanın işçiye faydası olmazdı, sadece mülk sahibini daha da zenginleştirirdi.

Kapitalist işletmede çalışma organizasyonu herşeyden

önce açlık tehdidiyle korunuyordu. İşçi, kötü çalışması durumunda kapı dışarı edileceğinden ve sonrasında da aç kalacağından korkardı.

Bu durum Sovyet iktidarı döneminde temelden değişti. SSCB'de ekonomi işletmeleri devlete veya kollektif çiftliklere ve kooperatiflere aittirler. İşçiler ve kollektif köylüler ne kadar gayretli çalışırlarsa, Sovyet Devleti ve sadece emekçilerden oluşan Sovyet toplumu o kadar zengin olur. İşçiler ve kollektif köylüler işlerinde ne kadar üretken olurlarsa, o kadar iyi bakımları sağlanır. Bizzat emekçiler ülkenin efendisi oldular. Onlar sadece kendileri için çalışıyorlar ve mümkün olduğunca da iyi çalışmada çıkarları vardır.

Bunun için, sosyalist işletmelerde çalışmanın organizasyonu, bizzat emekçilerin özgür, bilinçli bir disiplinine dayanır.

Böylesi özgür, bilinçli disiplin olmaksızın Sovyet işletmelerinde, üretim hedeflerinin hızla yerine getirilmesi ve hedefin aşılması için ve de Stachanov-hareketi için emekçilerin sosyalist yarışı mümkün olmazdı. Stachanov-işçileri, işlerinin tekniğine hakim olan işçiler ve köylülerdir. Stachanov-işçileri, iş verimliliğinin yükseltilmesi için her gün sayısız daha da iyileştirilmiş çalışma metodları ve teknikçe mükemmelleştirmeler bulmuşlardır ve bulmaktadırlar. Her işletmede "yüzde ikiyüz orancılar", "yüzde üçyüz orancılar" ve bazen de "yüzde bin orancılar", vardır. Yani işlerinin verimliliğini, normal ölçülerle karşılaştırdığında, iki misli, üç misli veya on misli artırmış olan Stachanov-işçileri. Onlar, diğer işçiler için örnek oluyorlar.

SSCB'de işin ücretlendirilmesi, yapılmış işin miktar ve niteliğine uygun olarak yapılır. Özel randıman göstermiş olan emekçiler prim alırlar ve belge, nişan, madalya ile ödüllendirilirler. İş randımanları için en yüksek nişan "sosyalist İş Kahraman" nişanıdır. O aynı zamanda Lenin-nişanı ve "orak ve çekiç" madalyası ile birlekte ekonominin, kültürün ve bilimin gelişmesine, Sovyetler Birliği'nin adının ve iktidarının büyümesine katkıda bulunan-

lar ile olağanüstü hizmetlerde bulunanlara verilir.

"Sosyalist İş Kahramanları" arasında seçkin devlet adamları, iktisatçılar, konstrüktörler ve bilim adamlarının yanısıra sıradan işçiler ve kollektif köylüler de bulunuyor.

İşin, miktar ve niteliğe göre ücretlendirilmesi ve olağanüstü işler için verilen özel nişanlar; emekçileri, çalışma hedeflerinin disiplinli ve özenli olarak yerine getirilmesi, hedeflerin aşılması için teşvik eden ve canlandıran oldukça önemli eğitim araçları olarak hizmet görüyorlar.

4- Toplumsal Sorumlulukların İçtenlikle Yerine Getirilmesi

Yazar L.Nikulin, "Süd Ural" (Güney Ural) kitabında şu olayı anlatır:

Tank ve mermi ile yüklenmiş ağır bir nakliye treni cephe yolundadır. Lokomotif sürücüsü, demiryolu binaları ve istasyonlar sadece uçup gidiyormuşcasına hızı arttırır. Frenler aniden gacur-gucur etmeye başlar ve tren bozkırın ortasında durur.

Üstçavuş Radionov, " burada ne oluyor diye " koşarak Lokomotifin yanına gelir.

Lokomotif sürücüsü, "arka tıkaç vida yerinden gevşemiş. Kazan patlayabilir" diye cevap verir. " İlk depoya kadar herhangi bir şekilde gideriz... Tıkacı sıkıştırmak kolay, ama ateşin söndürülmesi gerekir. Böylelikle de makina bir günlüğüne kullanılmaz hale gelir. Ama çok önemli bir yükümüz var. Her dakika çok değerli".

O, ateş sandığına yaklaşır ve kapağı açar. Alev hiddetli hiddetli dışarı vurur.

Lokomotif sürücüsü, aniden yardımcısına garip bir şekilde bakar ve ona emreder.

"Her şeyi aç, hava girsin! Hava ceryanı!"

"Şimdi üstüne kömür at" diye emreder lokomotif sürücüsü.

Kankırmızı alev, büyüyen siyah kömür tabakası altında

yavaş yavaş sönmeye başlar. Zehirli gazlar kömür tabakasının altından sızarak yukarı çıkmaya başlarlar. Yukarıda, kazanda 10 atmosfere kadar sıkıştırılan buhar kudurur.

"Haydi, dikkat et" der lokomotif sürücüsü boğukça, "Bir şey olursa, beni yukarı çekersin"

Ve o, ateş sandığının kapkaranlık, kor tüküren kapağından girerek kaybolur.

İşkence edici saatler geçer. Ölümü, birçok kez kelleyi koltuğa almış olan, neredeyse tank içinde yanan Radionov, ter taneciklerinin kürek kemiklerinden, sırtından aşağı nasıl aktıklarını hissetti.

Nihayet, siyah, bükülmüş bir siluet kapak yerinde göründü. Lokomotif sürücüsü, Rodionov'un koluna adeta düştü. Yüzü sivri olmuştu ve kurumdan dolayı tamamen siyahtı. Derinden ve hırsıyla, soğuk ve nemli havayı içine çekti. Sonra şöyle dedi:

"Tamam... hareket edebiliriz."

"Lokomotif sürücüsü" dedi Rodionov kesik bir sesle.

Lokomotif sürücüsü ona suskunluk içinde baktı.

"Baksana yoldaş, senin adın ne?"

"Çernihov"

"Hangi depodan?"

"Troistkoyo'dan. Niçin soruyorsun?"

"Hiç, sadece öylesine sordum. Siz iyi halksınız Urallılar!"

Rodionov, lokomotif sürücüsünü kucakladı ve lokomotiften aşağıya atladı.

Vagonların tamponları tıkırdamaya başladılar. Tren hızını arttırmaya başladı...

Kendimize sormak istiyoruz. Lokomotif sürücüsü Çernihov'u böyle fedakarca harekete sürükleyen nedir?

O, toplumsal yükümlülüğün yüksek bilinciyle hareket etmiştir. O, tam da kendisi gibi tüm emekçilerin çıkarlarının, Sovyet toplumunun, emekçilerin bizzat efendisi oldukları ülkenin çıkarlarının bu hareketi gerekli kıldığının

bilinciyleydi. O, bütün toplum ile, bütün ülke ile iç bağlantısını hissediyordu. Ve bu yüzden hayatını tehlikeye atıyordu.

Toplumsal yükümlülüğün böyle yüksek bir bilinci, eski Rusya'da tabii ki olamazdı. Ve toplumun sınıfsal çelişkiler yüzünden düşman sınıflara bölündüğü kapitalist ülkelerin hiçbirinde de yoktur.

Sovyet vatandaşının toplumsal yükümlülüğü, her şeyden önce, Sovyet iktidarınca belirlenen yasalara içtenlikle uyulmasını gerektirmektedir. SSCB'de yasa, toplumun en iyilerinin, bütün toplumun beğenip seçtiği temsilcilerin, bütün toplumun çıkarları için neyi zorunlu olarak gördülerse, onu ifade eder. Sovyet vatandaşlarınca kavranılan yasanın istekleri, ceza korkusuyla değil, aksine gönüllü olarak yerine getirdiği toplumsal yükümlülüğün emridir. Çünkü o, bu isteklerin toplum için, ülke için gerekliliğinin bilincindedir.

Sovyet vatandaşlarının önder kesimlerinin toplumsal yükümlülüğü kavrayışları, yasanın dolaysız taleplerinden daha ileri gitmektedir. Toplumsal yükümlülüğün o, sosyalist toplumun sağlamlaştırılması ve geliştirilmesi için, sosyalist anavatanın geleceği için gerekli ve yararlı olabilen herşeyi anlamaktadır.

Örneğin, yasa ve hizmet kuralları lokomotif sürücüsü Çernihov'dan şayet lokomotifte bir bozukluk olursa, onu ilk depoya özenli bir şekilde götürüp, onarım için teslim etmesini istemektedir. Ama, bu şekilde tren cepheye tam bir gün gecikmeli olarak gidecekti. Ve Sovyet vatandaşının yüksek sorumluluk hissi, Çernihov'a kendisi için tehlikeli olmasına rağmen başka bir kararı dikte ettirdi.

Sovyet yasası, herkesten üretim normlarının yerine getirilmesini talep ediyor. Ama önder işçiler ve kolektif köylüler, Stahanov işçileri sadece üretim normlarını yerine getirmiyorlar, bilakis onları birkaç kez katlayarak aşıyorlar. Acil bir görev alan bir iş ekibinin, işi zamanından önce bitirmek için günlerce işletmeyi terk etmemesi her zaman görülen olaylardandır.

Önder Sovyet vatandaşları tarafından kavranan toplumsal sorumluluk, herkesin canla başla toplumun davası için gayret etmesini, toplumun çıkarlarını kendi çıkarlarının üstünde tutmasını, sosyalist topluma ve ülkeye zarar verebilecek her şeyle mücadele etmesini istiyor. İşletmesinde, kollektif çiftliğinde hatalı bir durumu fark eden bilinçli Sovyet vatandaşı, bu durumun yok edilmesine kadar beklememez, bilakis bizzat müdahale eder. Stahanov işçileri, bazı işçilerin normu dolduramadıklarını tespit ettiklerinde, geride kalan arkadaşlarına yardım etmeye ve onlara kendi tecrübelerini iletmeye çalışırlar. Böylelikle, iş verimliliğinde genel bir artış sağlanır. Bilinçli bir Sovyet vatandaşı, sorumluluklarında samimi davranmayanlara, hele hele caniyane tavır alanlara karşı, Sovyet kamuoyunu mücadeleye çağırır.

Toplumsal sorumluluğun fedakarca yerine getirilmesinin örnekleri, aracılığıyla hem gençlikten hem de yetişkin vatandaşlardan, bütün gücünü ve gerektiğinde yaşamını da Sovyet anavatanı için hasretmeye hazır, Sosyalist Sovyet toplumunun aktif üyeleri yetiştiriliyor.

5- Sosyalist Toplu Yaşam Kurallarına Saygı Göstermek

Anayasa, sosyalist toplu yaşamdan bütün sosyalist toplumu anlamaktadır. Anayasa'da Sovyet vatandaşlarının devlet ve kendi aralarındaki ilişkilerde uymaları gereken kurallardan bahsedilmektedir.

Toplu yaşam kuralları tabi ki her insan toplumunda vardır. Bu yaşamın özü, söz konusu ülkenin toplumsal düzeyine bağlıdır. Toplum düzeni nasıl ise, toplu yaşamın kuralları da öyledir.

Eski Rusya'da üretim araçlarına olan özel mülkiyet, toplum düzeninin temelini oluşturuyordu. Özel mülkiyet, insana başka insanları sömürme ve baskı altına alma olanağını veriyordu. Lenin'in dediği gibi, eski toplum şu ilkeye dayanıyordu. Ya sen başkasını soyacaksın ya da o seni

soyacak. Ya başkası için çalışacaksın veya o senin için çalışacak. Özel mülkiyet insanları ayırıyordu. Onların arasında güvensizlik, düşmanlık ve mücadele ilişkilerini yaratıyordu.

Burjuva toplumun, insanın insan tarafından sömürülmesine dayanan bütün ilişkilere ve bunlardan doğan davranış kurallarına açık kapı bıraktığı, bunları haklıymış gibi gösterdiği kolayca kavranır. Burjuva ortak yaşamın pratik kuralları, eski atasözlerinde anlamlarını buluyorlardı. Örneğin; "Herkes kendisi için, yalnız tanrı herkes için.", "Önce can, sonra canan" vb.

SSCB ekonomisinde toplumsal sosyalist mülkiyetin zaferi, insanın insan tarafından sömürülmesini olanaksız kıldı. Toplumsal sosyalist mülkiyet, insanları toplumsal işletmelerdeki ortak çalışma temelinde birleştiriyor ve onların arasında güven, dostluk ve arkadaşlık ilişkisi yaratıyor.

SSCB'de bu temel üzerinde, burjuva toplumun kurallarına doğrudan karşıt olan ve bütün sovyet vatandaşlarının bilincine devamlı derinden nüfuz eden toplu yaşamın tamamen başka kuralları oluştu.

Sosyalist toplum, insanın insan tarafından baskı altına alınmasına ve sömürülmesine ve de bunlarla bağlam içinde olan tavır kurallarını elbette ki kesin olarak mahkum eder. Sovyet toplumunda çalışma yükümlülüğünden sıyrılma ve başkalarının sırtından aylak bir yaşam sürdürme çabaları da en sert şekilde mahkum edilir.

SSCB vatandaşları, kendisini şahsi, egoist çıkarların dar yumurta kabuğuna kapatan ve sadece kendi refahı için özen gösteren Sovyet ailesindeki o uyanıkları, eski dünyanın o ortaklarını mahkum ederler ve aşağılarlar.

Sosyalist toplum, üyelerinden kendi tutumları içinde her şeyden önce toplumun ve devletin çıkarları temelinde hareket etmelerini talep eder. Sosyalist toplum, kardeşçe karşılıklı yardımseverliği, Sovyet halk ailesinin bütün ırklarından ve uluslarından emekçilere karşı kardeşçe tavır, toplumun eşit üyesi olarak kadına arkadaşça tavrı, çocuklara ve yaşlılara duyulmuş yardımı, insanlık şerefine değer

vermeyi, içtenliği, dürüstlüğü vb. talep eder.

Toplunun, üyelerine olan bu talepleri, sosyalist toplu yaşamın örneğin "Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için" şiarında ifadesini bulmaktadır.

Sovyet vatandaşı şahsi yaşamını, şahsi çıkarlarını ana-vatanın büyük çıkarlarından ayırmaz. Onlar Sovyet devletin çıkarlarını en önde tutarlar.

6- Sosyalist Toplumsal Mülkiyet Esirgenmeli ve Sağlamlaştırılmalı

Çarlık Rusya'sında toplumsal, sosyalist mülkiyet hakkında sadece, illegal bir toplantıda Bolşevik bir ajitatörden bir şeyler duyulabilirdi.

Kapitalistler, toprak beyleri, zengin köylüler ve burjuva yazarlar özel mülkiyeti göklere çıkardılar. Onlar, işçileri ve köylüleri, her insanın refahı için özel mülkiyetin şart olduğuna inandırmaya çalıştılar. Onlar şöyle diyorlardı: *"Alnınızın teriyle çalışın, tutumlu olun, biriktirin; kendiniz ve çocuklarınız için zengin ve mutlu yaşamı elde edeceksiniz."*

Ama bu, emekçi kitlelerin sadece bir aldatılmasıydı. Yaşlı işçilere, özel mülkiyet sizin için ne anlama geliyordu diye sorulduğunda "ellerimizden ve sefil birkaç ev eşyasından başka hiçbir mülkümüz yoktu" yanıtını verirlerken; "övülen" özel mülkiyet onlar için emeklerinin kapitalistler tarafından dizginsiz sömürülmesi anlamına geliyordu.

Yaşlı köylülere sorulduğunda, toprak beyinin ormanından ağaç kestikleri veya ormanda avlandıkları veya meyva topladıkları için köylülerin dövüldüklerini, kırbaçlandıklarını, mahkum edilerek zindana atıldıklarını anımsarlar. Onlar, köylülerin mülklerinin nasıl alındığını, toprak beyine ve zengin köylüye olan borçtan dolayı avludaki son koyunun nasıl götürüldüğünü, köylünün gömleğine varana dek nasıl soyulduğunu anımsarlar.

Ve hangi hakla? "Övülen" özel mülkiyet yasasına göre!

Bu, "kutsal ve dokunulmaz" özel mülkiyetin işçilere ve köylülere yansıyan diğer yüzüydü.

Demek ki dokunulmaz olan sadece zenginlerin mülki-

yetiydi. Kapitalistlerin, toprak beylerinin ve zengin köylülerin mülkiyeti, polisler, kır jandarması, haciz memurları ve hakimler tarafından bekçi köpeği gibi korunuyordu. Özel mülkiyetin korunması gerçekte, onların zenginliklerinin korunması, fakirleri sömürme "hakları"nın korunması anlamına gelmekteydi.

Toprak beylerinin ve kapitalistlerin otoritesi ve iktidarı özel mülkiyete dayanıyordu. Üretim araçlarına olan özel mülkiyet, emekçi kitlelerin talanı ve ayaklar altına alınması ile birlikte bütün kapitalist toplumun temelini oluşturunuyordu.

Bunların hepsi Sovyetler Birliği'nde burjuvazinin iktidarının yıkılmasından ve üretim araçlarının toplumsal sosyalist mülkiyete geçmesinden sonra temelden değişti. Toplumsal mülkiyet, Sovyet insanların üzerinde yeni sosyalist bir düzen kurdukları ve bütün emekçiler için mutlu, güvenli bir yaşamı gerçekleştirdikleri temeldir.

Her emekçi Sovyet düzeninin kutsal ve ihlal edilemez temeli olarak, vatanın gücünün ve zenginliğinin kaynağı olarak, bütün emekçilerin kültür dolu ve refah içinde yaşamasının kaynağı olarak sosyalist mülkiyeti esirger, sağlamlaştırır ve çoğaltır.

7-Sovyet Vatandaşlarının Boyun Borcu

Genç Sovyet Cumhuriyeti'nin doğuşunun ilk gününden itibaren yabancı müdahalecilere ve iç karşı-devrime karşı oldukça ağır bir silahlı mücadele yürütmek zorunda kaldığı, Sovyet ülkesi tarihinden bilinmektedir. Lenin şöyle diyor:

"İşçi-köylü iktidarını haydutlardan yani toprak beyleri ve kapitalistlerden korumak için oldukça güçlü bir orduya ihtiyacımız var."

Kızılordu'nun esas örgütleyicileri ve önderleri Lenin ve Stalin'dir. Onlar Kızılordu'yu çok sevilen çocuk gibi yetiştirdiler. Kızılordu'nun önderliğinde ve örgütlenmesinde onların en yakın yardımcıları M.V.Frunse ve K.J. Vorosilov'du.

Kızılordu, Sovyet iktidarının düşmanlarına karşı veri-

len m¼cadelenin ateşinde, savaş meydanlarında doğdu ve çelikleşti. 1918-1920 yıllarında, Sovyet halkı tarafından hep bir ağızdan desteklenen Kızılordu, işçi-köyl¼ iktidarının düşmanlarına karşı zorlu ve şanlı bir m¼cadele ile büyük sosyalist Ekim Devrimi'nin kazanımlarını korudu. Kızılordu olmaksızın özg¼r ve bağımsız Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği olmazdı.

1941-1945 yıllarında Kızılordu, Sovyetler Birliği'nin özg¼rl¼ę¼n¼ ve bağımsızlığını faşist Almanya'ya ve suç ortaklarına karşı eşsiz ve kahramanca bir m¼cadele ile savundu. Kızılordu, faşist orduların dörtte üç¼n¼ kendine çekti ve düşmanın silahlı güçlerinin en büyük ve en seçkin bölüm¼n¼ paramparça etti. Böylelikle o, m¼ttefik devletlere —Büyük Britanya ve ABD— güçlerini toparlama ve ortak düşmana karşı darbe indirme olanağı sağladı. Faşist Almanya'nın ve suç ortaklarının silahlı kuvvetleri her şeyden önce ve esas olarak Kızılordu tarafından yok edildiler. Bütün Avrupa'yı kana bulayan faşist Alman devleti yok edildi. Kızılordu, Sovyet ülkesini sürekli Alman saldırısı tehdidinden kurtardı.

Bunu takiben Kızılordu Uzak Doğu'da kararlı ve ustaca yapılan operasyonlarla, savaşı sürdüren son haydut devleti, faşist Almanya'nın baş m¼ttefięi Japonya'yı silahlarını bırakmaya zorladı. Böylelikle Kızılordu, İkinci Dünya Savaşı'nın demokratik ülkelerin zaferiyle bitmesine katkıda bulundu. Böylelikle Kızılordu, Sovyet ülkesini sürekli Japon saldırısı tehdidinden de kurtarmış oldu.

Kızılordu, yabancı saldırganlardan sadece kendi ülkesini kurtarmadı. O, Alman faşizminin boyunduruğuna girmiş Avrupa halklarını kurtarmak, onları kurtuluş m¼cadelelerinde desteklemek gibi şerefli ve soylu bir görevi de yerine getirmiştir. Kızılordu, faşist zindanlara, toplama kamplarına atılan, angarya için Almanya'ya götür¼len veya kendi ülkesinde faşist istilacılar tarafından köleleştirilen bütün insanlara özg¼rl¼k getirdi. Kızılordu, Doğu ve Orta Asya'nın milyonlarca insanını Japon saldırganların köleciliğinden kurtardı.

Sovyet ordusu diğer bütün devletlerin ordularından temelden ayrılır.

Sovyet ordusunun ilk ve en önemli özelliği; Ekim Devrimi'yle kurtuluşa ulaşan işçilerin ve köylülerin devlet otoritesi tarafından oluşturulmuş olması ve Sovyet devletinin çıkarlarına hizmet etmesidir. O, Sovyet halkının bütün kazanımlarının bekçisidir. O, Sovyet iktidarının düşmanlarına karşı Sovyet insanların ülkesini, onların işletmelerini, fabrikalarını, kollektif ekonomilerini ve Sovyet çiftliklerini, okulların ve üniversitelerini, kültür zenginliklerini, özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını savunur.

Bunun için Sovyet halkı da kendi Sovyet ordusunu sever, ona özen gösterir ve onunla gurur duyar. SSCB'de halk ve ordu tek bir aileyi oluştururlar. Bu Sovyet ordusunun kuvvet kaynaklarından birisidir.

Sovyet ordusunun ikinci önemli özelliği; bir zamanlar kendi ülkesinde baskı altında tutulan halklara özgürlük getiren bir ordu olması, bütün ulusal Sovyet cumhuriyetlerini savunan bir ordu olması, Sovyetler Birliği'nin bütün halklarının kardeşçe birliğinin ordusu olmasıdır.

Bunun için de Sovyet ordusu, Sovyet ülkesinin bütün halkları tarafından şevkle ve hep bir ağızdan desteklenir. Bu, Sovyet ordusunun gücünün diğer bir kuvvet kaynağıdır.

Sovyet ordusunun üçüncü bir önemli özelliği de; diğer ulusların haklarına saygı gösterme ruhuyla yetişmiş olması, bütün halkların özgürlük ve bağımsızlık haklarını savunan bir ordu olması, bütün ülkelerin halkları arasında barışı ve dostluğu savunan ordu olmasıdır.

Sovyet ordusunun dünyanın bütün özgürlüksever halklarının desteğine ve sempatisine nail olmasının nedeni budur.

SSCB Anayasası, Sovyetler Birliği'nin silahlı kuvvetlerinde askerlik hizmetini SSCB vatandaşlarının boyun borcu olarak tanımlar.

Askerler gibi, Sovyet ordusunun komutanları da işçilerin, köylülerin ve aydınların saflarından gelirler. Sovyet ordusunda, kapitalist ülke ordularının subayları ve askerle-

ri arasında alışlageldiği gibi sınıf farklılığı yoktur ve asla olamaz da. Sovyet ordusunun subayları ve askerleri bütünlüklü bir mücadele topluluğu oluştururlar. Bu mücadele topluluğu, sadece yüksek askeri disiplinle değil, bilakis kapsamlı iç ahlaki-siyasi birlik —görüşlerde, çabalarda ve hedeflerde birlik— ve de Sovyet anavatanına karşı kayıtsız şartsız bağlılıkla kaynaşmıştır.

Sovyet ordusu, vatani şerefiyle savunan ve düşmanı yenen eski Rus ordusunun en iyi mücadele geleneklerini muhafaza eder. Sovyet ordusu, devrimlerin en büyüğünün sosyalist Ekim Devrimi'nin savaşçıların unutulmaz kahramanlığını, ateşli coşkularını ve eşsiz fedakarlık ruhlarını devralmıştır.

Stalin tarafından yetiştirilen yetenekli generaller, kendilerini askeri harekatlarda, Stalin tarafından geliştirilmiş olan ileri askeri bilim aracılığıyla yönlendiriyorlar. Bu önderlik altında Sovyet ordusu, mükemmel mücadele niteliklerini ve düşmanı yenme sanatını kazanmıştır.

8- Anavatanın Savunulması Bütün SSCB Vatandaşlarının Kutsal Görevidir.

SSCB'nin bütün vatandaşlarının Sovyet anavatanının savunulmasındaki kutsal görevleri neden ibarettir?

Bu soruya J.V.Stalin şöyle yanıt verdi; 3 Temmuz 1941'de radyodan halka yaptığı meşhur konuşmasında O, Sovyet anavatanının savunulması için geliştirilen mücadele programını anlattı. O, sadece Kızılordu ve Kızıl deniz gücünün askerlerine ve komutanlarına değil, Sovyetler Birliği'nin bütün yurttaşlarına, Sovyet toprağını karış karış savunmak ve kendi şehirleri köyleri uğruna kanlarının son damlasına kadar mücadele etmek zorunda olduklarını söyledi. O, bütün halkı Kızılorduyu düşmana karşı mücadelelerinde çok yönlü desteklemeye çağırdı. O, düşmanın gerisinde partizan savaşını alevlendirme çağrısında bulundu.

J.V.Stalin'in bu çağrısı Sovyet halkında neden coşkulu ve bütünlüklü bir yankı buldu? Sovyet halkı hiçbir şeyini esirgmeden sonuna kadar —Sovyetler Birliği'nin tam za-

ferine kadar— gayret ve sebatla niçin mücadele etti?

Ülkesinin diğer halklarıyla birlikte Rus halkının yabancı saldırganlara karşı kahramanca mücadele ettiği ve onları yendiği eskiden de birkaç kez görülmüştü. O zamandan farklı olarak, ülkede Sovyet iktidarının kurulmasından beri anavatanın savunulması halk kitleleri için tamamen başka bir karakter ve fevkalade büyük bir anlam kazandı.

1918-20 yılları arasında halk kitleleri, düşmana karşı tarihte ilk defa, sadece kendi anavatanlarını değil, ülkede henüz kurmuş oldukları kendi iktidarlarını da savundular. Onlar, düşmana karşı ter ve kanlarıyla ıslattıkları ve toprak beylerinden çekip aldıkları toprağı, kapitalistlerden çekip aldıkları fabrikaları ve işletmeleri savundular. Onlar, henüz kurdukları ve kayıtsız şartsız efendisi oldukları gerçek anavatan, Sovyet anavatanı uğruna mücadele ettiler.

Bundan dolayıdır ki; o yıllarda zayıf, takatsiz ve kötü silahlanmış Sovyet ülkesi, karşısındaki güçlü ve çok iyi silahlanmış bütün düşmanları dize getirebildi. O zaman Lenin şöyle diyordu:

"Kendi iktidarını, Sovyet iktidarını savunduğunu, kendisine ve çocuklarına, emeğinin bütün meyvalarından ve kültürün bütün zenginliğinden yararlanma olanağını sağlayan bir dava için mücadele ettiğini kavrayan halk asla yenilmez."

Yirmi yıllık bir aradan sonra Sovyet halkı yeniden kendi iktidarını ve Sovyet vatanını yabancı saldırganlara karşı savunmak zorunda kaldı. Bu sefer, yeni sosyalist Sovyet düzeninde özgür yaşamın ne anlama geldiğini artık bilen bir Sovyet halkı mücadele ediyordu. O, bu kez tam bir söz birliğiyle sadece emeğinin bütün meyvalarından ve kültürün bütün nimetlerinden yararlanmak için değil, şimdi var olan, kendisi tarafından yaratılmış özgür birlikteli emeğin zenginlikleri için de mücadele ediyordu.

Böyle bir halkı yenmek şimdi daha da zordu.

Sovyet yurtseverliği benzerine başka ülkelerde ve halklarda rastlanmayan tamamen ayrı bir güçtür.

Sovyet yurtseverliğinde, Sovyet insanının doğduğu ve

büyüdüğü vatanına karşı duyduğu ateşli sevgi hissi ifadesini bulur. Sovyet yurtseverliğinde, Sovyet vatandaşlarının büyük anavatanlarına, bütün Sovyet halklarına özgür ve mutlu bir yaşam sağlayan Sovyetler Birliği'ne karşı sınırsız bağlılıkları ifadesini bulur. Sovyet yurtseverliği, ahla-ki-siyasi birliğin gücünü, Sovyet insanının bütün Sovyet toplumu ile çözülmez kardeşçe bağlılığını, Sovyet vatandaşlarının anavatanın düşmanlarına karşı haklı kinini ve büyük eserlerinin tam adaletliliğine olan sarsılmaz inancın gücünü açıklar.

Sovyet yurtseverliği, Sovyet halkının gücünü, düşmanlarına karşı mücadelede on katına çıkartır. Bütün zorlukların üstesinden gelir ve bütün engelleri yok eder. Stalin'in dediği gibi:

"Ülkede, Sovyet insanların çalışmadaki kahramanlığının kaynağı, keza cephede Sovyet savaşçılarının sonsuz kahramanlıkları, ateşli vehayat veren Sovyet yurtseverliğinde aranmalıdır. Sovyet yurtseverliği, Sovyetler Birliği'nin büyük gücünün ve iktidarının esas kaynaklarından birisidir."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

BOLŞEVİK PARTİ: SOVYET DEVLETİ'NİN ÖNDER VE YÖNLENDİRİCİ GÜCÜ

1- Bolşevik Parti ve Halk Kitleleri

Kitabımızda birçok kez Bolşevik, Komünist Parti-si'nden, onun, halkın ve Sovyet devletinin yaşamındaki anlamından ve onun önderleri Lenin ve Stalin'den bahsettik.

Çarlık zamanında Bolşevik Parti küçük, illegal, takibata uğrayan, üye sayısı birkaç bin olan bir örgüttü. Ama ülkede onun gücü ve etkinliği sürekli büyüyordu, bugün de hâlâ büyümektedir. Büyük sosyalist Ekim Devrimi'nden önce Parti üyelerinin sayısı 270.000'e varmıştı. İç savaş yıllarında Sovyet iktidarının korunması ve sağlamlaştırılması için için verilen amansız mücadele sürerken parti üyelerinin sayısı üç kat artarak 730.000'e çıktı. Büyük Anavatan Savaşından önce partinin 3.400.000 üyesi vardı. 1945'in ortasında ise üye sayısı 5.800.000 olmuştu.

Bu rakamlar, sözcüklerden daha iyi bir şekilde, Parti'nin sadece sayısal büyümesini değil, halk kitleleri arasında onun büyüyen etkisini de açıklamaktadır. Örneğin iç savaş yılları ve büyük Anavatan Savaşı dönemi gibi ülke için zor zamanlarda Parti'ye katılımların azalmaması aksine artması dikkate değer bir olgudur. Halk kitlelerinin partiye olan güveni büyümektedir.

Bu nasıl açıklanır?

Halk kitleleri Bolşeviklerin daima kahramanca ve kararlılıkla işçilerin ve köylülerin korunması için savaştıklarını ve halkın düşmanlarına karşı uzlaşmaz mücadele yü-

rüttüklerini gördüler. Bolşevikler, toprak beylerinin ve kapitalistlerin partilerinin karşı-devrimci planlarını halka açıkladılar, Çarlık iktidarının ve burjuva hükümetin halk düşmanı politikasını teşhir ettiler. Bolşevikler kendilerine "Sosyalist" diyen ama gerçekte toprak beylerini ve kapitalistleri desteklemiş olan sahte "halkın dostları"na karşı da uzlaşmaz bir mücadele yürüttüler.

Geçen yıllar içinde ve üç devrimin tecrübeleriyle işçiler ve köylüler, burjuva ve sözde sosyalist partilerin ne istediklerini ve Bolşevik Parti'nin ne için mücadele ettiğini gördüler. Onlar sadece Bolşevik Parti'nin emekçilerin özgürlüğü ve iktidarı uğruna, halk için mutlu bir yaşam uğruna mücadele etmek istediğini ve gerçekten de bunun için mücadele ettiğini kavradılar. Geriye kalan bütün partiler halk kitlelerinin gözünde alçaklık ve rezalete büründüler ve çıkarları için mücadele ettikleri sınıflarla birlikte tarih sahnesinden çekildiler. Sovyet ülkesinde geriye sadece iki dost sınıf, işçiler ve köylüler kaldı.

Stalin şöyle diyordu:

"Sovyetler Birliği'nde sadece bir partiye, Komünist Partisi'ne yer vardır. Sovyetler Birliği'nde sadece bir parti, yiğitçe ve sonuna kadar işçilerin ve köylülerin çıkarlarını savunan komünistlerin partisi var olabilir."

Bolşeviklerin ülkede halk kitlelerinin sevgi ve güvenine nail olan yegane parti oluşlarının nedeni budur. İşçilerin, kollektif köylülerin, aydınların, Kızılordu askerlerinin ve komutanlarının saflarından binlerce en iyi insanın, Sovyet ülkesini ölümcül tehlikenin tehdit ettiği o yıllarda Parti'ye alınmak için başvuruda bulunmalarının nedeni budur.

Barışçıl çalışma yıllarında olsun savaş yıllarında olsun arka bölgelerde, cephede ve partizan savaşında komünistler fedakarlık ve anavataana bağlılığın unutulmaz örneklerini verdiler. Halk komünistler nezdinde en sadık oğullarını görmektedir. Halk Komünist Partisi'nde önderlerini ve Sovyet Devleti'nin yönlendiricilerini görmektedir.

2- Parti Ülkeye Nasıl Rehberlik Yapıyor?

Sovyetler Birliği'nde Parti'nin rehberliği Stalinist Anayasa tarafından saptanmıştır. Bu Anayasa'da şöyle deniyor: "Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Sosyalist sistemi geliştirme ve sağlamlaştırma mücadelesinde emekçilerin öncüsüdür". Anayasa'da SBKP'nin, "emekçilerin bütün örgütlerinin —hem toplumsal hem de devletsel— yöneten çekirdeğini oluşturduğu" belirtilmiştir.

Stalin, Bolşevik Partisi'ni, Sovyet devletinin ve Sovyet halkının önder ve yönlendirici, ilham verici ve örgütleyici gücü olarak tanımladı.

Komünist Parti ülkeyi hangi tarzda yönlendiriyor?

Sovyetler Birliği'nde emekçilerin çok sayıda ve çeşitli örgütleri vardır. Bunlar bütün Sovyet vatandaşlarını kapsama alan devletsel örgüt sovyetler; hemen hemen bütün işçileri ve ücretli memurları birleştiren sendikalar; hemen hemen bütün köylüleri ve küçük zanaatçıları birleştiren kooperatifsel-kollektif örgütler; şehirde ve kırdaki milyonlarca önder gençliğin birleştiği gençlik örgütleri (Komso-mol) ve milyonlarca üyeye sahip çeşitli kültürel, bilimsel, sportif vb. toplumsal örgütler.

Bu örgütlerin her biri kendi alanlarında çalışmaktadırlar. Onların hepsi emekçilerin çıkarlarına hizmet ediyorlar. Ama işçi sınıfının, emekçi yığınların hangi örgütü, bütün bu örgütlerin ortak yönlü çalışmasını ve bütünlüklü bir önderliğini sağlar?

Böyle merkezi yönlendirici örgüt Komünist Partisi'dir. Niçin?

Parti, işçi sınıfının, köylülerin ve aydınların ileri unsurlarını birleştirir. O, bütün partisiz örgütlerle sıkı bağ içindedir. Parti, emekçi kitlelerin çeşitli örgütleri yönlendirme yeteneğine sahip önderlerinin yetiştiği ve eğitildiği en iyi okuldur. Emekçi kitleler arasındaki tecrübe ve nüfuzuna göre, bütün örgütlerin çalışmalarında ortak bir çizgi belirleme ve emekçilerin mücadelesinde önderliği elinde bu-

lundurma yeteneğinde olan yegane örgüt Parti'dir. Bu arada Parti, diğer örgütlere yardımcıları olarak dayanır. Çünkü bu örgütler partiyi kitleler ile birleştirir.

Parti asla herhangi bir partisiz örgütün yerine geçmiyor. Parti organları, partisiz örgütleri yönetmezler ve onlardan parti önderliğine tabi olmalarını istemek hakkına sahip değildirler. Parti örgütleri, partisiz örgütlere çalışmalarında yardım ederler. Partisiz örgütlerin üyeleri olan komünistler, önder ve etken insanlar olarak ikna yetenekleriyle bu örgütlerin Parti'yi takip etmelerini ve onun önderliğini gönüllü olarak kabul etmelerini sağlarlar.

Emekçilerin delegelerinin sovyetlerini ve yüksek sovyetleri ele alalım. Halk, sovyetler için en iyi temsilcilerini seçiyor. Sovyetlerdeki yetkili görevler için parti adaylarını belirliyor. Ve parti tarafından saptanan adaylar genel olarak devlet organlarının yöneticileri olarak seçiliyorlarsa bunun nedeni, bu adayların denenmiş, halka sadık insanlar olmalarından dolayıdır.

Sendikaları ve kollektif ekonomileri ele alalım. Bu örgütlerin üyeleri, yönetici makamların dağıtımında oldukça titizdirler. Ve çoğu kez komünistler seçiliyorlarsa bu durum komünistlerin kitlelerin güvenine nail olmalarıyla açıklanır.

Partisiz vatandaşlar partili olanlarla birlikte sovyetlerin, sendikaların, kollektif ekonomilerin vb. yöneticilerini sadece seçmiyorlar, onların çalışmalarını ve dolayısıyla komünistlerin çalışmalarını da denetliyorlar. Onlar yöneticilerin raporlarını alırlar, hatalarını eleştirirler, eksikliklerini gidermek için tedbirler önerirler, bazen de şu veya bu yöneticiyi, görevini yerine getiremediği takdirde görevden alırlar ve yerine başkasını seçerler.

Stalin şöyle öğretiyor:

"Partililer, kendilerini partisizlerden tecrit etmemelidirler, kendilerini dar Parti kapsülüne hapsedmemelidirler, Parti'li oluşlarıyla övünmemelidirler, aksine partisizlerin sesine kulak vermelidirler, partisizlere karşı sadece öğretici konumda olmamalı bilakis onlardan da öğrenmelidirler."

Parti de bu direktiflere göre hareket ediyor. İşte örneklerden birisi; Donet kömür havzasında kömür çıkarımı yolunda gitmiyordu. Sorun Parti Merkez Komitesi'nde Ağır Sanayi Halk Komiserliği'nin yöneticileriyle görüşüldü. Üç defa kararname hazırlandı ama bunlar tatmin edici değildiler. Bunun üzerine Donet havzasından bazı işçiler, sıradan iktisatçılar ve sendika görevlileri çalışmaya çekildiler. bunlarla üç gün boyunca görüşüldü.

Stalin *"Ve bütün MK üyeleri, sadece onların bu sıradan işçilerin, bu küçük insanların bize doğru karar almamızda yardımcı olduklarını kabul etmek zorunda kaldık."* dedi.

Bolşevik Parti, Sovyet devletini ve halkı işte böyle yönlendiriyor. Parti, kitlelerin çıkarlarına ve ihtiyaçlarına büyük ilgi gösteriyor. O, önderlerin tecrübelerini kitlelerin tecrübeleriyle birleştirerek zenginleştiriyor. Devletin ve halkın Bolşevik önderliğinin temel özelliklerinden birisi budur. Bunun içindir ki, Sovyet halkı Parti'sini sever ve sayar.

3- Bolşevik Parti'nin Gücü Nereden Geliyor?

Bolşevik Parti'nin gücü onun ilerici, devrimci teorisine dayanmaktadır. Bu teori, bütün bilimlerin ve bütün ülke­lerin işçi hareketlerinin tecrübelerinin kazanımları temelinde, işçi sınıfının büyük teorisyenleri ve önderleri geçen yüzyılda yaşamış olan **Karl Marks** ve **Friedrick Engels** tarafından oluşturulmuştur. Marks ve Engels'in öğretisi **V.I.Lenin** ve **J.V.Stalin** tarafından geliştirilmiştir.

Bu öğreti, toplumdaki bütün olaylar için anahtardır. O, insan toplumunun kurumlaşmasını, sınıflara bölünmesini ve sınıflar arasındaki mücadeleyi açıklamaktadır. O, her sınıfın ne istediğini ve niçin çaba harcadığını göstermektedir. Bu öğreti, her söz konusu şartlar altında Parti'ye yolunu bulmasında, olayların iç bağlamını kavramasında ve bu olayların hangi yöne doğru geliştiklerini ve gelecekte de nasıl gelişmek zorunda olduğunu kavramasında rehberlik eder. Bu öğreti, Parti'ye, olayların gelişimini önceden gör-

me ve dolayısıyla da olayların gidişatını, halk kitlelerinin ve Sovyet devletinin çıkarlarının gerekli kıldığı gibi yönlendirme olanağını vermektedir.

Bolşevik Parti, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in devrimci teorisinin büyük gücüne hükmeden, bütün emekçilerin ve işçi sınıfının bilinçli öncüsüdür.

Bolşevik Parti'nin gücü, onun örgütüne dayanmaktadır. Lenin ve Stalin, işçi kitlelerinin örgütüne oldukça büyük anlam verirler. Lenin, önder tabaka, işçi sınıfının öncüsü olarak parti üzerine şöyle yazıyordu:

"Bu öncünün gücü, sayısal gücünün on, yüz ve daha fazla katına ulaşmaktadır.

Böyle bir şey olası mıdır? Bir 100'ün gücü, 1.000'in gücünde fazla olabilir mi?

Şayet bu 100 örgütlüyse daha güçlü olabilir ve daha da güçlüdür.

Örgütlü olmak, güçleri on katına çıkartıyor."

Örgütlülüğü sayesinde Bolşevik Parti, halkın düşmanlarına karşı mücadelede kazanmak zorunda olduğu en zor sınavlardan başarıyla geçti. Halk kitlelerinin ve Sovyet devletinin önderliğinin en zor görevlerinin üstesinden geldi; hem barış hem de savaş zamanlarında.

Bolşevik Parti'nin gücü, onun birliğine ve disiplinine dayanmaktadır. Parti'nin birliği ve örgütlülüğü onun saflarındaki derin işbirliği ve sıkı disiplinle olası olmuştur. Ama böyle bir birlik ve parti disiplini üyelerinin görüş birliğine dayanmaktadır.

Parti programını kabul eden, partinin görüşlerine katılan, kendini partinin kararlarına tabi kılan ve onun örgütlerinden birinin çalışmasına katılan işçiler, kollektif köylüler ve aydınlar parti üyesi olabilirler. Partiye üye olmak isteyenler önce bir yıl süreyle adaylık dönemi yaşamak zorundadır.

Parti, parti birliğini bölmek, parti içinde hizipler oluşturmak isteyenlere karşı daima uzlaşmaz mücadele vermiştir. Parti, böylesi üyeleri, sınıf düşmanlarının suç ortağı olarak saflarından attı.

Parti, bütün üyelerinden en sıkı disiplini talep eder. Yani parti kararları kesin, tam ve seri olarak yerine getirilme-
lidir.

Bu disiplin olmaksızın Parti illegal olduğu dönemde var olamazdı ve mücadele edemezdi. Disiplinin anlamı, Parti Sovyet devletinin önderliğini ele aldığında daha da artmıştır. 1920 yılında Lenin, saflarında sıkı disiplin, ger-
çekten demirden disiplin olmasaydı Sovyet devletinin iki ay ayakta kalamayacağını, hele hele 2,5 yıl hiç ayakta ka-
lamayacağını yazıyordu. Parti disiplininin ne kadar önemli olduğunu büyük Anavatan Savaşı göstermiştir.

Parti, saflarındaki disipline aykırı davranışlara karşı en ufak müsamahayı göstermez. Parti kararlarını yerine getir-
meyen Parti üyelerinden hesap sorulur. Ciddi durumlarda Parti üyesinin üyeliğine son verilebilir.

Ama Parti, "kör disiplin"i, parti kararlarına mekanik tabi olmayı kabul etmez. Parti, üyelerinin tamamen bilinç-
li ve kanaatlerine göre hareket etmelerini ister. Bolşevik Parti disiplini, Parti üyelerinin gönüllü ve davaya sonsuz sadakatle bağlı olmalarına dayanır.

Bolşevik Parti'nin gücü ve yenilmezliği, onun kitlelerle kurduğu çözülmez bağlara dayanmaktadır. Lenin ve Stalin, Parti'nin kitlelerle bağını kaybetmesi veya sadece biraz gevşetmesi halinde kitlelerin desteğini kaybedeceğini ve dolayısıyla kaçınılmaz olarak mahvolacağını öğretiyorlar.

Bolşevik Parti, büyük önderlerinin bu direktifini asla gözardı etmiyor. Bolşevikler kitleler arasında çalışıyorlar. Onlar, halk için neyin hayati önemde olduğunu çok iyi bi-
liyorlar. İşçiler, kollektif köylüler ve aydınlar gereksinme-
leriyle, sorunlarıyla ve önerileriyle Bolşeviklere başvuru-
yorlar. Parti örgütleri, partisizleri kamuya açık parti toplantılarına katılmaya çağınıyorlar.

Parti, milyonlara varan partisiz aktif yardımcılarla çev-
rilmiştir. Bolşevikler, Parti ile birleşmiş olan SSCB Leni-
nist Komünist Gençlik Birliği'ni örgütlediler. Komünist
Gençlik Birliği, Parti'nin çalışmalarında onun en sadık ve
enerjik yardımcısıdır; Parti'nin kararlarını kitlelere iletir.

Komünist Gençlik Birliği, gençliği komünizm ruhuyla eğitir. Anavatan Savaşı günlerinde Komünist Gençlik Birliği'nin üyeleri cephedeki kahramanlıklarıyla ve cephe gerisindeki fedakar çalışmalarıyla Lenin'in, Stalin'in partisine, Sovyet vatanına karşı bağlılıklarını ve sadakatlerini bir kez daha kanıtlamışlardır.

Parti, bütün üyelerinden, mesleki çalışmasında çalıştığı alandaki tekniği özümsemesine de, uzmanlaşmasını ve bilgisinin sürekli yükselmesinde de, iş ve devlet disiplinini korumasında, toplum önündeki ve günlük yaşantısındaki bütün davranışlarında kitlelere örnek olmasını istemektedir.

Bolşevik Parti, örgütsel yapısı sayesinde güçlüdür.

İşletmelerdeki, dairelerdeki, ordudaki, eğitim kurumlarındaki temel Parti örgütleri, Parti'nin temelini oluşturmaktadır.

Ama Parti, temel örgütlerinin basit bir toplamı değildir. Parti, alt ve üst yönetici organlarıyla, azınlığın çoğunluğa tabi olması ilkesiyle, komünistlerin bütün Sovyetler Birliği'ni kapsayan bütünlüklü örgütüdür. Onun kararları bütün Parti üyeleri için bağlayıcıdır.

Temel örgütün en yüksek organını Parti üyelerinin genel toplantısı oluşturur. Parti'nin en yüksek organı, SBKP (B)'nin Bütün Rusya Genel Kongresi'dir. Parti kongreleri arasındaki zamanda partinin bütün çalışması SBKP(B) Merkez Komitesi tarafından yürütülür.

Temel örgüt bürosundan, Parti Merkez Komitesi'ne kadar bütün yöneten organlar, gizli oylamayla seçilirler. Parti organları parti örgütlerine hesap vermek zorundadırlar. Yüksek organların kararı alt organlar için mutlak bağlayıcıdır.

Bütün Parti üyeleri, Parti politikasının pratik sorunlarının özgür ve nesnel tartışılması hakkına sahiptirler. Her komünist, Parti örgütünün çalışmasındaki eksikliklere dikkat çekebilir ve her Parti görevlisini sorunun özünüyle ilgili olarak eleştirilebilir.

Parti, partisizleri de çalışmalarının pratik sorunlarının tartışılmasına çeker. Her işçi, ücretli memur ve kollektif

köylü, kamuya açık bir Parti toplantısına veya Parti komitelerine gelebilir ve Parti örgütünün nerede kötü çalıştığını söyleyebilir.

Bu suretle Parti'nin örgütsel yapısında örgüt içi kapsamlı bir demokrasi ve yerel sorunlarla ilgili karar vermede bağımsızlık, alt organların üst organlara tabiliği ve Parti'nin bütünlüklü bir merkezden yönetimiyle uyumluluk oluşturur.

Böylesi örgütsel bir yapı, Bolşevik Partisi'nin bütünlüklü irade ve bütünlüklü hareket tarzıyla sağlam bir örgüt oluşturmaya katkıda bulunur.

Sovyet devletini ve Sovyet halkını yönlendiren Komünist, Bolşevik Parti, Sovyetler Birliği iktidarının ve gücünün esas kaynaklarından birisini oluşturur.

Sovyet halkı, ülkede Sovyetler Birliği iktidarının ve gücünün bütün diğer kaynaklarının doğmuş olmasını ve sonuçların alınmış olmasını Parti'ye borçludur: Sovyet toplum yapısı; Sovyet devlet düzeni; Sovyet toplumunun ahlaki-siyasi birliği; Sovyet halklarının dostluğu; ateşli Sovyet yurtseverliği.

Komünist Partisi önderliğinde Sovyet halkı düşmanlarına karşı tam bir zafer kazandı ve böylelikle ülkesinin parlak geleceği için ön koşulu sağladı.

Komünist Partisi ve onun büyük önderi Stalin'in önderliğinde Sovyetler Birliği, Sovyet devlet iktidarının sağlamlaştırılmasında ve sosyalist toplumun komünizme doğru gelişmesinde yeni başarılarla doğru ilerliyor.

